

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANA BİLİM DALI

**İCRA HUKUKUNDA ELEKTRONİK ORTAMDA AÇIK ARTIRMA
YOLUYLA SATIŞ**

TEZİ YAZAN

Mehmet ALTINOĞLU

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU (Tarsus Üniversitesi)

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Kemal ATASOY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / OCAK 2023

ONAY SAYFASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

2020005027 numaralı öğrencimiz olan **MEHMET ALTINOĞLU** tarafından hazırlanan “**İCRA HUKUKUNDA ELEKTRONİK ORTAMDA AÇIK ARTIRMA YOLUYLA SATIŞ**” başlıklı bu tez çalışması, jürimiz tarafından **oybirliği ile Özel Hukuk Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

İmzalı evrakın aslı Enstitü Müdürlüğündedir

Asıl Üye-Üniv.İç-Tez Danışmanı-Jüri Başkanı:Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT

İmzalı evrakın aslı Enstitü Müdürlüğündedir

Asıl Üye-Üniv. Dışı-Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU
(Tarsus Üniversitesi)

İmzalı evrakın aslı Enstitü Müdürlüğündedir

Asıl Üye-Üniv. İç-Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Kemal ATASOY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

İmzalı evrakın aslı Enstitü Müdürlüğündedir

20/01/2023

Prof. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5864 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Bu çalışma, artık bedenlen aramızda olmayan ancak varlıklarını içimde her zaman hissettiğim pek kıymetli babaannem ve dedemin anısına ithaf olunur.

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullandığım verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak ve kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.20.01.2023

Mehmet ALTINOĞLU

TEŞEKKÜR

Aldığım her kararda arkamda durarak bana cesaret veren, gerek maddi gerekse manevi desteklerini benden esirgemeyen aileme çok teşekkür ederim. Bu çalışmanın ortaya çıkmasına konu seçimi bakımından yardımcı olan ve süreç içindeengin bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşarak bana yol gösteren tez danışmanım, değerli akademisyen Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe Arslanpınar Tat'a şükranlarımı sunarım. Araştırmalarım sırasında özellikle kaynak sağlama bakımından en büyük destekçim olan ve hâlihazırda bir parçası olmaktan büyük onur duyduğum Özer Avukatlık ve Arabuluculuk Bürosu ailesine çok teşekkür ederim. Son olarak bilgisi, görgüsü, duruşu ve karakteri ile bana can yoldaşı olan değerli dostum hukukçu icra müdür yardımcısı LL. M. Ahmet Şamil Evren'e çok teşekkür ederim.

ÖZ

İCRA HUKUKUNDA ELEKTRONİK ORTAMDA AÇIK ARTIRMA YOLUYLA SATIŞ

Mehmet ALTINOĞLU

Yüksek Lisans Tezi, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT

Ocak 2023, 141 sayfa

Teknolojinin ilerlemesi; sonuçlarını, yaşamımızın her alanında olduğu gibi hukuk alanında da doğurmaktadır. Günümüzde gelinen aşamada, bir yargılamanın tarafları, ekran karşısında mahkeme salonundaymışçasına savunma yapabilir; taraf vekilleri dosya kapsamına sistem üzerinden dilekçe sunabilir, dosyadaki evrakı inceleyebilir ve duruşmalara katılabilir duruma gelmiştir. Hukuk dünyamızda yaşanan bu gelişmelere dair icra hukuku alanında da yakın geçmişte yeni ve güncel düzenlemeler getirilmiştir. Bu düzenlemelere göre artık icra hukuku kapsamında paraya çevirme işlemleri sırasında yapılacak açık artırmalar, mezat salonlarına gitmeye gerek kalmaksızın elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilecektir. 30.11.2021 Tarih ve 31675 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile getirilen bu yenilikle birlikte artırmaya katılmak isteyenler, elektronik ortamda satış portalı üzerinden bu katılımı gerçekleştirebilecek ve artırma konusu mal için pey ileri sürerek o malı satın alma imkânına sahip olacaklardır. İcra hukuku kapsamında, artırmaya ilişkin elektronik ortam üzerinden teklif vermeye dair daha önce getirilen düzenlemelerin bir sonraki adımı olan elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış, artırma ve ihale öncesinde, sırasında ve sonrasında karşılaşılan birçok olumsuzluğu gidermeyi hedeflerken; icra hukuku kapsamında paraya çevirme usulünde de birçok değişikliği beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada, 7343 sayılı Yasa’nın İcra ve İflas Kanunumuzda yaptığı değişiklik ve eklemelerle birlikte yürürlüğe giren ve Kanunun 111/b maddesinde düzenlenen elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış konusu ele alınarak, hukuk dünyamıza getirdikleriyle birlikte açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: elektronik ortamda satış, açık artırma, ihale.

ABSTRACT

REALISATION BY ELECTRONIC AUCTION IN DEBT ENFORCEMENT LAW

Mehmet ALTINOĞLU

Master's Thesis, Department of Private Law

Supervisor: Dr. Tuğçe ARSLANPINAR TAT

January 2023, 141 pages

The advancement of technology, results in area of law as well as in every area of our lives. At the present stage, parties of a jurisdiction have become to be able to defend themselves in front of screens as if they were in a courtroom; representatives of the parties have become to be able to submit affidavits, checkover the documents and attend to hearings in a lawsuit through the system. Recently, some new and actual regulations are made in debt enforcement law, too, owing to these developments in area of law. According to these regulations, the auctions in context of debt enforcement law shall be made in the internet using an auction platform, without the need of presence on auction halls. Buyers, who want to participate in an auction will be able to do this through the electronic platform on the internet and have a chance to bid for the subject of auction with these new regulations made with the Law No. 7343 dated 30.11.2021 and published on Official Gazette No. 31675. Realisation by electronic auction, which is the next step of preview regulations on bidding online in context of debt enforcement law, has brought multiple changes on the method of realisation, while aiming to reduce many issues happening before, during and after auctions. In this study, the subject of realisation by electronic auction under Article 111/b in the Act of Debt Enforcement and Bankruptcy No. 2004, which came into effect with the changes and additions in Law No. 7343 will be examined.

Keywords: realisation on electronic platform, auction, tender.

ÖN SÖZ

Hukuk, düzenin sağlanmasını amaçladığı için kişilerin hukuka aykırılık oluşturacak nitelikteki eylemlerinin veya eylemsizliklerinin karşılığında mutlaka bir yaptırım öngörmüş ve kendi içinde bir sistematik oluşturmuştur. Bu yaptırımlardan birisi de cebri icra olup bir kişi, eğer ki sözleşme, rehin gibi akitlerle kendisini yükümlülük altına sokmuş veya mahkemece bir yükümlülük altına girmişse, bu yükümlülük yerine gelmediği zaman bundan etkilenerek kişilerin cebri icra yoluna başvurma hakkı olacaktır. Cebri icranın en önemli özelliklerinden birisi ise taraflardan birinin, diğer tarafın malvarlığını yasal ve istendiği durumlarda fiziki anlamda muhafaza altına alabilmesi ve bunların devlet eliyle satılması suretiyle parasal karşılığının alınabilmesi ya da bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlayabilmesidir. Malvarlığının paraya çevrildiği durumlarda bu işlem de genellikle açık artırma yoluyla yapılmakta ve mezat salonlarında kişilerin pey ileri sürerek teklifte bulunmalarıyla gerçekleştirilmektedir.

Güncel ve modern hukuk sistemlerinin de etkisiyle cebri icra hukukumuzda gelişmiş teknolojilerin kullanımı yaygınlaşmış ve buna ilişkin birçok düzenleme getirilmiştir. Böylelikle işlemlerin hızlı ve kolay bir biçimde yürütülmesi, kaynak ve enerji tasarrufu sağlanması, sonuçta hukuk uygulayıcılarına ve tüm ülke yaşayanlarına daha iyi bir adalet hizmeti sağlanması hedeflenmektedir. Hukuk, yaşayan bir olgu olduğundan ve sürekli değişkenlik gösterdiğinden, hukukun zamanla birlikte gelişen teknoloji ve yeni dünya düzeninden etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle günümüz dünyasının gerçeği olan elektronik ortamdaki işlemler, hukuk dünyasında da kendisine yer edinmiş ve bu yerini gitgide sağlamlaştırmaktadır.

İcra ve iflas hukukumuzda paraya çevirme işlemleri kapsamında yapılan açık artırmalar, günümüz koşullarında oldukça masraflı ve zahmetli bir iş haline gelmiştir. Bu açık artırmalarda yaşanan sorunlar, usuli birtakım eksiklikler nedeniyle ihalenin kesinleşmesinin gecikmesi gibi nedenlerle açık artırma sürecinde yeni bir arayış başlamıştır. Hukukun modern dünya düzenine uyumu kapsamında yapılan son değişikliklerle, fiziki ortamda oldukça zahmetli olan bu açık artırma düzenine son verilerek elektronik ortamda açık artırma düzeni yaşama geçirilmektedir. Böylelikle dijital çağın getirdiklerinden yararlanılarak cebri icra kapsamında satışa konu malı almak isteyenler, internet ortamının olduğu her yerden açık artırmaya katılarak pey ileri sürebileceklerdir. Esasında getirilen yenilik, hukuk alanında teknolojiyenin yararlanılmasına yönelik atılan adımların bir devamı niteliğindedir ve köklü bir

değişiklikle fiziki ortamda yapılan açık artırmalara son vermektedir. Bu nedenle yapılan bu değişiklikler henüz çok güncel olmakla beraber ülkemizin her il ve ilçesinde tam olarak uygulamaya dahi geçilmemiş olup düzenlemedeki birçok soru işareti, uygulamada buldukları karşılıklarla biçimlenecektir. Bu nedenle çalışmadaki değerlendirmeler de birçok yönüyle eksiklik barındırabilecektir.

Teknolojinin getirdiklerinden yararlanılması, hızlı olmanın çok önemli olduğu günümüz yaşantısında artık bir gerekliliktir. Bu yönüyle daha hızlı ve daha kaliteli bir hukuk hizmeti sağlanması bakımından bu kolaylıklardan yararlanılması herkesin menfaatine olacaktır. Ancak bu yönde yapılacak çalışmaların, ülkenin fiziki koşulları da göz önünde bulundurularak, yeterli hazırlığın yapılmasının ardından uygulamaya girmesi, yasa hükmünün getiriliş amacına uygun olacağı gibi uygulayıcılar açısından da daha işlevsel olacaktır.

Çalışma konusu oldukça güncel olduğu için ve henüz çeşitli il ve ilçelerde elektronik ortamda satış uygulaması tam olarak başlamadığı için uygulamada karşılaşılan sorunlarla birlikte üzerine eklenerek çalışmanın geliştirilmesi gerekecektir. Yine konunun güncel olması nedeniyle öğretilerdeki kaynak ve görüş sayısının azlığı, henüz uygulama çok yeni olduğu için bu konuda net yorumlar yapılamaması da bu eksikliğin nedenlerindendir. Ancak umuyoruz ki bu çalışma, 7343 sayılı Yasanın, icra hukukumuzda paraya çevirme aşamasına kazandırdıkları ve özellikle yeni satış yöntemi olarak elektronik ortamda açık artırma usulünün anlaşılması, uygulamalarda karşılaşılmaması muhtemel sorunlar ve buna yönelik çözüm önerileriyle birlikte öğretilere, uygulayıcılara ve tüm ilgililere bir fikir verecektir.

OCAK 2023

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	i
ONAY SAYFASI	ii
İTHAF	iii
ETİK BEYANI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
KISALTMALAR.....	xiv
EKLER LİSTESİ	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK HUKUKUNDA ELEKTRONİK ORTAMA GEÇİŞ İÇİN YAPILAN YENİLİKLER VE BU YENİLİKLERİN İCRA HUKUKUNA YANSIMALARI

1.1. Genel Olarak.....	4
1.2. Elektronik Ortam	7
1.3. Elektronik Ortama Geçiş İçin Getirilen Çeşitli Güncel Düzenlemeler	7
1.4. Hukuk Alanında Elektronik Ortama Geçişe İlişkin Güncel Düzenlemeler.....	10
1.4.1. Genel Olarak	10
1.4.2. E-Adalet ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)	11
1.4.3. Elektronik İmza	12
1.4.4. Elektronik Tebligat.....	14
1.5. İcra Hukuku Alanında Elektronik Ortama Geçiş Hakkında Getirilen Düzenlemele	18
1.5.1. İşlemlerin Elektronik Ortama Taşınması	19
1.5.2. Elektronik Takip (E-Takip) Projesi.....	22
1.5.3. Elektronik Haciz (E-Haciz).....	23

İKİNCİ BÖLÜM

İCRA HUKUKUNDA PARAYA ÇEVİRME

2.1. Genel Olarak.....	25
2.2. Satış ve Paraya Çevirme Kavramları.....	26
2.3. Satışın Hukuki Niteliği.....	27
2.4. Satış Talebi	28
2.4.1. İstisnalar	30
2.4.1.1. Vaktinden Evvel Satış (İİK m. 113)	30
2.4.1.2. Tamamlama Haczi (İİK m. 139)	31
2.5. Satış Talebinde Bulunabilecekler	31
2.5.1. Alacaklı	31
2.5.2. Borçlu	32
2.5.3. Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (Rızai Satış) (İİK m. 111/a)	33
2.5.3.1. Genel Olarak.....	33
2.5.3.2. Hükümleri.....	36
2.6. Satış İsteme Süresi ve Sürenin İşlemediği Durumlar	43
2.7. Satış İsteminin Geri Alınması	46
2.8. Satış İstemenin Sonuçları	47
2.9. Taşınır ve Taşınmazların Açık Artırma ile Paraya Çevrilmesi	48
2.10. Alacak ile Diğer Hak ve Payların Paraya Çevrilmesi	48
2.10.1. Ödeme Yerine veya Tahsil İçin Alacakların Devri	48
2.10.2. İntifa Hakkı ve Elbirliği Halindeki Hisselerin Satışı	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK ORTAMDA AÇIK ARTIRMA SURETİYLE SATIŞ

3.1. Genel Olarak.....	52
3.2. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin İcra ve İflas Kanunu 111/B Maddesinin Düzenleniş Amacı.....	53
3.3. Karşılaştırmalı Hukukta Elektronik Ortamda Açık Artırma Yoluyla Satış.....	57
3.3.1. İsviçre Hukukunda	57
3.3.2. Alman Hukukunda	58
3.3.3. Avusturya Hukukunda.....	59

3.4. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin İcra ve İflas Kanunu 111/B Maddesinin Hazırlık Süreci Bağlamında Elektronik Ortamda Teklif Verme.....	60
3.4.1. Genel Olarak.....	60
3.4.2. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Hukuki Niteliği	62
3.4.3. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Taşınır Satışında Uygulanması	63
3.4.4. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Taşınmaz Satışında Uygulanması.....	66
3.4.5. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Sonuçları.....	68
3.5. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin İcra ve İflas Kanunu 111/B Maddesinin Yürürlüğe Gireceği Zaman Meselesi.....	69
3.6. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışın Hükümleri	73
3.6.1. Genel Olarak	73
3.6.2. Taşınırın Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Paraya Çevrilmesi.....	78
3.6.2.1. Genel Olarak.....	78
3.6.2.2. Artırmaya Hazırlık İşlemleri	79
3.6.2.3. Artırma Şartnamesi.....	81
3.6.2.4. Artırmanın Yapılması.....	84
3.6.2.5. İhale Bedelinin Ödenmesi ve Malın Teslimi.....	88
3.6.3. Taşınırın Pazarlık Yoluyla Paraya Çevrilmesi.....	89
3.6.4. Taşınmazların Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Paraya Çevrilmesi.....	91
3.6.4.1. Genel Olarak.....	91
3.6.4.2. Artırmaya Hazırlık İşlemleri ve Satış İlanı	93
3.6.4.3. Artırma Şartnamesi ve Mükellefiyetler Listesi	97
3.6.4.4. Kıymet Takdiri ve Kıymet Takdirine Karşı Şikâyet Yolu	98
3.6.4.5. Artırmanın Yapılması.....	102
3.6.4.6. İhale Bedelinin Ödenmesi	102
3.7. Elektronik Ortamda Açık Artırma Ortamının Güvenliği İçin Öngörülen Yaptırımlar	103
3.8. Elektronik Ortamda Açık Artırmanın Sağlayabileceği Yararlar	108
3.9. Elektronik Ortamda Açık Artırma Nedeniyle Ortaya Çıkabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	110

SONUÇ	113
KAYNAKÇA	116
EKLER	123

KISALTMALAR

b.	: Bent
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
dn.	: Dipnot
e.t.	: Erişim Tarihi
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İBBGK	: İçtihatı Birleştirme Büyük Genel Kurulu
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
m.	: Madde
MERSİS	: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi
ÖEK	: Österreich Exekutionsordnung (Avusturya İcra ve İflas Kanunu)
RG	: Resmî Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
SchKG	: Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (İsviçre İcra ve İflas Kanunu)
vd.	: Ve Devamı
ZPO	: Zivilprozessordnung (Alman Medeni Usul Kanunu)

EKLER LİSTESİ

EK A. Etik Kurul Onay Belgesi	123
EK B. Tez Etik Kurulu İzin İstek Yazısı	125
EK C. Etik Kurul Kararı	126

GİRİŞ

İnsanlığın gelişimi, teknoloji ve dijitalleşme ile birlikte son yıllarda hızını giderek artırmıştır. Günümüz yeni teknolojik gelişmeleri, insanların yaşamlarını kolaylaştırırken işlerin daha çabuk ve daha rahat bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Nitekim günümüzde artık özellikle bankacılık, finans, sanayi, milli güvenlik gibi alanlar başta olmak üzere birçok disiplinde bilgi teknolojileri ve dijital çözümler, sektörlerin ilerleyişine büyük katkılar sağlamaktadır. Bu katkı, genel olarak tüm ülkelerin gelişimini etkilediğinden, devletler de bu dijitalleşme yarışında günümüz koşullarına ayak uydurarak birçok kamu hizmetinin elektronik ortamda sunulmasını hedeflemektedir.

Ülkemizde dijitalleşmenin son yıllardaki en büyük adımlarından biri, kamu hizmetlerinin büyük çoğunluğunun görüldüğü e-Türkiye projesi ve bu kapsamda geliştirilen e-Devlet, e-Adalet gibi sistemlerin hayatımıza girmesiyle olmuştur. Bu dönüşüm sürecinde yargı faaliyetlerine dair e-Adalet sistemi geliştirilmiştir. Böylelikle Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) oluşturularak yargı alanındaki verilerin ve işlemlerin aşama aşama elektronik ortama geçişi sağlanmıştır. UYAP'ın yaşama geçmesiyle birlikte, yargı faaliyetlerini yürüten avukatlar, hâkimler, Cumhuriyet savcıları, adliye kalem personeli ve vatandaşlar dava ve icra takiplerine dair bilgi, belge ve verilere bu sistem üzerinden ulaşma imkanına sahip olmuştur. Üstelik 6352 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesiyle yargı faaliyetlerinde, özellikle icra ve iflas dairelerince yapılacak her türlü işlemde UYAP bilişim sisteminin kullanılması, verilerin bu sisteme yüklenmesi bir imkânın ötesinde zorunluluk haline gelmiştir.

6352 sayılı Yasanın getirdiği yeniliklerden birisi de cebri icra yoluyla yapılacak satışlarda, açık artırma başlamadan önce katılımcılar tarafından yeterli teminatın gösterilmesi halinde elektronik ortamda teklif verebilmesidir. Bu düzenlemeyle artırmaya katılımın en üst düzeye çıkarılması ve böylelikle tekliflerin artmasıyla haczolunan malın gerçek değerine daha yakın veya gerçek değerinde satılması amaçlanmıştır.

6352 sayılı Yasa ile getirilen bu yeniliklerin bir devamı niteliğinde kabul edilebilecek birtakım yeni düzenleme, 30.11.2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesiyle olmuştur. 6352 sayılı Yasada olduğu gibi 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda birçok değişikliğe yol açan 7343 sayılı Yasa, yargı alanında dijitalleşmeye de yeni bir boyut kazandırmıştır. 7343 sayılı Yasanın 13. maddesiyle 2004 sayılı İcra ve

İflas Kanunu'na 111/b maddesi eklenmiş ve bu hükmüyle birlikte katılımcılara, açık artırma öncesi teklif sunmakla kalmayıp açık artırmaya elektronik ortamdan aktif katılım sağlayarak pey ileri sürebilme olanağı tanınmıştır.

İlgili yasa hükmünün ilk fıkrasında haczolunan malın satışının, UYAP bilişim sistemine entegre elektronik satış portalında açık artırma suretiyle yapılacağı ifade edilmiştir. Ardından gelen fıkralarda ise bu sistemin detayları belirtilmiş, yine maddenin son fıkrasında maddenin uygulanmasına dair çıkartılacak yönetmeliğe atıf yapılmıştır. Nitekim bu yönetmelik de 08.03.2022 Tarih ve 31772 sayılı Resmî Gazetede “İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik” adı altında düzenlenerek yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesi ile artık sadece açık artırma öncesi teklif verme aşaması değil, açık artırmanın kendisi de elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilecektir. Böylelikle mezar salonlarında fiziki olarak gerçekleştirilen açık artırmalar yerine entegre sistem üzerinden pey ileri sürme devri başlayacaktır. Bu düzenlemeyle başta fiziki ortamdaki artırmaların ortadan kaldırılmasıyla tek bir adreste artırmanın yapılması yerine, satışın ülke geneline yayılarak artırmaya daha geniş katılımın sağlanması amaçlanmaktadır. Böyle bir durum, rekabetin daha çok olduğu bir artırma ortamını oluşturması ve ileri sürülen peylerle haczolunan malın daha yüksek bedelle ihale alıcısıyla buluşması anlamına gelmektedir. Böylelikle hem borçlunun borcunun azalması hem de alacaklının alacağını daha hızlı bir biçimde tahsil etmesi, kısacası tarafların icra takibiyle elde edeceği menfaatin en yüksek düzeyde hayata geçirilmesi söz konusudur.

Yasa hükmüyle hedeflenen bir diğer şey de fiziki olarak yapılan açık artırmalarda karşımıza çıkan ve ülkemizde “*ihale mafyacılığı*” olarak bilinen faaliyetlerin önüne geçilmesi, açık artırmaların daha güvenli bir ortamda yapılmasıdır. Gerçekten de ihalenin feshine yol açan en büyük nedenlerden birisi açık artırmaya katılıp pey ileri sürecektir olanların muhtelif yollarla katılımının engellenmesi suretiyle ihaleye fesat karıştırılmasıdır. Elektronik ortamda ileri sürülecek tekliflerde, teklif verenlerin kişisel bilgilerinin, artırma süresi içinde bilişim sistemini işleten kamu görevlileri hariç hiç kimse tarafından görülemeyecek ve bilişim sisteminde gösterilmeyecek olması; daha güvenli, adil ve hizmet ettiği amaca uygun bir artırma ortamı sağlayacaktır. Bu yöntem sayesinde, açık artırma ile amaçlanan en yüksek yararın elde edilmesinde önemli bir ilerleme sağlanmış olacaktır. İcra ve İflas Kanunu madde 111/b hükmünün bütünüyle yaşama geçmesi ve fiziki olarak yapılan açık artırmaların son bulmasıyla bu tür

sebeplerle ihalenin feshi önemli ölçüde azalacak ve kimi zaman yıllarca uzayan satış süreçleri ile taraflar ve açık artırmaya katılanların mağduriyeti büyük ölçüde azalacaktır.

İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b maddesinin ele alınacağı bu çalışmanın ilk bölümünde, ülkemiz hukuk sisteminde yapılan işlemlerin dijitalleşmesine dair gelişmeler ile 7343 sayılı Yasadan önce özellikle 6352 sayılı Yasa ile icra hukukunda elektronik ortama geçişe dair atılan adımlar ve getirilen düzenlemeler aktarılacaktır. Ardından ikinci bölümde, 7343 sayılı Yasa ile birçok yönüyle değişiklik gösteren, cebri icra hukukunda paraya çevirme aşamasıyla ilgili eski hükümler ile yeni hükümler birlikte değerlendirilerek bilgiler verilecektir. Son olarak üçüncü bölümde, İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesi ile Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik'in yasal düzenlemeleri, bu kurumun icra hukukumuzda getirdikleri, satış aşamasının yeni hükümleri, takibin tarafları ve açık artırma katılımcıları üzerindeki etkileri üzerinde durulacak, konu bir bütün halinde değerlendirilip irdelenerek bir sonuca varılmaya çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK HUKUKUNDA ELEKTRONİK ORTAMA GEÇİŞ İÇİN YAPILAN YENİLİKLER VE BU YENİLİKLERİN İCRA HUKUKUNA YANSIMALARI

1.1. Genel Olarak

Bilimsel alandaki çalışmaların getirdiği gelişmeler, yaşamımızın her alanında etkisini göstermekte ve günlük hayatı yeniden biçimlendirmektedir. Gelişen teknolojiyle yaşamımıza giren birçok icat ile işlerimiz hızlanmış ve bu sayede zaman ve enerjiden tasarruf edilerek daha kısa sürede daha fazla işlem yapılmaya başlanmıştır. Bu kolaylık, etki ve sonuçlarını yine hayatımızın her anında, her alanında karşılığı bulunan hukuk dünyasında da göstermiştir. Günümüz hukuk uygulamalarında, eski zamanlara kıyasla birçok işlemde teknolojinin getirdiklerinden yararlanılmakta ve böylelikle zaman, iş gücü, enerji ve maliyetten tasarruf edilebilmektedir.

Gerek ülkemiz gerekse diğer ülkelerde hukuk, gelişen teknolojiye her zaman istifade etmiş ve günün getirdiklerine göre uyum sağlamıştır. Bir dönem daktiloların kullanılarak duruşma tutanaklarının hazırlandığı salonlarda artık bilgisayar ekranları yer almaktadır. Daktilo ile hazırlanan tutanaklar hâkim ve kâtip tarafından ıslak imza ile imzalanarak, birer suret halinde taraflara fiziki olarak verilmekteyken, günümüzde elektronik ortamda hazırlanan bu tutanaklar yine elektronik ortamda imzalanarak taraflara sistem üzerinden ulaştırılabilmektedir.

Elektronik ortama geçiş sadece tarafların mahkemeye olan ilişkilerinde değil, tarafların birbiriyle olan hukuki ilişkilerinde de kendisine yer edinmiştir. Örneğin, günümüzde, blokzincir teknolojisi¹ kullanılarak oluşturulan akıllı sözleşmeler ile taraflar arasında kararlaştırılacak bir sözleşmenin güvenli bir ortamda, hızlı ve az masraflı biçimde kurulması mümkündür. Bir sözleşmede tarafların borçlarını ve bu borçların ifasının dijital ortamda işlenmiş protokollerini barındıran taahhütler bütünü olarak

¹ Blokzincir teknolojisi, en basit tabiriyle verilerin güvenli bir biçimde kaydedilmesini, korunmasını ve paylaşılmasını sağlayan ve merkezi olmayan, dağınık bir veri ağı olarak nitelendirilebilir. Bu veriler, birbirine zincir gibi bağlı bloklar üzerinde kaydedilir ve ağdaki diğer katılımcıların doğrulanmasıyla bu veriler uçtan uca şifrelenerek bu bloklarda korunur. Bkz. Ece Su Üstün, **TBK Kapsamında Geleneksel Sözleşmeler İle Mukayeseli Olarak Akıllı Sözleşmeler – Blok Zincir Teknolojisi**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s. 21-22.; Muhammet Özkes (Ed.), **Dijital Çağda Medenî Yargı**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, s. 329.

tanımlanan² akıllı sözleşmeler; önceden belirlenmiş olan sözleşme koşullarının yerine gelmesi durumunda yine önceden belirlenmiş olan edimlerin otomatik olarak yerine getirilmesini öngören kodlardan oluşan dijital sözleşmelerdir³. Böylece taraflar fiziki olarak bir araya gelmeden dahi elektronik ortam üzerinden yapılan anlaşma ile sözleşme ilişkisi içerisine girebilmektedirler.

Devlet yargısında olduğu gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinde de teknolojinin kullanımı yaygınlaşmış ve kendisine kurumsal anlamda bir yer edinmiştir. Milletlerarası tahkim yargılama usulünde çevrimiçi (online) tahkim usulünün getirilmesi, buna örnek olarak gösterilebilir. Çevrimiçi tahkimle taraflar ve hakemler, duruşmalar için seyahat etmek zorunda değildir. Duruşmalar için hazırlanan sesli ve görüntülü konferans sistemleri, toplantılar ve duruşmalar ayarlamaya ve yürütmeye, bu sayede seyahat giderlerini ve tahkim organizasyonu giderlerini azaltmaya olanak tanır⁴. Bire bir olarak, bizzat hazır bulunma ve belgelerin fizikî olarak hazırlanması, herhangi bir uluslararası uyuşmazlık sürecinin en masraflı yönlerinden birisidir. Bu açıdan milletlerarası tahkim alanında çevrimiçi (online) erişime ve tahkimin çevrimiçi yürütülmesine doğru genel bir eğilim olmuştur⁵.

Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) Tahkim Kuralları'nda yapılan değişikliklerle tahkim uygulamasında, teknolojinin getirdiği yeniliklere uygun olarak telekonferans ve video-konferans yollarını mümkün kılınmıştır. MTO Tahkim Kuralları m. 18'de belirtilen görev belgesinin en hızlı şekilde hazırlanması ve tahkim heyetinin usûle ilişkin takvimi hazırlayabilmeleri açısından, MTO Tahkim Komisyonu, zamandan kazanmak için usûle ilişkin bir ön konferansın yapılması gerektiğini belirtmiştir. Duruşma sırasında çıkabilecek anlaşmazlıkları önceden çözebilmek amacıyla düzenlenen dava yönetim konferansında modern iletişim araçları kullanılabilir. Yine hükümde konferansa katılması gereken kişilerin hazır bulunmalarının günümüzde gerekmediği, video

² Nick Szabo, **Smart Contracts**, 1994, <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html> e.t.: 11.11.2022.

³ Üstün, s. 47-49.

⁴ Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, "Online International Arbitration", **Ankara Law Review**, Ankara 2007, C. 4 S. 1, s. 92.

⁵ Kimberley Chen Nobles, "Emerging Issues And Trends In International Arbitration", **California Western International Law Journal**, 2012, C. 43 S. 1, s. 103.

konferans ya da telefon konferans gibi benzer iletişim araçlarından yararlanılabileceği belirtilmiştir⁶.

Ülkemizde ilk kez 2020 yılının mart ayında görülen ve sonrasında birçok önlem ve kısıtlamalar getirilmesine yol açan koronavirüs (COVID-19) salgını ile elektronik ortama geçiş hız kazandığı gibi birçok alanda yaşamın devam edebilmesi için elektronik ortamın kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Salgın hastalığın yayılmasının önüne geçebilmek için alınan idari tedbirler kapsamında sokağa çıkma kısıtlamalarının olması, birçok sektörün ilerleyişini sekteye uğrattığından bu ilerleyişin kesilmemesi için çareler aranmaya başlanmış ve elektronik sistemler ve ortamlar bir çözüm yolu olarak denenmiştir. Yüz yüze eğitime ara verilmesi ile eğitimin devamlılığı için video görüntüleme sistemleri denenmiş, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) adıyla oluşturulan sistemler ve TV kanalında paylaşılan ders içerikleri ile de bu devamlılığın sağlanması amaçlanmıştır. Salgın hastalığın yoğun olduğu dönemlerde imkân olan işyerleri için evden çalışma sistemi geliştirilmiş ve uzaktan kurulan bağlantılar sayesinde çalışma yaşamı, işyeri sınırlarından çıkarak, her an her yerde ulaşılabilir bir ortam haline gelmiştir.

Hastalık yoğunluğunun ve vaka sayılarının azalmasının ardından birçok işletme bu düzene alıştığından ve işlerin elektronik ortamda da devam edebildiğini deneyimlediğinden, elektronik sistemler ve ortamlardan daha fazla yararlanmayı tercih etmişlerdir. Ofislerde yüz yüze gerçekleştirilen toplantılar yerine internete erişim sağlanabilen her yerden elektronik ortamda video-konferans yönteminin uygulanması yaygınlaşmıştır. Öyle ki, sonunda bu yaygınlaşma ve elektronik ortamdan daha fazla yararlanma faaliyeti, yasal düzenlemelere de yansımıştır. Örneğin, son olarak, 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nda⁷ çeşitli koşulların sağlanması durumunda spor kulüplerinin genel kurul veya yönetim kurulu toplantılarının kısmen veya tamamen elektronik ortamda yapılabileceği kararlaştırılmış ve elektronik ortamda yapılacak olan toplantının, fiziki ortamda katılma ve oy vermenin bütün yasal sonuçlarını doğuracağı ifade edilmiştir (7405 sayılı Kanun m. 7/3).

⁶ Begün Hande Ertürk, "Milletlerarası Tahkimde Yeni Gelişmeler: Tahkim Yargılaması Süreci ve Masrafların Azaltılması", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C. 19 S. 2, s. 1612-1613.

⁷ RG. T. 22.04.2022, S. 31821.

1.2. Elektronik Ortam

İcra hukukunda elektronik ortama geçiş sürecinden bahsetmeden önce elektronik ortam kavramının neyi ifade ettiğinden bahsetmekte yarar vardır. Elektronik ortam, geniş anlamda telefon, faks, teleks gibi çeşitli yollarla verilerin sayısallaştırılarak iletildiği her türlü ortamı ifade etmektedir. Dar anlamda elektronik ortam ise kapalı ve açık bilgisayar ağlarından oluşan sistemi ifade eder⁸.

Yasal düzenlemelerde pek fazla tanımı bulunmamakla birlikte Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği'nde⁹ elektronik ortam, bilişim sistemi ve bilişim ağından oluşan toplam ortam olarak tanımlanmıştır. Daha detaylı bir tanım ise daha önce yürürlüğe giren Resmî İlân ve Reklâmların Elektronik Ortamda Alınıp Dağıtılmasına Dair Yönetmelik'te¹⁰ yapılmış olup burada elektronik ortam, belge ve bilgilerin üzerinde bulunduğu her türlü bilgisayarı, gezgin elektronik araçları, bilgi ve iletişim teknolojisi ürünlerini ifade eder.

1.3. Elektronik Ortama Geçiş İçin Getirilen Çeşitli Güncel Düzenlemeler

İnternetin yaygın kullanımıyla birlikte mesafeler ortadan kalkmış ve bilgisayarlar sayesinde uzaktan iletişim mümkün hale gelmiştir. Devletin bu alandaki bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanma politikası doğrultusunda elektronik devlet uygulamaları geliştirilmiş ve şeffaf, hesap verilebilir, sürekli ve güvenilir bir bilgi paylaşımı hizmet altyapısı oluşturulmuştur¹¹. Günümüzde birçok kamu hizmeti ve özel sektöre bağlı hizmetler de bu bilgi ve bilişim teknolojileri sayesinde vatandaşa daha hızlı ve güvenli biçimde hizmet verebilmektedir.

Elektronik ortamda işlemlerin yapılmasının yaygınlaşması noterlik hukukuna da yansımış, 21. yüzyılın getirdiği teknolojiyle beraber noterlik işlemlerinin kâğıt ortamından elektronik ortama taşınması kaçınılmaz olmuştur¹². Bu kapsamda 1512 sayılı Noterlik Kanunu'na¹³ eklenen 198/A maddesiyle Noterlik Kanununda belirtilen işlemlerin elektronik ortamda, güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabileceği

⁸ Büşra Kazmaz Tepe, **İcra Hukukunda Elektronik Ortamda Teklif Verme**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2016, s. 19.

⁹ RG. T. 06.08.2015, S. 29437.

¹⁰ RG. T. 12.01.2017, S. 29946.

¹¹ Kazmaz Tepe, s. 20.; Ümit Süleyman Üstün, "Elektronik Haciz Uygulamasının Değerlendirilmesi", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Konya 2010, C. 18, S. 2, s. 10.

¹² Mustafa Serdar Özbek, "Elektronik Ortamda Düzenlenen Noter Senetleri", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, İstanbul 2016, C. 22, S. 3, s. 2217.

¹³ RG. T. 05.02.1972, S. 14090.

öngörülmüştür. Buradaki düzenlemelerde kastedilen, kâğıt ortamında hazırlanan ve saklanan noter senetlerinin elektronik ortama taranması ve aktarılması değil; doğrudan doğruya elektronik ortamda hazırlanan noter senedinin, ilgililerin ve noterin güvenli elektronik imza ile imzalanmasının ardından hayata geçmesi ve kullanılmasıdır. Bu sayede giderlerden tasarruf sağlanması, hızlı biçimde işleme resmiyet kazandırma, işlem tarihi ve belge bütünlüğünün sağlanmasıyla işlem güvenliğinin sağlanması mümkün hale gelmektedir¹⁴.

Noterliklere benzer biçimde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerinin işlenmesi ve elektronik ortamda yapılabilecek birtakım işlemler, yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Tapu ve Kadastro Verilerinin İşlenmesi ve Elektronik Ortamda Yapılacak İşlemler Hakkında Yönetmelik¹⁵ ile tapu müdürlüklerince tescili sağlanan işlemlerden, yargı mercileri ile yetkili kurum ve kuruluşların istemlerine dayanılarak ilgili mercilerce doğrudan elektronik ortamda tescil, terkin veya tadil işlemi yapılabileceği düzenlenmiştir. İlgili yönetmeliğin 8. maddesi uyarınca tapu siciline yönelik elektronik ortamda yapılan her türlü tescil, şerh, beyan, terkin taleplerinde ve işlemlerinde, gerekli kontroller internet servisleri tarafından yapılarak işlemin yevmiye numarası Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) tarafından üretilir ve tescil veya terkin işlemi TAKBİS tarafından yapılır. Elektronik ortamda yapılan işleme dair fiziki belge üretilmez; işlemin sonuç yazıları, servisleri kullanılarak işlemin tarafınca sorgulanması suretiyle elde edilir. Aynı yönetmelik uyarınca, harita verilerine, kimliksizleştirilen taşınmazın tanımlayıcı bilgileri, yer kontrol noktaları ve detay koordinatlarına, tapu tahrir defterlerine, elektronik ortamda Tapu ve Kadastro Paylaşım Sistemi'nden (TAKPAS) erişim sağlanabilir.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak iş ve işlemler de Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Hizmetlerinin Elektronik Ortamda Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik¹⁶ ile büyük ölçüde elektronik ortama taşınmış hatta birçok işlemin elektronik ortamda yapılması bir zorunluluk haline getirilmiştir. Buna göre, işlem yetkilisi tarafından ilgili mevzuat kapsamında yapılacak beyanlar, talepler, teknik belgeler, tabii kaynaklara ilişkin her türlü başvuru, tabii kaynak sahalarına ilişkin çevrim içi ihale veya fiili ihale işlemleri, daimi nezaretçi defteri ve eğitim başvuruları, elektronik otomasyon yazılımları aracılığıyla yapılır.

¹⁴ Özbek, s. 2219-2220.

¹⁵ RG. T. 08.06.2022, S. 31860.

¹⁶ RG. T. 19.08.2021, S. 31573.

Bankacılık sektörü de elektronik ortama geçiş kapsamında her gün kendisini yenilemekte ve daha çok hizmeti elektronik ortama taşıyarak müşterilerine olanaklar sağlamaktadır. İnternet bankacılığı/mobil bankacılık işlemlerinin ve burada sunulan hizmetlerin günden güne artması bunun en büyük göstergesidir. Günümüzde banka müşterilerinin hâlihazırdaki hesaplarını elektronik ortamdan kontrolünü sağlamanın da ötesine geçilerek herhangi bir banka şubesine dahi gidilmeden, elektronik ortamda yapılacak bir dizi işlemle o bankanın müşterisi olunabilir, yine şubeye gitmeksizin sözleşmesel ilişkiye girilebilir, kredi kullanılabilir konuma gelinmiştir.

Bankaların bu kapsamda yapacağı elektronik işlemlere ilişkin Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik¹⁷ yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı, bankalar tarafından yeni müşteri kazanımında kullanılabilecek uzaktan kimlik tespiti yöntemlerine ve müşteri kimliğinin tespit edilmesinin ardından sunulacak bankacılık hizmetlerine yönelik olarak mesafeli olsun olmasın, bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden yazılı şeklin yerine geçecek biçimde ya da mesafeli olarak sözleşme ilişkisinin kurulmasına yönelik usul ve esasları düzenlemektir (Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yön. m. 1). Düzenleme ile bankanın müşteri temsilcisi ile kişinin fiziksel olarak aynı ortamda bulunmadan elektronik ortamda çevrimiçi ve görüntülü olarak görüşmesiyle iletişim sağlanarak uzaktan kimlik tespiti yapılabilmektedir. Uzaktan kimlik tespitinin yapılmasının ardından mesafeli olsun olmasın, müşterilerce gerçekleştirilmek istenen işlemlere yönelik olarak bir bilişim veya haberleşme cihazı üzerinden, yazılı şeklin yerine geçecek nitelikte bir sözleşme ilişkisi kurulabilmesi için yönetmelikte belirtilen çeşitli işlemlerin yapılması gerekecektir.

Ticaret şirketlerine ilişkin de geçmişten günümüze, çeşitli zamanlarda benzer düzenlemeler getirilerek elektronik ortam kullanımının yaygınlaşması sağlanmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1527. maddesinde elektronik ortamda yapılacak olan kurullara ilişkin ilkeler yer almaktadır. Şirket sözleşmesi veya esas sözleşmede yer alması koşuluyla, sermaye şirketlerinde, yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen veya kısmen elektronik ortamda yapılabilir. Kollektif, komandit, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde de şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede öngörüldüğü takdirde ortaklar kurulu ve genel kurula katılım, elektronik ortam üzerinden

¹⁷ RG. T. 01.04.2021, S. 31441.

gerçekleştirilebilir ve burada bulunulan öneriler ile verilen oylar fiziki katılımdaki bütün yasal sonuçlarını doğurur. Anonim şirketler için de aynı husus geçerlidir.

Ticaret şirketlerinde yapılan bu değişiklikler daha sonra kooperatifler için de getirilmiştir. 2021 yılında 7339 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun¹⁸ ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun¹⁹ 45. maddesine eklenen fıkra sonucunda, kooperatif anasözleşmesinde hüküm bulunması durumunda kooperatiflerin genel kurul toplantısı elektronik ortamda yapılabilecektir. Yine elektronik ortamda yapılan katılım, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme işlemleri, fiziki ortamdaki toplantıda yapılmışçasına hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır.

1.4. Hukuk Alanında Elektronik Ortama Geçişe İlişkin Güncel Düzenlemeler

1.4.1. Genel Olarak

Dünya genelinde bilişim toplumu bilincinin artması, ülkelerin bu yeni düzene ayak uydurmasını zorunlu kılmış, bu kapsamda toplumu oluşturan toprak, enerji, emek, sermaye gibi durağan ve bağlı değerlere, akışkan bilgi eklenmiştir. Bu nedenle günümüz ilerleyen teknolojisiyle birlikte klasik devlet anlayışından e-devlet (elektronik devlet) anlayışına geçiş başlamış, böylelikle toplumu oluşturan bireylerin, gerek diğer bireyler gerekse devletle olan ilişkisi bakımından, bilişim toplumuna uygun biçimde, hiç olmadığı kadar hızlı ve kolay şekilde etkileşim sağlaması mümkün olmuştur²⁰.

Elektronik devlet, devletin elektronik işlem ve iletişim ortamlarında, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak, vatandaşların devlete karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu işlemleri ve devletin vatandaşlarına sunacağı çeşitli hizmetleri, daha ekonomik, daha katılımcı ve şeffaf biçimde, kesintisiz olarak yerine getirebildiği devlet yapısını ifade etmektedir. Geleneksel devlet modelinin aksine elektronik devlette, bürokrasideki yavaş ilerleme, kâğıda bağlı kırtasiyecilik, zamansal ve parasal anlamda israf olmayıp vatandaşın doğrudan doğruya bilgiye erişimi mümkündür²¹.

Amerika Birleşik Devletleri, Japonya gibi gelişen dünya devletleriyle rekabet edebilmek için 2000'li yılların başında e-Avrupa girişimi başlamış ve bu kapsamda

¹⁸ RG. T. 26/10/2021, S. 31640.

¹⁹ RG. T. 10/5/1969, S. 13195.

²⁰ Kazmaz Tepe, s. 26-27.; Ayşe Karakimseli, "İcra Takiplerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Kullanımı", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Kayseri 2018, C. 13, S. 1, s. 319.

²¹ Ümit Süleyman Üstün, s. 10-11.; Mehmet Yeşilbaş, "Türkiye'de Elektronik Devletin İnşa Süreci ve Mevzuattaki Görünümü", **Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Diyarbakır 2011, C. 1, S. 2, s. 2-3.

Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilen eylem planı ile ucuz, güvenli ve hızlı internet temini, insana ve niteliklere yatırım, internet kullanımının teşviki hedeflenmiştir²². Avrupa Birliği'ne ve dolayısıyla Komisyon'a adaylık sürecinde olan ülkemiz de bu plana katılmaya davet edilmiş, böylelikle ülkemizde de e-devlet düzenine geçiş başlamıştır. 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesinin yürürlüğe girmesiyle "E-Dönüşüm Türkiye Projesi" kapsamında ülkemizde sağlık, vergi, eğitim, hukuk gibi hizmetlerin elektronik ortama aktarılması işlemlerine geçilmiştir²³. Elektronik devlete geçişte önemli bir pay, kuşkusuz ki ülkedeki bütün yargı organlarını kapsayan ve adalet hizmetlerinin elektronik ortama taşınmasını amaçlayan e-adalet projesine aittir²⁴. Adalet hizmetlerinin elektronik ortama taşınmasıyla ilgili uygulamalar, bundan sonraki başlıklarda detaylıca ele alınacaktır.

1.4.2. E-Adalet ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP), e-Dönüşüm Türkiye Projesinde adalet ve yargı hizmetlerinin elektronik ortama taşınmasını sağlayan, bir diğer deyişle e-devlet bünyesinde e-adaletin yaşama geçmesini sağlayan bir bilişim ağıdır²⁵. Bu bilişim ağı ile güncel tüm teknolojik olanaklardan yararlanılarak, adalet hizmetlerindeki günlük adli iş ve işlemlerin daha kısa sürede, daha az enerji ve iş gücü harcanarak, güvenli ve denetlenebilir bir biçimde elektronik ortamda yapılması amaçlanmaktadır²⁶.

UYAP bilişim sisteminin yaşama geçmesiyle, yargı faaliyetlerini yürüten Adalet Bakanlığı merkez teşkilatı, tüm mahkemeler, yüksek yargı organları, Cumhuriyet başsavcılıkları, Adli Tıp Kurumu, ceza ve tevkif evleri ve icra müdürlükleri gibi makamların yanı sıra vatandaşlar ve avukatlar da oluşturulan bilgisayar ağı sayesinde, elektronik sistem üzerinden adli makamlardaki iş ve işlemlerini hızlı ve güvenli bir şekilde gerçekleştirmeye başlamıştır. Kademeli olarak hizmete geçen UYAP sisteminde daha sonra günün gereksinimleri gözetilerek bilirkişi portalı, sms bilgi sistemi, e-satış

²² Esra Çayhan, "eEurope: Goals, Achievements, Challenges and Prospects", **Marmara Journal of European Studies**, İstanbul 2002, C. 10, S. 2, s. 46,49.; Kazmaz Tepe, s. 27-28.

²³ Kazmaz Tepe, s. 29.; Karakimseli, s. 320.; Yeşilbaş, s. 3.;

²⁴ Karakimseli, s. 320.

²⁵ Kazmaz Tepe, s. 30.; Karakimseli, s. 320.

²⁶ Kazmaz Tepe, s. 31.; Karakimseli, s. 321.; Dilşad Güzel/Kadir Deligöz, "Uyap Bilişim Sisteminin Türk Yargı Sisteminde Kullanılmasının Toplam Kalite Yönetimi Açısından İncelenmesi", **Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Bingöl 2014, C. 4, S. 7, s. 67.; **UYAP Bilişim Sistemi**, Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü, Ankara 2021, s. 25. <https://www.uyap.gov.tr/Kitap> e.t.: 19.11.2022.

portali, kurum portalı gibi çeşitli kullanım alanları da UYAP bilişim sistemi bünyesinde oluşturulmuştur²⁷.

Günümüzde UYAP bilişim sistemi, ülkemiz yargı organlarının temel ögesi haline gelmiş olup yargı hizmetlerinin bütününe yakını UYAP sistemi üzerinden gerçekleştirilebilmektedir. Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'te²⁸, adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi olarak tanımlanan UYAP'ın kullanılması, aynı yönetmeliğin 5. maddesi uyarınca bir gerekliliktir. Buna göre, iş süreçlerindeki her türlü veri, bilgi ve belge akışı ile dokümantasyon işlemleri, bu işlemlere ilişkin her türlü kayıt, dosyalama, saklama ve arşivleme işlemleri ile uyum ve işbirliği sağlanmış dış birimlerle yapılacak her türlü işlemler UYAP sistemi ortamında gerçekleştirilir. Günümüzde UYAP kullanımı, yargı düzeni ve işleyişine yönelik usule ilişkin benzer diğer düzenlemelerde de artık bir zorunluluk olarak ifade edilmiştir (bkz. İİK m. 8/a).

1.4.3. Elektronik İmza

Ülkemizde elektronik devlet düzenine geçişin getirdikleri arasında, bu işlemlerin daha güvenli bir ortamda, bir diğer deyişle fiziki ortamda gerçekleştirilecek her türlü riskten korunaklı olarak gerçekleştirilmesi söz edilmektedir. Bu güvenliğin sağlanması için de sisteme eklenen belgelerin ilgilisi tarafından yüklenip yüklenmediği, bu yönde bir doğrulamanın sağlanması, büyük önem arz etmektedir²⁹. Bu nedenle ülkemizde elektronik devlet düzenine geçişte yapılan önemli çalışmalardan birisi de elektronik imza uygulamasının getirilmesidir.

Kullanım amacı ve niteliği veya içerdiği teknik özellikler açısından farklı biçimlerde tanımlanarak yapılmakla beraber elektronik imza, kişinin elektronik ortamda, gerekirse kişinin biyometrik özellikleri dahi kullanılarak tanınabilmesini sağlayan ve her türlü teknik çözüm için kullanılan matematiksel formüller veya şifreleme programları olarak ifade edilebilir³⁰. Elektronik ortamdaki işlem veya ileti ile bunun ilgilisi arasında bağlantı

²⁷ Karakimseli, s. 321.

²⁸ RG. T. 06.08.2015, S. 29437.

²⁹ Mine Erturgut, **Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2004, s. 55.

³⁰ Erturgut, **Elektronik İmza**, s. 54.; Mehmet Ertan Yardım, "Elektronik İmza ve Elektronik İmzanın Medeni Usul Hukukumuza Etkileri", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006, s. 4-5.

kurulabilmesi, bu sayede kullanıcının beyanının doğrulanması, elektronik imzanın temel amacıdır. Böylelikle fiziksel ortamda gerçekleşebilecek sahteciliklerin önüne geçilerek yine fiziksel ortamda atılan imzanın yerine geçmek suretiyle geçerli bir işlem yapılmış veya usulüne uygun bir belge hazırlanmış olacaktır³¹.

Zaman zaman birbiriyle karıştırılsa da elektronik imza ile dijital imza aynı anlama gelmemektedir³². Dijital imzada amaç, sadece verinin doğruluğunu, bütünlüğünü ve güvenliğini sağlamaktır; dolayısıyla dijital imzanın kişiyi teşhis etme işlevi yoktur. Bunun aksine elektronik imza, fiziksel ortamda el ile atılan imza ile eşdeğer özellikte olan ve dijital imza gibi diğer tüm teknolojileri de kapsayan bir üst kavram olarak karşımıza çıkmaktadır³³.

Avrupa Birliğine üyelik sürecinde gerçekleştirilen e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında elektronik imzaya ilişkin yasal düzenlemeler de ülkemizde kabul edilmeye başlamış, bu çerçevede 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu³⁴ 15.01.2004 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Kanun kapsamında elektronik imzanın yasal ve teknik yönleri ele alınarak her alanda elektronik imzanın kullanımına yönelik hükümler düzenlenmiştir.

5070 sayılı Yasada elektronik imza, başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veri olarak tanımlanmıştır (5070 sayılı K. m. 3/b). Bu tanım içinde geçen elektronik veri kavramı ise elektronik, optik veya benzeri yollarla üretilen, taşınan veya saklanan kayıtlar olarak tanımlarda yer almıştır (5070 sayılı K. m. 3/a). Yasal tanımlamaya göre elektronik imzanın, biri maddi diğeri manevi olmak üzere iki unsurdan meydana geldiği ifade edilebilir. Kendisi de bir elektronik veri olan elektronik imzanın, başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısının olması, elektronik imzanın maddi unsurunu oluştururken; bu imzanın, kimlik doğrulama amacıyla kullanılıyor olması da elektronik imzanın manevi unsurunu oluşturmaktadır³⁵.

5070 sayılı Yasa'nın 3. maddesinde belirtilen elektronik imza, basit ve genel anlamdaki elektronik imzayı oluşturmakta olup, Yasa'nın 4. maddesinde ayrıca güvenli elektronik imzaya ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Güvenli elektronik imza ise

³¹ Yardım, s. 4-5.

³² Erturgut, **Elektronik İmza**, s. 67.

³³ Üstün, 24-25.; Yardım, s. 5.; Kazmaz Tepe, s. 54.; Erturgut, **Elektronik İmza**, s. 67-68.

³⁴ RG. T. 23.01.2004, S. 25355.

³⁵ Yardım, s. 57-58.

elektronik imzanın bir çeşidi olup çeşitli açık anahtar alt yapısına sahip bir dijital imzadır³⁶.

Güvenli elektronik imza; sadece imza sahibine özel ve bağlı olan, sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan, imza sahibinin kimliğinin ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan bir tür elektronik imzadır (5070 sayılı K. m. 4). Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge, elle atılmış imza ile aynı yasal sonuçları doğuracaktır (5070 sayılı K. m. 5).

1.4.4. Elektronik Tebligat

Tebliğat, yalnızca yasada yetkili kılınan merciler tarafından ve belirli esaslar uyarınca yapılabilen, hukuki işlemlerin muhatabına bildirilmesini ve bu bildirimin belgelendirilmesini sağlayan bir usulî işlemdir³⁷. Tebliğe ilişkin bildirimin, tebliğ tutanağı ile belgelendirilmesi bir koşuldur; dolayısıyla yapılan işlemin tebligat olarak nitelendirilmesi, bu iki unsurun birlikte gerçekleşmesiyle olur. Aksi takdirde tebligatın yokluğu söz konusu olacaktır³⁸.

Elektronik tebligat ise geniş anlamıyla, tebliğ işleminin elektronik ortamda faks, kısa mesaj, elektronik posta ve benzeri yolla yapılmasıdır. Ancak bu tanım kapsamında yapılan her işlem yasal anlamda tebligat işlemi yapıldığı sonucunu doğurmayacaktır³⁹. Nitekim tebligat hukuku şekli, belirli usul ve esaslara tabi bir hukuk dalıdır.

³⁶ Ertugut, **Elektronik İmza**, s. 90-91.; Yardım, s. 56.

³⁷ Timuçin Muşul, **İcra ve İflas Hukuku Cilt 1**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 166.; İsmail Ercan, **Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 39-40.; Cenk Akil, “11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ankara 2012, S. 101, s. 248.; Murat Atalı/İbrahim Ermenek/S. Hilal Üçüncü, **Tebliğat Hukuku**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 18-19.; Levent Börü, “Elektronik Tebligat”, **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara 2020, C. 10, S. 1. s. 186-187.; Nedim Meriç/Tuğçe Arslanpınar Tat/Melih Işık/ D. Nurdan Korkmaz/Barçın Özkan Kıdıl, **Olaylarla Tebligat Hukuku**, 3. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 3-4.; Yargıtay İBBGK, T. 20/11/2020, E. 2019/2, K. 2020/3.: “...Hukuki anlamda tebligat, hukuki işlemlerin kanunda belirtilen usule uygun olarak muhatabına ya da muhatap adına kanunen kabule yetkili şahıslara yazılı olarak bildirimi ve bu bildirimin belgelendirilmesi işlemidir. Tebligatın, yazılı bildirim ve belgelendirme olmak üzere iki ana unsuru vardır. Tarafların, mahkemenin, icra ve iflas dairelerinin yaptıkları işlemlerin tamamlanıp hüküm ifade edebilmesi için genellikle tebliğ edilmiş olması gerekmektedir...” <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:26.11.2022.

³⁸ Muşul, s. 166.; Akil, s. 249.; Atalı/Ermenek/Üçüncü, s. 19.; Meriç/Arslanpınar Tat/Işık/Korkmaz/Özkan Kıdıl, s. 4-5.

³⁹ Atalı/Ermenek/Üçüncü, s. 56-57.; Börü, s. 186-187.

Dar anlamda elektronik tebligat, 7201 sayılı Tebligat Kanunu⁴⁰ ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği⁴¹ çerçevesinde muhatabın Ulusal Elektronik Tebligat Sisteminde (UETS) kayıtlı elektronik posta adresine yapılan tebliğ işlemini ifade etmektedir. Elektronik Tebligat Yönetmeliğine göre de elektronik tebligat, Tebligat Kanunu ve ilgili Yönetmeliğe uygun olarak elektronik ortamda yapılan tebligatı ifade etmektedir (El. Teb. Yön. m. 3/1/ç). Elektronik tebligatın yasal hüküm ve sonuçlarını doğurması burada belirtilen kurallara göre yapılmasına bağlı olduğundan, elektronik tebligat kavramından anlaşılması gereken dar anlamda elektronik tebligattır⁴².

Klasik anlamda fiziki olarak yapılan tebligata kıyasla elektronik tebligat, daha az masraf ve kaynak kaybıyla daha hızlı biçimde tebliğ işleminin gerçekleştirilmesine olanak sağlar. Bununla beraber, elektronik tebligatta tebligatın muhatabın bizzat kendisine ulaşmasına yönelik kimlik doğrulamaları yer aldığından, fiziki tebligatlarda muhatabın adreste bulunmadığında üçüncü kişilere yapılan tebligatlardaki usulsüzlüklerin ve bundan kaynaklanabilecek hak kayıplarının önüne geçilmesi mümkündür⁴³. Elektronik tebligatta tebliğ işlemi, herhangi bir zaman veya fiziki ortam kısıtlamasına bağlı olmadan, elektronik ortamda yapıldığından muhatap, internet erişimi sağladığı takdirde tebligattan haberdar olabilecektir. Ayrıca, elektronik tebliğ yapıldığında buna ilişkin bildirim gelmesi ve elektronik posta adresine tebligatın ulaşmasının ardından beşinci günün sonunda tebligatın yapılmış sayılması, tebligatın bilgilendirme özelliği bakımından da muhataba fırsat tanımaktadır⁴⁴.

7201 sayılı Yasa'da tebligata ilişkin temel düzenlemeler yer almakta olup, 2011 yılında 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁴⁵ ile Tebligat Kanunu'na 7/a maddesi eklenmiş ve burada elektronik tebligata ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca belirtilen gerçek ve tüzel kişilere yapılacak tebligatın elektronik yolla yapılması zorunludur⁴⁶. Ancak burada belirtilen kişi

⁴⁰ RG. T. 19.02.1959, S. 10139.

⁴¹ RG. T. 06.12.2018, S. 30617.

⁴² Atalı/Ermenek/Üçüncü, s. 57-58.; Börü, s. 187-188.

⁴³ Kazmaz Tepe, s. 35.; Atalı/Ermenek/Üçüncü, s. 65-66.; Börü, s. 191-192.; Fatih Tahiroğlu/Volkan Güneş, "Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebligata İlişkin Yönetmelik Çerçevesinde Elektronik Tebligat", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Antalya 2021. C. 11, S. 2. s. 401-402.

⁴⁴ Atalı/Ermenek/Üçüncü, s. 67.

⁴⁵ RG. T. 19/1/2011, S. 27820.

⁴⁶ Tebligat Kanunu 7/a maddesinin ilk fıkrasında bu kişi ve kurumlar sınırlı sayıda sayılmıştır. Buna göre, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar; 5018 sayılı Kanunda tanımlanan mahallî idareler; özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları; kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve

ve kurumlar dışında talep edilmesi halinde, talep eden kişilere de elektronik tebligat adresi verilir ve bu durumda bu kişilere yapılacak tebligat da elektronik tebligat adreslerine yapılacaktır (Teb. K. m. 7/a/2). Elektronik tebligatın zorunlu olduğu ancak bu yolla yapılamadığı durumlarda tebligat, Yasada belirtilen diğer usullere göre yapılacaktır (Teb. K. m. 7/a/3).

Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır (Teb. K. m. 7/a/4). Söz konusu hüküm, özellikle beş gün sonrasına ilişkin süre hesabında ve bu beş günlük süre içinde tebligattan haberdar olunarak tebligatın açılıp okunması durumunda, tebliğ işleminin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği konusunda öğreti ve çeşitli yüksek yargı içtihatlarında tartışmaya yol açmışsa da Yasanın emredici hükmü oldukça açıktır. Buna göre muhatabın, tebliğ evrakını beş günlük süre içinde açmış olması, o tarihte tebliğ yapılmış olması anlamına gelmeyecek; tebliğ tarihi, Yasada belirtilen beş günlük sürenin sonu olarak kabul edilecektir⁴⁷. Yasa tasarısında üç gün olarak belirtilen bu süre, daha sonradan beş gün olarak değiştirilerek kabul edilmiştir. Böylelikle kişilere bir müddet daha süre tanınarak olası hak kayıplarının önüne geçilmeye çalışılmıştır⁴⁸. Madde hükmünün gerekçesinde kişilerin fiziki ortamda bulunmayan elektronik adreslerini her gün kontrol edemeyebilecekleri ve kendileri izin vermedikçe onların yerine bir başkasının da erişmesi mümkün olmayacağından, kişiye belli bir süre tanınması öngörülmüştür. Tebligatın hazırlanıp ilgisine iletilmesinden belli bir süre sonunda tebligat yapılmış sayılsa da bu usul, klasik tebligata göre yine de daha hızlıdır⁴⁹.

işletmeleri; sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; kanunla kurulanlar da dahil olmak üzere tüm özel hukuk tüzel kişileri; noterler; baro levhasına yazılı avukatlar; sicile kayıtlı arabulucular ve bilirkişiler; idareleri, kamu iktisadi teşebbüslerini veya sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıkları; adli ve idari yargı mercileri, icra müdürlükleri veya hakemler nezdinde vekil sıfatıyla temsile yetkili olan kişilerin bağlı bulunduğu birim, elektronik tebligatın uygulanması zorunlu kişiler ve kurumlar olarak sıralanmıştır.

⁴⁷ Murat Atalı/İbrahim Ermenek/Ersin Erdoğan, **İcra ve İflâs Hukuku**, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 64.; Yargıtay HGK. T. 18/5/2021. E. 2021/254, K. 2021/550.: "...7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 7/a maddesinde muhatabın elektronik tebligatı tebellüğ etmiş sayılacağı tarihe ilişkin özel bir düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre "Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır." Bunun sonucu olarak elektronik tebligatta tebellüğ tarihi elektronik tebligatın muhatabın elektronik posta hesabına ulaştığı veya okunduğu tarih olmayıp, tebligatın muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonu olmaktadır. Böylelikle, muhatabın kayıtlı elektronik posta hesabını kontrol etmemek suretiyle tebliğin sonuçlarını geciktirmesi ihtimali söz konusu olmayacaktır..."; Ayrıca bkz. Yargıtay 1. HD. T. 22/6/2022. E. 2020/2803, K. 2021/3492.; Yargıtay 1. HD. T. 22/6/2022 E. 2020/2761, K. 2021/3491. <https://karararama.yargitay.gov.tr/e.t.:26.11.2022>.

⁴⁸ Akil, s. 252.

⁴⁹ 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi, s. 9. https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/20111215_e-tebligatppt/6099syKanunvegerekcileri.pdf

Tebliğat Kanunu'ndaki elektronik tebligat hükümlerine ilişkin düzenlemeye benzer biçimde yapılan 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 107/A maddesine karşı somut norm denetimine başvurulmuştur⁵⁰. İlgili hükümde “*Elektronik ortamda tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.*” düzenlemesi yer almaktadır. İlgili hükmün Anayasa'ya aykırılığının incelenmesinde özellikle idari istikrarın sağlanabilmesi için Anayasa'ya aykırı olmamak koşuluyla, hak arama hürriyetine ilişkin kısıtlama getirilebileceği, bu kapsamda elektronik tebligata konu evrakın, muhatabın elektronik adresine gönderilmesinden makul bir süre sonra (beş gün sonra) tebliğin yapılmış sayılmasının elverişli ve gerekli bir araç olmadığının söylenemeyeceği ifade edilmiştir. Yine karar içeriğinde, günümüz teknolojik koşulları göz önünde bulundurularak, elektronik posta adresinin birkaç günde bir kontrol edilmesinin kişilere büyük bir yük yüklemeyeceği; bunun aksine, geçici veya kalıcı olarak bulunmadığı bir adresin kapısına yapıştırılacak bir tebliğ parçasına ulaşmanın, kişilere daha büyük bir yük yükleyebileceği üzerinde durulmuştur. Tebliğat Kanunu'nda yer alan elektronik tebligata ilişkin düzenleme için de aynı ilkelerden söz edilmesi gerekir. Buna rağmen öğretide *Börü*, yasal düzenlemede beş günlük süre geçmeden tebliğ içeriğinin açılıp okunmasının herhangi bir sonuca bağlanmadığı, tebliğatin bilgilendirme amacı kapsamında tebliğatin açılıp okunması durumunda bu amacın gerçekleşeceğinden hareketle, beş günlük süre içerisinde tebliğatin açılıp okunması durumunda, bu sürenin sonu beklenmeksizin tebliğ işleminin yapılmış olacağını savunmuştur⁵¹. Bu yöndeki aksi görüşün, yasa hükmünün düzenleniş amacına aykırı olacağı ve uygulamada yaşanan sorunların önüne geçilmek için yapılan bu düzenlemenin, aksi biçimde daha fazla karışıklığa yol açabileceği; düzenlemede bilinçli bir biçimde tebliğatin açılıp okunmaya ilişkin sonuç bağlanmadığı düşüncesindeyiz. Çünkü bu düzenlemeyle uygulamada birlik

⁵⁰ AYM, T. 19/9/2019. E. 2018/144, K. 2019/72.: “...itiraz konusu kural, muhataplara öncelikle elektronik posta adreslerini belirli aralıklarla kontrol etme yükümlülüğü yüklemektedir. Anılan yükümlülüğe beşer günlük aralıklarla uyulduğu takdirde hukuki yollara başvuru süresi yönünden herhangi bir hak kaybı olmayacaktır. Muhatabın elektronik posta adresini her gün ya da beş günden daha az aralıklarla kontrol etmesi hâlinde ise tebliğin yapılmış sayılacağı tarihten de önce tebligattan haberdar olunacağı için dava açma süresi yönünden bir hak kaybı yaşanmayacağı gibi bu sürenin birkaç gün daha uzaması söz konusu olacaktır... Muhatabın geçici ya da kalıcı olarak terk etmiş olma ihtimali bulunan bir adresin kapısına yapıştırılan pusuladan ya da ilan yoluyla yapılan bir tebligattan haberdar olabilmek imkân ve ihtimaline kıyasla mevcut bir elektronik posta adresi aracılığıyla gönderilen bir tebligata ulaşılabilirliğinin günümüz teknolojik koşullarında aynı ölçüde zorluğa sahip olduğundan söz edilemeyeceği açıktır... Günümüz teknolojik imkân ve koşullarında elektronik posta adresini beşer günlük aralarla kontrol etme yükümlülüğünün mücbir sebep hâllerinde beş günlük kanuni sürenin işlemeyeceği hususu da gözetildiğinde makul olmayan bir külfet getirmediği, kuralda birey ile kamu yararı arasındaki dengenin korunduğu, mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlamanın ölçülü olduğu sonucuna ulaşılmıştır...” <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2019/72?EsasNo=2018%2F144> e.t.: 26/11/2022.

⁵¹ *Börü*, s. 212.

sağlanması amacıyla tek bir süre belirlenmiş ve bu yapılırken kişilerin hak kaybı yaşamaması için makul bir süre öngörülmüştür. Bu haliyle madde hükmünde belirtilenlerin dışında, daha önce tebligat parçası açılarak okunsa dahi buna ilişkin yeni tebliğ süreleri öngörmek, bu düzenlemeye uygun düşmeyecektir.

Elektronik tebligatın yaygınlaşmasıyla kamu kurum ve kuruluşlarına özel düzenlemeler yapılarak bu kurumlarca yapılacak tebligatların da elektronik ortamda yapılması uygulamasına geçilmiştir. Yukarıda sözü edilen Vergi Usul Kanunu'nda yapılan değişikliğe paralel olarak, 7020 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁵² ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu⁵³ 99. maddesine fıkra eklenmiş, kurumun görev alanındaki tebligatların, tebliğe elverişli bir elektronik posta adresine yapılabileceği belirtilmiştir. Burada da elektronik ortamda yapılan tebligatın, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılacağı kuralı benimsenmiştir. Ancak daha sonra Tebligat Kanunu 7/a maddesinde bu tür kurum ve kuruluşlar için elektronik tebligat zorunlu hale geldiğinden, buradaki düzenleme yerine doğrudan Tebligat Kanunu'na atıf yapılarak, kurumca yapılacak bildirimler hakkında Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanacağına ilişkin hüküm düzenlenmiştir (5510 sayılı K. m. 99/2).

1.5. İcra Hukuku Alanında Elektronik Ortama Geçiş Hakkında Getirilen Düzenlemeler

Lozan Barış Antlaşmasının imzalanmasının ardından laik bir hukuk sistemi kurulması açısından öncelikle Adliye Vekâleti tarafından eski yasaların günün koşullarına uyarlanarak uygulanmasına karar verilmiş ve bu karar doğrultusunda çeşitli komisyonlar kurulmuştur. Ancak Cumhuriyet'in ilanından sonra yapılan devrimler kapsamında, uygulamadaki sorunların giderilmesi için hukuk alanında da devrimlerin yapılması gerektiği belirtilerek eskiden uyarlanarak kullanılan hukukun yerine, o dönem en çağdaş olarak görülen Batı ülkelerinin hukukundan yasaların iktibas edilmesi yoluyla yeni bir hukuk sistemi kurulmuştur⁵⁴. İcra ve iflâs hukuku bakımından da öncelikle 1215 sayılı Yasa kabul edilmiş, daha sonrasında ise iktibas işlemleri tamamlandığında İsviçre

⁵² RG. T. 27/5/2017, S. 30078.

⁵³ RG. T. 31/5/2006, S. 26200.

⁵⁴ Coşkun Üçok/Ahmet Mumcu/Gülnihal Bozkurt, **Türk Hukuk Tarihi**, 17. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2015, s. 371-372.

yasalarından yararlanılarak hazırlanan 1424 sayılı İcra ve İflâs Kanunu kabul edilerek 1929 yılında yürürlüğe girmiştir⁵⁵. 1424 sayılı İcra ve İflâs Kanunu icra teşkilatının yetersizliği, icra müdürlüğü kararlarının üst mercilerde özellikle tetkik sınırının belli olmamasından dolayı beklenen yararı sağlayamaması, borç ödememe nedeniyle hapis olanağının kaldırılması gibi çeşitli nedenlerden dolayı eleştirilmiştir⁵⁶. Uygulamada yaşanan bu sorunlar üzerine yine İsviçre hukuku esas alınarak ancak ülkemiz koşullarına uyum da ön planda tutularak günümüzde yürürlükte olan 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hazırlanmış ve bu Kanun 19.06.1932 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak 04.09.1932 tarihinde yürürlüğe girmiştir⁵⁷.

Yıllar içerisinde günün getirdiklerine göre değişen icra ve iflâs hukuku açısından da defalarca kez yasa değişiklikleri yapılarak uygulamada karşılaşılan sorunlara çözüm aranmaya çalışılmıştır. İlerleyen teknolojinin hukuk alanına yansımaları, kendisini mutlak suretle icra ve iflâs hukuku alanında da göstermiştir. Yukarıda bahsi geçen UYAP bilişim sisteminin kullanımı, elektronik tebligata ilişkin hükümler, doğrudan doğruya icra ve iflâs hukukunun da elektronik ortama taşınmasına kaynaklık etmiştir.

İcra ve iflâs hukukumuzun elektronik ortama taşınmasında ilk büyük hamle 6352 sayılı Yasa⁵⁸ ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’na yapılan eklemeler ve yine çeşitli hükümlerde yapılan değişikliklerle olmuştur. Bu yasa değişikliği ile UYAP kullanımının zorunlu hale gelmesi nedeniyle icra ve iflâs alanında işlemlerin elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması sağlanmıştır. 6352 sayılı Yasa’nın İcra ve İflas Kanunu’nda yaptığı değişikliklerde ayrıca, cebri icra yolunun hızlandırılarak etkinliğinin artırılması da temel amaçlardan birisi olarak öngörülmüştür⁵⁹.

1.5.1. İşlemlerin Elektronik Ortama Taşınması

6352 sayılı Yasa’nın 3. maddesiyle İcra ve İflas Kanunu 8. maddesinden sonra gelmek üzere “*Elektronik İşlemler*” başlığı altında yeni bir madde hükmü getirilmiş ve UYAP sisteminin icra ve iflâs hukukuyla bütünleşmesi sağlanarak, işlerin elektronik ortama taşınması söz konusu olmuştur. Buna göre icra ve iflâs müdürlüklerince yerine getirilecek her türlü icra ve iflâs iş ve işleminde UYAP bilişim sisteminin kullanılacağı;

⁵⁵ Üçok/Mumcu/Bozkurt, s. 374.; Muşul, s. 15.; Mert Namlı, **İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi**, 1. Baskı, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2019, s. 75-76.

⁵⁶ Namlı, s. 77.; Muşul, s. 15.

⁵⁷ Namlı, s. 78-79.; Muşul, s. 15.

⁵⁸ RG. T. 05/07/2012, S. 28344.

⁵⁹ Namlı, s. 86.

her türlü verinin, bilginin, belgenin ve kararın, UYAP bilişim sistemi vasıtasıyla işleneceği, kaydedileceği ve saklanacağı ifade edilmiştir (İİK m. 8/a/1).

UYAP sisteminin icra ve iflâs işlemlerinde uygulanmasına yönelik, güvenli elektronik imza ile oluşturulan her türlü verinin senet hükmünde olacağı düzenlenmiştir (İİK m. 8/a/2). Yine elektronik imzaya ilişkin yapılan düzenlemeler ışığında icra ve iflâs iş ve işlemleri kapsamında güvenli elektronik imza ile atılan imzalar, elle atılan imza ile aynı ispat gücüne sahip olacaktır (İİK m. 8/a/2). Öğretide *Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes*'e göre elektronik imzanın bu özelliğine ilişkin ilgili diğer yasalarda hüküm yer aldığından ayrıca İcra ve İflas Kanunu'nda yeniden elektronik imzanın ispat gücüne ilişkin düzenleme yapılması gereksizdir⁶⁰. Ancak biz bu görüşün aksine, İcra ve İflas Kanunu 8/a madde hükmünde, doğrudan ilgili yasal hükümlere atıf yapılmadığından İcra ve İflas Kanunu 8/a maddesinde de elektronik imza ile oluşturulan verilerin senet hükmünde olacağına yönelik düzenlemelerin yer almasını yerinde buluyoruz.

6352 sayılı Yasa'nın getirmiş olduğu birçok yeniliğe karşı Anayasa Mahkemesine iptal yoluna başvurulmuş olup iptali istenen madde hükümlerinden birisi, güvenli elektronik imzaya ilişkin, İcra ve İflas Kanunu 8/a maddesinin yukarıda sözü edilen ikinci fıkrasıdır. Madde hükmüne karşı yapılan itirazlarda, elle atılan imzanın bir başkası tarafından atılamayacağından bahisle, elle atılan imza ile aynı ispat gücüne sahip elektronik imzanın, elektronik ortamdaki bazı kötünietli kişiler tarafından ele geçirilebileceği, bu haliyle de Anayasa'nın 20. maddesinde belirtilen kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesince yapılan değerlendirmede ise işlem güvenliğinden kaynaklanan riskin esasında her zaman var olduğu ancak bilimsel olarak yapılan incelemelerde elektronik imzanın, ıslak imzaya göre daha güvenli ve istikrarlı olduğu; bu haliyle ıslak imzaya kıyasla, elektronik ortamda atılan imzanın, bir başkası tarafından taklit edilerek atılması olasılığının çok daha düşük olduğu belirtilmiştir. Bu bilimsel veriler doğrultusunda alınan karar ise idarenin takdir yetkisi içinde kaldığından ilgili hükmün, Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olmadığı belirtilmiş ve bu yöndeki iptal talebi reddedilmiştir⁶¹.

⁶⁰ Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin Özkan/Muhammet Özekes, **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018, s. 42.

⁶¹ AYM. T. 04/7/2013, E. 2012/100, K. 2013/84.: "Kuralın elektronik ortamda icra iflas işlemlerinin yapılabilmesi kolaylığını sağlamasına karşın elektronik imzanın kötü niyetli kişiler tarafından ele geçirilebileceği ve kullanılabilmesi, oysa ıslak imzanın başkası tarafından atılmasının veya kötüye kullanılmasının mümkün olmadığı ve bu yönüyle elektronik imzayla yapılan işlemlerin fiziki ortamda yapılan işlemlere nazaran daha güvensiz olduğu da söylenemez. Zira, bilimsel çevrelerde elektronik imzanın, ıslak imzanın işlevini aynen icra etmenin yanında hukuki işlemlerde güvenlik ve istikrarı korumak üzere daha üstün özelliklere sahip olduğu kabul edilmektedir. Esasen güvenlik problemlerinin varlığı hem

İcra müdürlüğü tarafından zorunlu nedenlerden dolayı fiziki olarak düzenlenen belge veya kararlar, yetkili kişilerce güvenli elektronik imzayla imzalanarak UYAP bilişim sistemine aktarılır ve gerektiğinde UYAP sistemi aracılığıyla ilgili birimlere iletilir (İİK m. 8/a/3).

Fiziki ortamda yapılan işlemlerde süre kural olarak mesai saati ile sınırlıyken elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter (İİK m. 8/a/5). Bu sayede son gün mesai saatleri içerisinde yapılamayan bir işlem elektronik ortamda saat 00:00'a kadar yapılabilecektir⁶².

İcra ve İflas Kanunu 8/a maddesine, daha sonradan 2018 yılında kabul edilen Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun'un⁶³ 10. maddesiyle yeni bir fıkra eklenmiş ve bu sayede alacaklıya, borçlunun malvarlığına ilişkin UYAP sistemi üzerinden sorgulama yapma imkânı tanınmıştır. Buna göre alacaklı, UYAP sistemi üzerinden bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla dosya safahat bilgileri ile borçlunun mal, hak veya alacağını elli kuruş karşılığında sorgulayabilir. Bu miktar her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır (İİK m. 8/a/6)⁶⁴.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden bu ücret alınmayacağı gibi alacaklının bir gün içinde aynı dosya üzerinden beş kez yapacağı sorgudan da ücret alınmaz (İİK m. 8/a/6). Bu sayede ücretsiz sorgu için kısıtlama getirilerek, robot yazılımlar kullanılarak yapılabilecek otomatik sorgularla icra müdürlüğünün iş yükünü artıracak veya sistemin yavaşlamasına ya da donmasına neden olabilecek iş ve işlemlerin önüne geçilmesinin hedeflendiği, madde hükmünün gerekçesinde belirtilmiştir⁶⁵.

fiziki ortam hem de elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemler için her zaman mümkün olup hangi ortamdaki işlemlerin daha güvenli olacağı hususu sübjektif ve teknik bir değerlendirmeyi gerektirmekte, elektronik ortamdaki işlemlere hukuki geçerlilik sağlamanın doğru olup olmayacağı, bu tür konularda mevcut seçenekler arasında hangisinin tercih edileceği ve hangi tercihin daha güvenli ve yararlı sonuçlar doğuracağı hususu ise kanun koyucunun takdirinde kalmaktadır...”

<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2013/84?EsasNo=2012%2F100&KararNo=2013%2F84> e.t.:27.11.2022

⁶² Pekanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 43.

⁶³ RG. T. 19/12/2018, S. 30630.

⁶⁴ 24.11.2022 Tarih ve 32023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’nın 542 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2022 yılı için yeniden değerlendirme oranı %122,93 olarak tespit edilmiştir.

⁶⁵ Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Gerekçesi, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:27.11.2022

Yapılacak sorgular nedeniyle alınacak ücret, Adalet Bakanlığı'nın belirleyeceği usule göre tahsil edilir ve takip gideri olarak borçluya yüklenemez (İİK m. 8/a/6).

1.5.2. Elektronik Takip (E-Takip) Projesi

6352 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu'nda yapılan değişikliklerden bir tanesi de icra takibine ilişkin takip talebinin hazırlanması konusunda olmuştur. Yapılan yenilikle İcra ve İflas Kanunu 58. maddesine takip talebinin icra müdürlüğünde yazılı veya sözlü olarak yapılabilmesinin yanında elektronik ortamda da yapılabileceği ifade edilmiştir (İİK m. 58/1). Böylelikle icra müdürlüğüne gidilmeksizin UYAP sistemi üzerinden takip talebinde bulunularak icra takibi başlatılabilecek ve gerekli masraflar yatırılabilir. Sistem üzerinden açılan takip, dosya numarasını almış biçimde icra müdürlüğü sistemine düştüğünden, müdürlükçe doğrudan bu takip talebi uyarınca ödeme emri düzenlenmesi işlemi yapılabilir⁶⁶.

İcra takibi kesinleştikten sonra haciz aşamasında da elektronik ortamlar kullanılabilir. İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde geliştirilen Polis Bilgisayar Ağı Projesi (POLNET) ile UYAP sistemi üzerinden entegre biçimde borçluya ait motorlu araç sicil kayıtları sorgulanarak bu araçlar üzerine yakalama, haciz gibi işlemlerin uygulanabilmesi talep edilebilmektedir⁶⁷. Günümüzde benzer birçok kurum ile UYAP sistemi arasındaki entegrasyon sağlandığından motorlu araçların yanısıra taşınmaz kayıt ve bilgileri, borçlu adına kayıtlı telefon hatları, borçluya ait posta ve çek hesapları olup olmadığı alacaklı tarafından sorgulanabilmektedir. Bu sorgunun ardından talepte bulunulması halinde icra müdürlüğünce verilecek kabul kararı üzerine bu malvarlıklarına yine UYAP bilişim sistemi üzerinden elektronik ortamda haciz işlemi uygulanabilmektedir.

6352 sayılı Yasa ile açık artırmaya hazırlık işlemleri kapsamında İcra ve İflas Kanunu 114. maddesine, satış ilanının elektronik ortamda da yapılacağı hükmü eklenmiştir (İİK m. 114/3/son cümle). İlgili yasa hükmü emredici nitelikte olduğundan, satış ilanının elektronik ortamda yapılıp yapılmadığı kendiliğinden göz önünde bulundurularak incelenir. Bu nedenle, elektronik ortamda satış ilanı yapılmadan artırmanın gerçekleştirilmesi, ihalenin feshi nedeni oluşturur⁶⁸.

⁶⁶ Kazmaz Tepe, s. 36.

⁶⁷ Kazmaz Tepe, s. 36.

⁶⁸ Yargıtay 12. HD. 7/10/2020, E. 2020/5357, K. 2020/8262.: "...İİK'nun 114/3. maddesinde yer alan satış ilanının elektronik ortamda yapılması ilkesi, kanunun emredici hükmü olup, bu hususun ihlal

1.5.3. Elektronik Haciz (E-Haciz)

İcra hukukunun elektronik ortama ilişkin düzenlemeleri, sonuçlarını kamu alacakları bakımından da göstermiştir. Bu kapsamda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a⁶⁹ 5458 ve 5479 sayılı Yasalarla yapılan eklemeler sonucunda, kamu borçlusunun üçüncü kişilerde bulunan menkul mallarının, alacaklarının ve haklarının haczinin, elektronik ortam üzerinden bildirimde bulunmak suretiyle gerçekleştirilebileceği kararlaştırılmıştır. Buna göre, hamiline yazılı olmayan veya ciro su kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyet olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılır (6183 sayılı K. m. 79/1). Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir (6183 sayılı K. m. 79/1). Burada sözü edilen keyfiyet, haciz işlemi; tebliği gereken husus ise bu haczin bildirimidir⁷⁰. Söz konusu e-haciz işlemi, e-devlet uygulamalarının vergi alanında uygulanan elektronik ortamdaki işlemlerinin devamı niteliğinde getirilen bir düzenlemedir⁷¹.

Söz konusu haciz bildirimi ile uygulamada genellikle karşılaşıldığı üzere, kamu borçlusunun hak ve alacaklarının bulunduğu banka şubelerine veya genel müdürlüklerine elektronik ortamda tebliğ edilebilmektedir (6183 sayılı K. m. 79/2). Böylelikle ödeme emrinin tebliğinin ardından yasal süresi içinde borcunu ödemeyenler hakkında çeşitli prosedürlere gerek kalmadan, elektronik ortamda hızlı bir biçimde icra faaliyetleri gerçekleştirilmektedir⁷². Getirilen bu düzenleme, esasında iletişim teknolojilerinin oldukça gelişmiş olduğu günümüz koşullarında kolaylıktan ziyade bir gereksinim olarak

edilmesi başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğundan mahkemece re'sen dikkate alınmalıdır. Satış ilanının elektronik ortamda yapılması icra müdürlüğünün takdirine bırakılmış bir husus olmayıp yasal bir zorunluluktur. Somut olayda, satış kararında ilanın elektronik ortamda yapılmasına ilişkin bir ibarenin olmadığı, ihale tutanağında da elektronik ortamda teklif verilip verilmediğinin yazılmadığı gibi dosya evrakı içerisinde ve UYAP sisteminde de elektronik ortamda ilan yapıldığına dair herhangi bir evraka rastlanılmamıştır. O halde ilk derece mahkemesince, yukarıda açıklanan nedenlerle şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir..." <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:27.11.2022.; Aynı yönde bkz. Yargıtay HGK. T. 22/6/2022, E. 2019/631, K. 2022/987. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:27.11.2022.

⁶⁹ RG. T. 28/7/1953, S. 8469.

⁷⁰ Turgut Candan, **Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun**, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 466.

⁷¹ Ümit Süleyman Üstün, s. 14.

⁷² Ümit Süleyman Üstün, s. 13.

karşımıza çıkmaktadır⁷³. Ancak haciz işlemlerinin hızlandırılması ve takibin etkin biçimde ilerlemesi amaçlanırken, hukuk güvenliğini ortadan kaldıracak ve kişilerin hak kayıplarına yol açacak uygulamalar yapılmamasına özen gösterilmelidir⁷⁴. Bu kapsamda mükellefe gönderilen ödeme emrinde, borç ödenmediği takdirde malvarlığının e-haciz yoluyla haczedilebileceğinin de bildirilmesi gerektiği, öğretide savunulmaktadır⁷⁵.

⁷³ Candan, s. 465-466.

⁷⁴ Ümit Süleyman Üstün, s. 19.; İrfan Barlass, **Kamu Alacaklarının Haciz Yoluyla Takibi**, 1. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 163.

⁷⁵ Barlass, s. 163.; Ümit Süleyman Üstün, s. 19.

İKİNCİ BÖLÜM

İCRA HUKUKUNDA PARAYA ÇEVİRME

2.1. Genel Olarak

Toplum içerisinde yaşamanın getirdiği doğal bir sonuç olarak insanlar, birbirleriyle kültürel, ekonomik, duygusal birçok yönden ilişkiler içerisine girmektedir. Bu ilişkiler kapsamında insanlar, birbirlerinden borç alıp daha sonra geri ödeyebilmektedir. Ancak bu durum, bütün koşulların olağan seyrinde ilerlemesi halinde mevcuttur. Hukuka saygının görüldüğü toplumlarda temelde beklenen, borcun zamanında yerine getirilmesidir. Fakat çoğu zaman söz konusu borç vadesinde yerine getirilememekte ve bu durum mağduriyetlere yol açabilmektedir. Toplumun her anlamda güvenliğini sağlamayı amaçlayan devlet de bu mağduriyetleri giderebilmek adına cebri icra yetkisiyle donatılmıştır⁷⁶.

Devletin; icra hukuku alanında, borçların yerine getirilmesi için yürüttüğü faaliyetler ve hukuk kurallarına aykırı davranışlara karşı öngördüğü ve uyguladığı müeyyideler de çeşitlilik göstermektedir. Bu alanda günümüz modern toplumlarının cebri icra hukuku anlayışının aksine, geçmişte kullanılan en ilkel yollardan birisi ihkak-ı haktır. İhkak-ı hak, sözlükte hakkını zorla elde etme olarak tanımlanmıştır⁷⁷. Bir diğer deyişle hukuk âleminde ihkak-ı hak, kişinin karşılaştığı hukuka aykırılıklar karşısında, hakkını kendi eliyle ve yöntemleriyle elde etmesidir ki ihkak-ı hak, yürürlükte olan yasal düzenlemelerimizdeki bazı istisnalar dışında yasaktır. Günümüz hukuk toplumlarında kabul edilen yöntem, devletin yargı organlarına ve cebri icra kanallarına başvuru yoluyla hakların elde edilmesi yöntemidir. Cebri icra yoluna başvuruyla, devletin yetkili mercileri vasıtasıyla, borcunu kendi iradesiyle yerine getirmeyen borçlunun malvarlığına hukuken ve fiilen el koyma, bu malların satılarak paraya çevrilmesi ve böylelikle borcun yerine getirilmesi ile hak veya alacağın elde edilmesi sağlanmaktadır⁷⁸.

⁷⁶ İlhan E. Postacıoğlu, **İcra Hukuku Esasları**, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982, s. 4-5.; Baki Kuru/Burak Aydın, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 19.; Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz/Sema Taşpınar Ayvaz/Emel Hanağası, **İcra ve İflâs Hukuku**, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 35.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 3.; Muşul, s. 9.; Namlı, s. 29.

⁷⁷ Ejder Yılmaz, **Hukuk Sözlüğü**, “ihkâkı hak”, 9. Baskı, Ankara 2005, Yetkin Yayınları, s. 527.

⁷⁸ Postacıoğlu, s. 4.; Kuru/Aydın, s. 20-21.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 35.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 3.; Namlı, s. 31.; Ercan, s. 1.; L. Şanal Görgün/Levent Börü/Mehmet Kodakoglu, **İcra ve İflâs Hukuku**, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 39-40.

Genel haciz yolu ile takipte, alacağın tahsiline yönelik yapılan cebri icra faaliyetleri, öğretideki birçok yazar tarafından kabul edildiği üzere⁷⁹ kural olarak, altı temel aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; takip talebinin düzenlenmesi, ödeme emrinin tebliği, takibin kesinleşmesi, haciz talebi, satış (paraya çevirme) ve paranın ödenmesi/paraların paylaşılmasıdır. İnceleme konumuzla sınırlı olmak üzere, bu aşamalardan sadece paraya çevirme aşaması üzerinde duracağız.

2.2. Satış ve Paraya Çevirme Kavramları

Haczolunan malların açık artırma ya da pazarlık suretiyle satılarak parasal karşılığının alınması “satış”ı veya “paraya çevirme”yi ifade eder⁸⁰. Paraya çevirme, belirli bir süreci temsil etmektedir; bu haliyle tüm süreci ifade ederken “satış” kavramından daha geniş anlamda kullanılmaktadır. Nitekim İcra ve İflas Kanunu’nda satış türleri, paraya çevirme başlığı altında ayrı alt başlıklar halinde düzenlenmiş olup satış; paraya çevirme sürecinde yapılan bir işlem den ibarettir⁸¹.

Birbirine benzeyen “satış”, “açık artırma” ve “ihale” kavramlarını birbirinden ayırmak gerekir. “Paraya çevirme” veya geniş anlamıyla “satış”, belli bir anı değil; süreci ifade etmektedir. Buna karşın icra hukuku anlamında açık artırma; haczolunan malın, daha önceden belirlenen yer ve zamanda, mümkün olan en yüksek bedelle satılarak paraya çevrilmesi için çok sayıda kişinin katılım sağlayabildiği ve pey ileri sürebildiği ortamda, belli kurallar altında satışı istenen malın satışa çıkarılması ve en yüksek teklif sahibine mal sahibinin rızası aranmaksızın, alacaklının yararına satılmasıdır⁸². İhale ise, açık artırmanın sonunda en yüksek pey ileri sürene malın mülkiyetinin geçmesi anlamına gelmektedir. Gerçekten de açık artırma sonunda en yüksek pey ileri sürmüş olan kişiye, o mal “ihale edilmiş” olur⁸³. Bu kavram karmaşası, İcra ve İflas Kanunu’nun iktibas yoluyla hazırlanması ve bu süreçte yaşanan tercüme eksikliklerinden kaynaklanmaktadır⁸⁴.

⁷⁹ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 112-113.; Ercan, s. 211.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 104.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 138.; Kuru/Aydın, s. 88-89.

⁸⁰ Ercan, s. 581.; Namlı, s. 313-314.

⁸¹ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 261.; Namlı, s. 314.; Duran, s. 4.

⁸² Mine Erturgut, **İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi**, Yetkin Yayınları, Ankara 2000, s. 38.; Ercan, s. 581.; Muşul, s. 677.; Duran, s. 5.; Kazmaz Tepe, s. 22.

⁸³ Ercan, s. 581.; Namlı, s. 314.; Duran, s. 5.

⁸⁴ Namlı, s. 313.

2.3. Satışın Hukuki Niteliği

İsviçre Medeni Kanunu'nun hazırlanarak yürürlüğe girmesinden önce, icra ve iflasa dair hükümlerde cebri icraya ilişkin satış işlemlerinin hukuki niteliği belirtilmediğinden, bu dönemde, icra hukuku kapsamında yapılan satış işlemlerinin, birer özel hukuk sözleşmesi mahiyetinde olduğu kabul edilmekteydi. Söz konusu paraya çevirme işlemlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda da özel hukuka ilişkin satış sözleşmesi hükümlerinin uygulanacağı ve bu uyuşmazlıkların çözümünde icra tetkik mercilerinin değil hukuk mahkemelerinin görevli olacağı belirtilmekteydi⁸⁵.

Aynı dönemde Alman hukukunda⁸⁶, cebri icra hukuku kapsamında yapılan satışların birer özel hukuk satış sözleşmesi değil; birer “kamusal işlem” olduğu görüşü ortaya atılmıştır⁸⁷. Daha sonra bu görüş, İsviçre hukukçuları tarafından da benimsenmiştir ancak sonrasında çıkarılacak olan İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nda bu husus tam olarak bir açıklığa kavuşturulmamış ve ilgili düzenleme, doğrudan yasal düzenlemelerde yer almamıştır⁸⁸. Günümüzde gerek İsviçre gerekse Türk hukukunda cebri icra satış işlemlerinin, cebri icra organları tarafından yerine getirilen, kamusal işlem niteliğinde olan birer takip hukuku işlemi olduğu görüşü kabul edilmektedir⁸⁹. Nitekim Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun bir kararında bu husus, “...Nazariyatta hakim olan telakkiye göre, cebri ihale, Borçlar Kanununun 229. maddesindeki tavsife rağmen, bey' akti, hatta hususi hukukun bir hukuki muamelesi olmayıp bilakis bir amme tasarrufudur...” şeklinde ifade edilmiştir⁹⁰.

Cebri icra kapsamındaki satışların birer kamusal işlem olarak kabul edilmesinde, mülkiyet devrinin gerçekleşme tarihi, özel hukuk satışlarından ayrılan bir özelliktir. Şöyle ki; cebri icra satışlarında, en yüksek pey ileri sürene malın ihale edilmesiyle o malın mülkiyeti geçerken, özel hukuk satışlarında mülkiyetin geçmesi için malın türüne göre zilyetliğin devri veya tapuda resmi işlemle tescilin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Cebri icra satışlarından doğacak uyuşmazlıkların çözümü de özel hukuk satışlarındaki ayıp ve zapttan sorumluluk hükümleriyle değil; kendine özgü ihalenin feshi

⁸⁵ Erturgut, s. 31.; Namlı, s. 322-323.; Duran, s. 17.

⁸⁶ Heinrich Dernburg, **Lehrbuch des Preußischen Privatrechts**, 1875. (Naklen, Namlı, s. 323, dn. 35.); Otto Stobbe, **Deutsches Privatrech 2**, Berlin 1883. (Naklen, Namlı, s. 323, dn. 36.); Adolf Schönke/Fritz Baur, **Zwangsvollstreckungs, Konkurs und Verleichtsrecht**, 1978. (Naklen, Erturgut, s. 31, dn. 32.); Othmar Jauernig, **Zwangsvollstreckungs und Konkursrecht**, Münih 1990. (Naklen, Erturgut, s. 31, dn. 32.).

⁸⁷ Erturgut, s. 31.; Namlı, s. 323.

⁸⁸ Erturgut, s. 31-32.; Namlı, s. 323-324.

⁸⁹ Erturgut, s. 31-32.; Namlı, s. 323, 326.; Duran, s. 17.; Kazmaz Tepe, s. 24.

⁹⁰ Yargıtay İBK. T. 24/6/1953, E. 1952/4, K. 1953/6. RG. T. 21.08.1953, S. 8489.

yoluyla mümkündür. Burada özel hukuk sözleşmelerinde görülen tarafların serbest iradeleri yerine, cebri icra hukukuna ait kuralların tarafları bağladığı görülmektedir. Ayrıca cebri icra satışlarında, tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamaları söz konusu değildir. Bunun yerine, alıcının serbest iradesi olmasına rağmen karşı tarafın serbest iradesi olmaksızın, yasaların tanıdığı olduğu yetkiyle ve kural olarak borçlunun rızası olmadan, icra memuru tarafından satış işlemi gerçekleştirilmektedir. Bu nedenlerle, icra hukuku kapsamında yapılan satışların kamusal işlem niteliğinde bir takip hukuku işlemi olduğunu ve bu yönleriyle özel hukuk kapsamındaki satışlardan ayrıldığını kabul etmek gerekir⁹¹. Çünkü paraya çevirme, icra organlarınca yapılan ve alacaklıyı hakkına yaklaştıran bir işlem niteliğindedir⁹².

2.4. Satış Talebi

Yukarıda da bahsedildiği üzere, icra hukukumuzda, alacağın tahsili için borçlunun malvarlığının aynî olarak alınması yerine, haczolunan malvarlığı değerinin tespit edilerek bunun parasal karşılığının alacaklıya verilmesi kuralı geçerlidir. Bu nedenle, alacağın tahsil etmek amacıyla cebri icra yoluna başvuran alacaklı, borçlunun malvarlığı haczedildikten sonra yasal süresi içinde satış (paraya çevirme) talebinde bulunmalıdır. Cebri icra hukukumuzda geçerli olan tasarruf ilkesi gereği, satışın gerçekleştirilebilmesi için kural olarak alacaklının istemde bulunması bir gereklilik olup; bazı istisnai durumlar dışında, icra müdürlüğü haczolunan malın satışını kendiliğinden gerçekleştiremez⁹³.

Kural olarak satışın gerçekleşmesi için alacaklının talebi bulunmalıdır. Bununla birlikte, 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun⁹⁴ ile getirilen değişiklikler arasında İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesi ile hâlihazırda yürürlükte bulunan İcra ve İflas Kanunu 113. maddesine⁹⁵ ek olarak borçluya da satış yetkisi verilmesi düzenlenmiştir⁹⁶. Bununla beraber, yine İcra ve İflas Kanunu'nda istisnai olarak düzenlenen birtakım durumlarda, icra müdürlüğü de tarafların talebi gerekmeksizin, kendiliğinden haczolunan malın satışına karar verebilir

⁹¹ Erturgut, s. 33-36.; Namlı, s. 327.; Şengül, s. 12,13.; Duran, s. 18.

⁹² Postacıoğlu, s. 443.

⁹³ Postacıoğlu, s. 443.; Senai Olgaç, **İçtihatlarla Tatbikatımızda İcra ve İflâs Kanunu Cilt 2**, Yörük Matbaası, İstanbul 1974, s. 903.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 198.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 277-278.; Erturgut, s. 39.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 261.; Ercan, s. 581.; Namlı, s. 31, 332.; Şengül, s. 3.; Duran, s. 25.

⁹⁴ 30.11.2021 Tarih ve 31675 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁹⁵ İİK 113. maddesinde, sadece taşınır mallarla sınırlı olmak üzere, vaktinden evvel satış başlığı altında, alacaklı talep etmeden borçlunun talebiyle de satış yapılabileceği düzenlenmiştir.

⁹⁶ Aşağıda bkz. s. 33.

ve/veya satışı gerçekleştirebilir. Örneğin, kıymeti hızla düşen veya muhafazası masraflı olan haczolunan malların satılması için icra müdürü her zaman kendiliğinden karar verebilir (İİK m. 113/2). Benzer biçimde, satışı gerçekleştirilen mahcuzların alacakları karşılamadığı durumlarda icra müdürlüğünün kendiliğinden yapacağı tamamlama hacizlerinde, yeniden satış talebine gerek olmaksızın malların satılması amacıyla icra müdürlüğüne yetki tanınmıştır (İİK m. 139).

Alacaklı veya borçlunun satış (paraya çevirme) talebinde bulunabilmesi için haczin kesinleşmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla geçici olarak haczedilen malların veya ihtiyaten haczedilmiş ancak kesin hacze dönüşmemiş malların satışı kural olarak talep edilemez (İİK m. 108)⁹⁷. Bu kuralın dayanağı, icra iflas hukukuna hakim olan mülkiyet ilkesidir. Buna göre, kişilerin mülkiyetini doğrudan etkileyecek her türlü işlemin geçerli ve kanuni bir nedeni olmak zorundadır⁹⁸. Paraya çevirme işlemiyle borçlunun, satışa konu mal üzerindeki mülkiyet hakkının sona ermesi söz konusu olacağından, bu işlem yapılmadan önce haczin kesin nitelikte olması aranmaktadır⁹⁹.

İcra ve İflas Kanununda satış talebinin nasıl yapılacağı konusunda herhangi bir özel hüküm yer almamaktadır; dolayısıyla satış talebinin yapılışı bakımından herhangi bir şekil şartı yoktur. Bu nedenle satış talebi, yazılı olarak yapılabileceği gibi İcra ve İflas Kanunu 8. maddesi uyarınca sözlü olarak yapılan taleplerin icra müdürlüğünce tutanak haline getirilerek altının imzalanması şeklinde de olabilir¹⁰⁰. İçeriği bakımından satış talebi, açık ve kesin olmak zorundadır¹⁰¹. Dolayısıyla şarta bağlı olarak satış talebinde bulunulması mümkün değildir, çünkü icra memuru bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğini araştırmaya yetkili değildir¹⁰².

⁹⁷ Postacıoğlu, s. 443.; Olgaç, s. 904.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 320.; Kuru/Aydın, s. 216.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 279.; Ercan, s. 581.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 264.; Muşul, s. 672.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 198.

⁹⁸ Şengül, s. 7.

⁹⁹ Şengül, s. 7.

¹⁰⁰ Olgaç, s. 903.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 199.; Muşul, s. 676.; İbrahim Aşık/Yakup Oruç/Ozan Tok/Ömer Faruk Saçar, **İcra ve İflâs Hukuku**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 229.

¹⁰¹ Yargıtay 12. HD. T. 17/10/2006, E. 2006/16238, K. 2006/19414.: “...Bulanık İcra Müdürlüğü'nün ihale gününde taşınmaza alıcı çıkmadığından bahisle bakiye satış avansının alacaklı vekiline iade işleminin mahkemece satış talebinin geri alınması olarak yorumlanarak takibin düştüğü sonucuna varılması ve şikayetin reddi yönünde hüküm tesis edilmesi isabetsizdir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/e.t.:01.09.2022>.

¹⁰² Olgaç, s. 907.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 199.; Muşul, s. 676.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 229.

2.4.1. İstisnalar

2.4.1.1. Vaktinden Evvel Satış (İİK m. 113)

Kural olarak satış işleminin gerçekleştirilebilmesi için her ne kadar alacaklının talebi gerekse de bu talep borçlu taraftan da gelebilir (İİK m. 113/1). Bununla beraber, haczolunan malın değerinin hızla düştüğü veya muhafazasının masraflı olduğu durumlarda tarafların talebi olmadan, icra müdürlüğü kendiliğinden de satış kararı verebilir (İİK m. 113/2). Örneğin; taze sebze, meyve, et, balık gibi ürünler, uygun koşullar oluşturulmadığında çabuk bozulabilecek ürünlerdir ve bu ürünlerin bozulması, malların değerinin düşmesine neden olacaktır. Bu ürünlerin bozulmaması için soğuk hava depolarının kiralanması veya benzer biçimde haczolunan hayvanların barınması için yer kiralanması masraflı olacağından, icra müdürlüğü, tarafların talebi olmaksızın satış kararı verebilecektir¹⁰³. Malların değer kaybı belirlenirken hastalık, şanssızlık gibi durumlar sonucunda oluşan subjektif değer kayıpları değil; malın niteliğinden kaynaklanan objektif değer kayıpları dikkate alınmalıdır¹⁰⁴.

Bu istisnaya geçici hacizli veya ihtiyaten hacizli mallar da dahildir; dolayısıyla vaktinden evvel satış için malların mutlaka kesin nitelikte hacizli olması gerekmemektedir¹⁰⁵.

Benzer biçimde, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1386. maddesinde de Türk veya yabancı bayraklı gemilerin değerinin hızla düştüğü veya muhafazasının masraflı olduğu durumlarda, icra müdürlüğünün icra mahkemesine başvurarak geminin vaktinden önce satılmasını talep edebileceği hükmedilmiştir. Hukuki niteliği gereği, satışta taşınmaz mal gibi işlemlere tabi tutulan gemilerin (İİK m. 136), kural olarak talep üzerine paraya çevrilmesi gerekmekte ise de söz konusu özel düzenlemeyle istisna getirilmiş ve tarafların takipten umduğu menfaatler doğrultusunda icra müdürlüğüne kendiliğinden işlem yapma yetkisi tanınmıştır¹⁰⁶.

¹⁰³ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 263.; Tuğçe Arslanpınar Tat, "İcra Dairesi Tarafından Vaktinden Evvel Satış", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ankara 2020, S. 151, s. 217.

¹⁰⁴ Erturgut, s. 59.; Arslanpınar Tat, s. 217.

¹⁰⁵ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 320.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 198.; Namlı, s. 336.; Arslanpınar Tat, s. 211.

¹⁰⁶ Namlı, s. 333-334.; Duran, s. 32.

2.4.1.2. Tamamlama Haczi (İİK m. 139)

Haczolunan malların paraya çevrilmesi sonucunda elde edilen para, aynı dereceye iştirak eden alacaklıların alacağını ödemeye yeterli olmazsa, bu durumda icra müdürlüğüne kendiliğinden yeni hacizler yapma ve bu yeni hacizler sonucunda tarafların talebi aranmaksızın kendiliğinden satış yapma yetkisi tanınmıştır (İİK m. 139). Bu düzenlemeyle, icra müdürlüğünün yapmış olduğu satış işlemi sonucunda alacağı tam olarak karşılanamayan alacaklının alacağının en kısa sürede karşılanması amaçlanmıştır ve bunun için yeni bir talep beklenmeksizin icra müdürlüğünce, hızlı bir biçimde bu eksikliğin giderilerek yeniden haciz ve paraya çevirme işlemi yapılması öngörülmüştür¹⁰⁷.

Vaktinden evvel satıştan farklı olarak tamamlama haczinde, icra müdürlüğü sadece satış kararı vermekle kalmamakta, bu satış işlemini de kendiliğinden gerçekleştirebilmektedir. Oysaki vaktinden evvel satışta, icra müdürlüğü sadece satış kararı verebilmekte olup adli yardım hükümleri hariç olmak üzere, satış masrafları taraflarca karşılanmadıkça satış işlemini kendiliğinden gerçekleştiremeyecektir¹⁰⁸.

2.5. Satış Talebinde Bulunabilecekler

2.5.1. Alacaklı

Satış için talep hakkına ilişkin temel düzenleme İcra ve İflas Kanunu 107. maddesinde yer almaktadır. Buna göre, kesin haciz sahibi her alacaklı, dahil olduğu derece adına satış isteminde bulunabilecektir. Hacze iştirak edemeyen diğer alacaklılar da İcra ve İflas Kanunu 100. maddesi uyarınca önceki dereceden arta kalan bedelden, kendisinin dahil olduğu derece adına satış talebine bulunabilir (İİK m. 107).

Alacağın devri durumunda temlik alan alacaklı, temlik edenin tüm haklarına sahip olacağından, hacizden sonra satış isteminde bulunabilecektir¹⁰⁹. Böyle bir durumda borçlu, alacaklının temlik işleminin geçersiz olduğunu, gecikmiş itiraz yoluyla ileri sürebilecektir¹¹⁰.

Takip sırasında alacaklı vefat ettiğinde onun mirasçıları takibe devam edebileceklerdir. Bu halde, henüz vefat eden alacaklı tarafından satış talebinde

¹⁰⁷ Erturgut, s. 62.; Namlı, s. 333.; Şengül, s. 14.

¹⁰⁸ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 263-264.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 279.; Erturgut, s. 60-61.; Ercan, s. 585.

¹⁰⁹ Postacıoğlu, s. 443-444.; Olgaç, s. 907.; Erturgut, s. 40.; Namlı, s. 335.

¹¹⁰ Postacıoğlu, s. 444.; Namlı, s. 335.; Aksi görüş için bkz. Muşul, s. 680.

bulunulmamışsa, aralarındaki zorunlu takip arkadaşlığı nedeniyle bütün mirasçılar birlikte satış talebinde bulunabileceklerdir. Ancak terekeye temsilci atanmışsa, satış talebi bu temsilci tarafından yapılacaktır¹¹¹.

2.5.2. Borçlu

Kural olarak satışın gerçekleşmesi için alacaklının istemde bulunması gerekse de yasamız borçluya da satış isteme yetkisi tanımıştır (İİK m. 113). Yasa hükmündeki “...borçlunun talebiyle de satış yapılabilir...” ifadesi nedeniyle alacaklının satış isteminden farklı olarak, borçlunun satış talebinde bulunması durumunda icra müdürlüğü, bu satışı gerçekleştirip gerçekleştirilmeme konusunda bir takdir yetkisine sahiptir¹¹². Hem alacaklının hem de borçlunun takipteki menfaatleri gözetilmek koşuluyla, satışın borçlu tarafından talep edildiği esnada, bu satıştan alacaklı zarar görebilecek durumdaysa, icra müdürlüğü borçlunun satış talebini reddedebilecektir¹¹³. İcra müdürlüğünce borçlunun satış talebinin reddine dair karar verilmesi durumunda bu karar, İcra ve İflas Kanunu 8. maddesi uyarınca mutlaka bir gerekçeyle açıklanmalıdır.

Öğretide baskın olan görüşe göre¹¹⁴, borçlunun satış isteme yetkisi kapsamında haczolunan malın taşınır veya taşınmaz nitelikte olduğuna göre bir ayırım yapılmazken; bir kısım yazar, İcra ve İflas Kanunu 113. maddesinin, taşınırın satış bölümünde yer alması ve taşınmaz satışına ilişkin taşınır satışı hükümlerinin uygulanacağına dair hükümlere yapılan atıflarda bu maddenin yer almaması nedenleriyle ve yasa koyucunun bilinçli olarak sessiz kaldığından bahisle, borçlunun sadece taşınır malların satışını talep edebileceğini savunmaktadır¹¹⁵.

Haczedilmiş malların satışını isteme yetkisinin yalnızca alacaklıda olması, borçlunun süreç içinde hiçbir biçimde müdahalede bulunamayacağı ve sürekli cebri icra tehditi altında kalacağı bir durum yaratır. Bu durum, icra takibi tarafları arasındaki dengeyi, borçlu aleyhinde orantısız biçimde ihlal edebilecektir. İcra takibiyle borçlunun bir an önce borcundan kurtulması, alacaklının da bir an önce alacağına kavuşması amaçlandığı göz önünde bulundurulduğunda bu amacın gerçekleştirilebilmesi için taşınır veya

¹¹¹ Erturgut, s. 53.; Namlı, s. 335.

¹¹² Muşul, s. 671.

¹¹³ Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 229.

¹¹⁴ Olgaç, s. 916.; Ercan, s. 581.; Erturgut, s. 54-55.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 278.; Görgün/Börü/Kodakoglu, s. 263.

¹¹⁵ Sadece taşınır için borçlunun satış isteme yetkisine sahip olduğuna ilişkin ayırım ve görüşler için bkz. Muşul, s. 671.; Namlı, s. 341-342.; Hakan Pekcanitez/Nedim Meriç, “Borçlunun Talebiyle Satış”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2020, S. 151, s. 243.

taşınmaz ayrımı yapılmaksızın borçlunun da satış talebinde bulunabilme hakkına sahip olması gerekir. Bu nedenle her ne kadar borçluya satış isteme yetkisi veren İcra ve İflas Kanunu 113. maddesi, taşınır satışlarına ilişkin hükümler arasında düzenlenmişse de borçlunun, alacaklı tarafından sürekli bir cebri icra tehditi altında bırakılmaması için malın türüne göre bir ayrım yapmaya gerek kalmaksızın, takip taraflarının menfaatinin gerektirdiği ölçüde, haczedilmiş taşınmazlar hakkında da satış talebinde bulunabilmesi gerekir.

Haczolunan malın bir an önce satılarak paraya çevrilmemesi durumunda, takipteki taleplere göre borca faiz işletilmesi ile ödenecek borç miktarının artması ve ileride malın değerinin düşmesi olasılığı söz konusudur. Bu olasılıklar, borçlunun aleyhine sonuçlar doğuracağından borçlunun da haczolunan malın satışını istemede menfaati bulunmaktadır¹¹⁶. Ayrıca haczolunan mallar üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanan borçlu yerine, bu malların satış yetkisinin sadece alacaklıda olması, borçlunun sürekli olarak bir cebri icra baskısı altında kalmasına yol açacaktır¹¹⁷. Bu nedenle alacaklının olduğu gibi borçlunun da satış isteme yetkisinin bulunması bizce de yerindedir.

2.5.3. Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (Rızai Satış) (İİK m. 111/a)

2.5.3.1. Genel Olarak

7343 sayılı Yasanın getirdiği en önemli yeniliklerden birisi, İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesinde düzenlenen borçluya satış isteme yetkisi verilmesine dair düzenlemelerdir. Buna göre, icra hukukumuzda daha önce örneği görülmemiş bir yetki borçluya tanınarak, malları haczedilmiş olan borçlunun, satışı yapılacak olan malına kendisinin alıcı bulması ile bir an önce satışın gerçekleştirilerek malların paraya çevrilmesi olanağı sağlanmıştır. Diğer bir deyişle borçlu, İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesinde belirtilen koşullar dahilinde haczolunan malın satışı için yetki alarak bulduğu alıcıya malın satışını gerçekleştirmek için işlemler yapabilecektir¹¹⁸.

Yasa hükmünde “haczedilen” ifadesinin kullanılmasıyla borçlunun rızaen satış talep isteyebileceği takip türü ve takibin bulunduğu aşama bakımından bir sınırlama getirilmiştir. Buna göre, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte takip borçlusuna veya

¹¹⁶ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 278.; Erturgut, s. 55-56.; Atilla Gündoğan, **Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesi ve İcra Hukukunda Elektronik Satış**, 1. Baskı, Aristo Yayınevi, İstanbul 2022, s. 6.

¹¹⁷ Erturgut, s. 55.; Gündoğan, s. 6.

¹¹⁸ Nedim Meriç, **İcra Hukukunda Karşılama Prensibi (Türk – İsviçre Hukuku Kapsamında)**, 1. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 125.

iflasta müflise, rızaen satış yetkisi talebinde bulunma hakkı tanınmamıştır. Bunun nedeni ise rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe ilişkin İcra ve İflas Kanunu 150/g maddesinde, İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesine atıf yapılmamasıdır¹¹⁹. Düzenlemeye ilişkin, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi de önüne gelen bir uyuşmazlıkta, düzenlemenin yalnızca haciz yoluyla takiplere özgü olduğu, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde İcra ve İflas Kanunu m. 111/a hükmü uyarınca satış talebinde bulunulmasının mümkün olmadığı yönünde karar vermiştir¹²⁰. Bu husus, öğretide eleştirilere sebep olmuştur ve çeşitli yazarlar, rehin borçlusuna da bu yetkinin verilmesi gerektiği görüşündedir¹²¹.

İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesinde sadece haczedilen mallar yönünden borçluya rızaen satış isteme yetkisi verilmiştir. Maddenin gerekçesinde de hacizli mallar ve haciz yoluyla yapılan takiplerin esas alındığı; diğer takip türleri yönünden borçluya satış yetkisi verilmesi uygulamasının olmayacağı görülmektedir. Bu konuda, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde genel hükümlerin uygulanmasına ilişkin İcra ve İflas Kanunu 150/g maddesinde de herhangi bir atıf yapılmamıştır. Ancak İcra ve İflas Kanunu 111/a madde hükmünde, haczolunan malın kıymet takdirinin yüzde doksanı şeklinde belirtilen oranla birlikte rüçhanlı alacak varsa bunlardan daha yüksek miktarda olanın kabul edilerek bu miktarının karşılanması gerektiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte borçluya rızai satış yetkisi verilmesi halinde, rehinle teminat altına alınan miktar, yapılan kıymet takdirinin yüzde doksanından fazla ise, en az rehin miktarı gözetilerek bu miktar üzerinden alıcı bulunacaktır. Bu haliyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte borçluya rızaen satış yetkisi verilmesine engel olacak bir husus olmadığı görüşündeyiz. Ancak yasa koyucunun, rehin miktarlarının kimi zaman malın gerçek değerinin çok üzerinde olarak belirlendiği uygulamalar nedeniyle, yasal düzenlemenin ruhuna aykırılık oluşturacağı ve getiriliş amacına hizmet etmeyeceği gerekçesiyle, borçluya rızaen satış yetkisi verilmesi hükümlerinin uygulanması

¹¹⁹ Ercan, s. 673.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 287.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 272.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 248.; Cengiz Topel Çelikoğlu, “7343 Sayılı Kanunla İİK’da Yapılan Paraya Çevirme ve İhâlenin Feshi’ne İlişin Değişikliklerin Takdim ve İzahı”, **Adalet Dergisi**, 2022, S. 68, s. 413.

¹²⁰ İstanbul BAM. 21. HD. T. 10/5/2022, E. 2022/1672, K. 2022/1486.: “...Maddede düzenlenen borçluya satış yetkisi verilmesi imkanının haciz yolu ile satışına karar verilen taşınmazlar için mümkün olduğu, ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takiplerde, ipotekli taşınmazlar için bu madde gereğince talepte bulunulmasının mümkün olmadığı...” www.legalbank.net e.t.:20/10/2022.

¹²¹ Bu yöndeki görüşler için bkz. Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 272.; Serdar Kale, “İcra ve İflas Hukukunda Online Satış”, 2022, s. 5-6. <https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis/>, e.t.: 23/02/2022.; Meriç, s. 133.

bakımından bilinçli olarak rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipleri bu uygulamanın haricinde tuttuğunu düşünüyoruz.

Bununla birlikte borçluya satış yetkisi verilebilmesi için icra takibi kapsamında yapılan kıymet takdirinin kesinleşmesi ve bu kıymet takdirinin yüzde doksanına denk gelen miktarının alıcı tarafından yatırılması gerekecektir. Ancak rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte doğrudan rehinle teminat altına alınan miktar üzerinden takibe geçilerek bu bedel üzerinden satış işlemleri gerçekleştirildiğinden, yasa hükmünde istenen miktarın belirlenmesinde zorluklar yaşanabileceği ve uygulamada birliğin sağlanamayacağı düşüncesiyle, bilinçli bir sınırlamaya gidildiğini düşünüyoruz. Diğer yandan bu yetki alınırken yatırılacak miktar yönünden rüçhanlı alacaklar da dikkate alınarak rehin alacaklısına bir tür koruma sağlandığından söz edilebilir.

Takibin bulunduğu aşama bakımından ise yasa hükmündeki “haczedilen mal” kavramından dolayı, borçlunun rızaen satış isteyebilmesi için takibin kesinleşmiş olması, borçlunun mallarının haczedilmiş olması ve yapılan kıymet takdirinin kesinleşmiş olması gerekir. Satış talebinde bulunulmuş olup da gerekli masraflar yatırılmamışsa, satış talebi geri alınmışsa, satış talebinden vazgeçilmişse veya başka bir nedenden dolayı satış gerçekleştirilememişse mallar üzerindeki haciz devam ediyorsa borçlunun rızaen satış isteme yetkisinin bulunduğunu kabul etmek gerekir. Benzer biçimde haczedilmiş malların bir kısmı hakkında satış talebinde bulunulmuş olup buna dair işlemler yapılmaktayken henüz satışı talep edilmemiş mahcuzlarla ilgili de diğer koşullar yerine getirilmişse borçlunun rızaen satış isteme yetkisi olacaktır. Bizim de görüşüne katıldığımız *Meriç*’e göre, İcra ve İflas Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik’in¹²² 6. ve 7. maddesinde, haciz aşamasındaki kıymet takdiri esas alınarak haciz aşamasındaki kıymet takdirinin tebliğinden itibaren borçluya rızaen satış yetkisi istemek için süre tanındığından, hâlihazırda satış talebinde bulunulmuş icra takip dosyasında İcra ve İflas Kanunu m. 111/a hükmü uyarınca rızaen satış yetkisi talebinde bulunulması mümkün olmayacaktır¹²³.

Klasik anlamda borçlunun satış talep etmesiyle (İİK m. 106/1, İİK m. 113/1) borçluya satış yetkisi verilmesi arasındaki en temel fark; borçlu tarafından satış talep edildiğinde, bu talebin kabulü halinde satış için diğer aşamaların (ilan, açık artırma, ihale gibi) genel kurallara göre yapılması gerekirken; rızaen satışta bu aşamalara gerek kalmaksızın,

¹²² RG. T. 28/5/2022, S. 31849.

¹²³ *Meriç*, s. 131.

borçlunun anlaştığı alıcının gerekli ve yeterli koşulları sağlaması halinde, icra mahkemesinin vereceği kararla ihalenin bu alıcıya yapılmasıdır.

Belirtmek gerekir ki söz konusu rızaen satış, icra makamlarınca yapıldığından ve ancak gerekli koşulların oluşması halinde yapılabildiğinden, icrai bir kamusal faaliyet olarak kabul edilmelidir. Dolayısıyla her ne kadar takip borçlusu bir alıcı bulsa ve satışı gerçekleştirse de rızaen yapılan bu satış, borçlar hukuku anlamında bir satış sözleşmesi olarak nitelendirilemez¹²⁴.

Karşılaştırmalı hukuk bakımından incelendiğinde rızai satışın yapıldığı Fransa’da, taşınır mallar yönünden, borçlunun rızai satış talebi alacaklıların muvafakatine bağlıken taşınmaz mallar yönünden ise icra mahkemesinin bu satışa izin vermesi gerekmektedir¹²⁵. İcra mahkemesi değerlendirme yaparken; taşınmazın durumu, ekonomik koşullar ile borçlunun gerekli özeni gösterip göstermeyeceği hususlarını göz önünde bulunduracaktır¹²⁶. İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesi kapsamında haczolunan malın türüne göre bir ayırım yapılmadığı gibi buna göre alacaklıların muvafakatinin istenip istenmeyeceği konusunda da bir düzenleme bulunmamaktadır. Takip alacaklısının rızasının aranmaması, hacizli malın kıymet takdirinden daha yüksek bir bedelle satılması muhtemel durumlarda, alacaklıyı zarara uğratabileceği için öğretide çeşitli eleştirilere de neden olmuştur¹²⁷. Getirilen düzenleme ile Fransız hukukundaki ayırım gözetilmeksizin, Fransız hukukunda taşınmazlara ilişkin düzenleme esas alınarak, icra müdürlüğüne süresinde yapılan başvuru, süresinde istenen miktarın yatırılması ve icra mahkemesince verilecek olan karar, borçluya satış yetkisi verilmesinde bir koşul olarak aranmıştır.

2.5.3.2. Hükümleri

Borçluya satış yetkisi verilebilmesi için öncelikle borçlunun, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi günlük süre içinde icra müdürlüğünden talepte bulunması gerekmektedir (İİK m. 111/a/1). Burada belirtilen icra müdürlüğü, takibin asıl yürütüldüğü icra müdürlüğüdür. Dolayısıyla satışı talep edilen mallar, istinabe yoluyla başka yer icra müdürlüğünde haczedilmiş olsa bile borçlu, rızaen satış yetkisini, takibin

¹²⁴ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 286-287.; Ercan, s. 675.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 271.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 251.; Meriç, s. 127-128.

¹²⁵ Namlı, s. 576.; Çelikoğlu, s. 414, dn. 11.

¹²⁶ Namlı, s. 576.; Çelikoğlu, s. 414, dn. 14.

¹²⁷ Kale, s. 5.; Meriç, s. 127.

bulunduğu yerdeki esas icra müdürlüğünden veya takibin yürütüldüğü icra müdürlüğüne gönderilmek üzere başka bir yer icra müdürlüğünden istemek zorundadır¹²⁸.

Kıymet takdiri henüz yapılmamışsa, borçlunun gerekli masrafları karşılaması koşulu ile kıymet takdiri yapılması için talepte bulunması mümkündür. Yapılan kıymet takdirinin takip taraflarına tebliğinin ardından bu kıymet takdirinin kesinleşmesi beklenecektir. Kıymet takdirinin kesinleşmesinin ardından icra müdürlüğü, cebri satış işlemlerini durdurarak borçluya, anlaştığı alıcının, İcra ve İflas Kanunu 111/a/2 madde hükmünde belirtilen bedeli dosyaya ödemesi için on beş günlük süre verecektir. Borçluya verilen bu on beş günlük sürenin başlangıcından, icra mahkemesince verilecek karara kadar geçen sürede alacaklının satış isteme süresi duracaktır (İİK m. 111/a/1). Yasa hükmünde açıklık olmamakla beraber öğretilde *Atalı/Ermenek/Erdoğan* tarafından burada belirtilen on beş günlük sürenin, tebliğle birlikte başlayacağı ileri sürülmüştür¹²⁹. Fakat daha sonra yürürlüğe giren İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik'in¹³⁰ 9. maddesinde bu konuya açıklık getirilmiş ve yetki belgesiyle borçluya verilen on beş günlük sürenin, yetki belgesinin borçluya tebliğinden itibaren başlayacağı hususu yasal düzenleme ile belirlenmiştir. Borçluya tanınan on beş günlük sürenin yetmemesi durumunda, borçluya ek süre verilmesine ilişkin bir yasal düzenleme yer almamaktadır¹³¹.

Rızai satışta paranın yatırılmasına ilişkin ise malın muhammen kıymetinin yüzde doksana karşılık gelen miktar ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktardan ve bu miktara ek olarak o aşamaya kadar haciz işlemleri için yapılan takip masrafları toplamından az olamayacağı ifade edilmiştir (İİK m. 111/a/2). Yasa hükmüne ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan teklifte ve Adalet Komisyonu Raporunda oran olarak yüzde seksen belirtilmişse de yasa hükmünün kabul edildiği oturumda verilen önerge ile burada belirtilen oran yüzde doksana çıkarılmış ve bu haliyle kabul edilmiştir¹³². Yasa hükmünde açıkça belirtildiği üzere, yapılacak satıştan sadece paraya çevirme ve paylaşırma masrafları değil, takipte gelinen aşamaya kadar yapılan tüm

¹²⁸ Ercan, s. 673.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 271.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 288.

¹²⁹ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 288.

¹³⁰ RG. T. 28.05.2022, S. 31849.

¹³¹ Meriç, s. 126.

¹³² Demir/Demir, s. 9.; Talih Uyar, "24/11/2021 Tarihli ve 7343 Sayılı "İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un Getirdiği Yenilikler", *İstanbul Barosu Dergisi*, 2022, C. 96, S. 1, s. 35., e.t.:27/02/2022.; Meriç, s. 128-129.

masrafların karşılanması gerekmektedir¹³³. Bu kural bir karşılama prensibi olup, burada kabul edilen karşılama prensibi, İcra ve İflas Kanunu 115. ve 129. maddesinde belirtilenden farklıdır. İcra ve İflas Kanunu 115. ve 129. maddelerinde karşılama prensibine dahil unsurların toplamının üzerine teklif verilmesi gerekirken, İcra ve İflas Kanunu 111/a madde hükmünde kabul edilen yüzde doksanlık oran, asgari satış tutarını belirtmekte olup bunun üzerinde bir teklif verilmesi aranmayacaktır¹³⁴. Satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacaklardan anlaşılması gereken ise satışı istenen mal üzerindeki haciz sahibi alacaklıdan önce tatmin edilmesi gereken rehinli alacaklar ve malın aynından kaynaklanan kamu alacaklarıdır¹³⁵.

Rızaen satışı istenen mal üzerinde birden fazla haczin bulunduğu durumlarda ise bu bedelin tüm haciz alacaklarının karşılanması beklenemeyeceğinden, rızai satış istenen takip dosyasında belirtilen kıymet takdirinin yüzde doksanını karşılaması yeterli olacaktır. Bu miktarın üzerinde bir miktara anlaşılmışsa artan miktar, haciz sırasına göre o mal üzerinde haczi bulunan diğer dosyalara aktarılacaktır¹³⁶.

Ercan'a göre yüzde doksan şeklinde tek bir oran belirlenmesi yerinde olmamıştır. Bazı mal ve haklar için bu oran çok yüksekken bazı mal ve haklar için ise azdır. Örneğin, taşınmazlar ile motorlu araçlar için muhammen kıymetin yüzde doksanı düşük olabileceken, diğer bir deyişle bazı taşınmaz mallar, en az takdir edilen kıymet miktarı kadar veya daha fazla bir değere alıcı bulabileceken bunun dışında diğer bazı taşınır mallarda yüksek sayılabilecek düzeydedir¹³⁷. Bu husus, özellikle haczolunan malın kıymet takdirinden daha yüksek bir fiyata satılması ihtimali bulunan mallar veya alacağın kıymet takdirinin çokça üzerinde olduğu takip dosyalarında, alacaklı ile borçlu arasındaki menfaat dengesini alacaklı aleyhinde bozabilecek niteliktedir. Bu yüzden *Kale*, borçluya 111/a maddesi kapsamında satış yetkisi verilirken takip alacaklısının onayının aranmasını önermiştir¹³⁸. Ancak bu sefer de takip alacaklısının kötünietli biçimde rızai satışa onay vermemesi durumu ortaya çıkabilecektir. Böyle bir durumda, borcundan bir an önce kurtulmak isteyen borçlunun, alıcı da bulmuş olduğu halde takip sürecini sonlandıramaması, borcundan kurtulamaması, malları üzerindeki haczin devam etmesi ve böylelikle cebri icra baskısı altında olmaya devam etmesi söz konusu olabilecektir.

¹³³ Ercan, s. 673.

¹³⁴ Meriç, s. 128.

¹³⁵ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 290.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 272-273.; Meriç, s. 135.

¹³⁶ Kale, s. 4.; Ercan, s. 673.

¹³⁷ Ercan, s. 674.

¹³⁸ Kale, s. 5.

Dolayısıyla borçluya rızai satış yetkisi verilirken, her takibin kendi özelliklerine, alacaklı ve borçlunun durumuna, borç miktarına, haczolunan malların niteliğine ve takdir edilen kıymetlerine göre değerlendirme yapılması ve sonuca gidilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Yasa hükmünün üçüncü fıkrası uyarınca, borçlunun anlaştığı alıcının, borçluya verilen on beş günlük süre içinde belirlenen bedeli icra dosyasına ödemesi halinde icra müdürlüğü, diğer bilgi ve belgeler de tamamlandıktan sonra, koşulları yerine getirilmişse, yapılan rızai satışın onayı ile malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı derhâl icra mahkemesine gönderecektir. İcra mahkemesince on gün içinde değerlendirme yapılarak talebin kabulü veya reddine dair kesin olarak karar verilir. Mahkemenin kabul kararı vermesi ile malın mülkiyeti alıcıya geçer ve tüm hacizler kaldırılarak tüm devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir. Mahkemece ret kararı verilmesi durumunda yatırılan bedel alıcıya iade edilecektir (İİK m. 111/a/3).

İcra mahkemesince mülkiyetin geçişine dair verilecek olan kararın kesin nitelikte olması, öğretide çeşitli eleştirilere konu olmuştur. *Öztek*'e göre icra mahkemesinin vereceği kesin karar yerine, koşulların tamamlanıp tamamlanmadığının değerlendirilmesi ve buna göre satış kararının icra müdürlüğü tarafından verilmesi, verilecek karara karşı şikâyet yoluna başvurulmamasıyla da satış kararının kesinleşmesi biçimindeki bir düzenleme daha uygun olabilirdi¹³⁹. Biz ise mülkiyetin geçişine dair verilecek olan kararın, mahkeme denetiminden geçmesinin, dolayısıyla yasa hükmüne göre rızai satış koşullarının oluşup oluşmadığının, kararı veren mercii dışında, başkaca bir mercii (mahkeme) tarafından denetlenebilir olmasının, her ne kadar uygulamada karşılaşılabilecek sorunları bütünüyle ortadan kaldıramayacaksa da en aza indirebilecek makul bir çözüm yolu olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca, icra müdürlüğünce rızai satış kararının verilmesinin ardından şikâyet yoluna başvurulmadığı halde, kararın kabul anlamına geleceğine ve satışın kesinleşeceğine dair bir yaklaşım, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 24/2 maddesinde belirtilen tasarruf ilkesine de aykırılık oluşturabilecektir.

Çelikoğlu'na göre özellikle icra mahkemesinin kesin nitelikte karar vermesinden dolayı ve verilen kararlar mülkiyet devrinin gerçekleşmesi nedeniyle, icra mahkemesince rızai satış isteminin kabulüne dair verilen karar, satış sözleşmesindeki tasarruf işleminin

¹³⁹ Selçuk Öztek, *Cebri Satışlarda Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin Bazı Notlar*, Platon Plus Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2022, s. 27.

yerini tutmaktadır ve bir icra işlemi olup mahkemenin yaptığı işlem yargısal bir işlem değildir. Diğer yandan rızai satış isteminin reddine dair verilecek olan karar da bütünüyle bir icra işlemidir¹⁴⁰.

İcra ve İflas Kanunu 111/a madde hükmünde malın mülkiyetinin mahkemenin vereceği kabul kararıyla geçeceği düzenlenmiş ancak yarar ve hasarın ne zaman geçeceği düzenlenmemiştir. *Kale*'ye göre malın yarar ve hasarı, alıcı tarafından icra müdürlüğüne satış bedelinin yatırılmasıyla geçecektir¹⁴¹. Yarar ve hasarın geçişine ilişkin genel kurallar 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 208. maddesinde düzenlenmiş olup ilgili hükümde taşınırlarda yarar ve hasarın geçişi için zilyetliğin devri, taşınmazlarda ise tescil esas alınmıştır. Diğer bir deyişle, yasadan kaynaklanan ayrık durumlar olmadığı müddetçe yarar ve hasar, mülkiyetin devri ile gerçekleşecektir. İcra ve İflas Kanunu m. 111/a/3 hükmüne göre de icra müdürlüğüne alıcının gereken bedeli yatırması yeterli olmayıp, icra mahkemesince kabul kararı verilmesi ve bu sayede malın mülkiyetinin devri ile devir ve teslim işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Burada yasadan kaynaklanan ayrık bir durum da söz konusu olmadığından, yarar ve hasarın geçişi için malın mülkiyetinin devri esas alınmalıdır. Bu nedenle de yarar ve hasarın geçişi için icra mahkemesinin vereceği kabul kararı, yasal bir koşul olup bu karardan önceki aşama olan alıcının icra müdürlüğüne satış bedelini yatırmasıyla yarar ve hasarın alıcıya geçmesi, ilgili yasal düzenlemeler karşısında bizce mümkün görünmemektedir.

İcra mahkemesinin kesin olarak karar vermesi, esasen, biçimsel koşulların yerine getirilip getirilmediği, paranın yasal süresi içinde ödenip ödenmediğine ilişkin dosya üzerinden ve takdir yetkisi olmaksızın inceleme yapılmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla bizim de katıldığımız görüş uyarınca, sadece bu nedenlere dayanılarak satışın iptalini talep etmek mümkün olmamalıdır. Aksi durum, yasa hükmünün, takip sürecinin hızlandırılması ve alacağın sürüncemede kalmadan bir an önce tahsil edilebilmesi yönleriyle getiriliş amaçlarına ters düşecektir. Ancak bunun dışında kalan nedenlerden dolayı, örneğin irade sakatlığı gibi durumlarda, satışın iptali talep edilebilmelidir¹⁴².

Madde düzenlemesine ilişkin getirilen eleştirilerden bir diğeri de borçlu tarafından rızai satış talebinde bulunulduğunda bu talepten takip alacaklısının ve diğer ilgililerin nasıl haberdar olacağı konusundadır¹⁴³. Borçluya verilecek on beş günlük sürenin

¹⁴⁰ Çelikoğlu, s. 416.

¹⁴¹ Kale, s. 4-5.

¹⁴² Ercan, s. 675.; Kale, s. 5.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 274.

¹⁴³ Öztekin, s. 29.

ardından, bu konuya ilişkin düzenlenecek yetki belgesi borçluya tebliğ edilecektir (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 9/1). Bu hükme karşı genel şikâyet yoluna başvurulabileceğinden, ilgililerin hak talebinde bulunmaları mümkün olabilecektir ancak diğer ilgililerin bu yetki belgesinden nasıl haberdar olacağı konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Yasa hükmünde, bu yetki belgesinin sadece borçluya değil; takip alacaklısına ve diğer ilgililere de tebliğ edileceğine dair bir düzenleme yer almış olsaydı bu soru işaretleri henüz oluşmadan giderilebilirdi.

İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesi uyarınca yapılacak satışlar hakkında, Kanunun diğer hükümlerine atıf yapılmış, niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir (İİK m. 111/a/4). Bu hükümden dolayı *Kale*'ye göre, İcra ve İflas Kanunu 134. maddesinde ihalenin feshine ilişkin yargılamanın sonuna kadar icra müdürlüğünün yatırılan ihale bedelini nemalandırması gerektiğine dair hükmün burada uygulanması gerekir¹⁴⁴. Bu görüşün kabulü halinde, kıyas yoluyla, rızaen satış kapsamında alıcının icra müdürlüğüne parayı yatırmasından, icra müdürlüğünce satışın onayı için icra mahkemesine dosyasının gönderilmesi ve mahkemece verilecek kesin nitelikteki karara kadar, yatırılan bedelin nemalandırılması gerekecektir. Ancak biz, paranın nemalandırılması sadece ihalenin feshine özgü bir durum olduğundan, bu hükmün İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesi hükümlerine uygun düşmediği, bu nedenle nemalandırmaya ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla dahi uygulanamayacağı düşüncesindeyiz.

Maddenin son fıkrasında, uygulamaya ilişkin usul ve esasların yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir (İİK m. 111/a/5). Söz konusu İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik, 28.05.2022 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir¹⁴⁵. Yönetmelik, yasa hükmünde rızai satışın yapılışına dair belirtilmeyen birtakım detayları içermektedir.

Borçlunun rızai satış isteminde bulunmasının ardından bunun kabulü halinde icra müdürlüğünce verilecek yetki belgesi Örnek no. 57 olarak yönetmeliğin ekinde sunulmuştur (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 4/1). Bu yetki belgesinin içeriği ve yetki belgesinde yer alması gereken hususlar Yönetmeliğin 5. maddesinde detaylarıyla açıklanmıştır¹⁴⁶. Düzenlenen yetki belgesi borçluya tebliğ

¹⁴⁴ Kale, s. 5.

¹⁴⁵ RG. 28.05.2022, S. 31849.

¹⁴⁶ İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik 5. maddesi: *Haczedilen malın rızaen satışına dair borçluya verilen yetki belgesinde aşağıdaki hususlar yer alır:*
a) Alacaklı, varsa kanuni temsilcisi ile vekilinin adı ve soyadı, adresi ve iletişim bilgileri.

edilecektir (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 9/1). Belirlenen satış bedelinin dosyaya yatırılması için tanınan on beş günlük süre de bu yetki belgesinin borçluya tebliğinden itibaren başlayacaktır (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 9/2). Düzenlenen yetki belgesine karşı genel hükümler uyarına şikâyet yoluna başvurulabilmesi gerekir¹⁴⁷.

Rızaen satış isteminde bulunan borçlu, tebligata elverişli adresini ve iletişime yarar bilgilerini satış istemiyle beraber icra müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 7/2). Borçlunun rızaen satış talebinde bulunduğu mal sicile kayıtlı mallardansa icra müdürlüğü bu talebin ilgili sicile işlenmesi için gereken işlemleri yapacaktır (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 7/3).

Satış bedelinin belirlenmesinde satışı istenen mal üzerindeki rüçhanlı alacakların da karşılanması gerektiğinden, icra müdürlüğünce rüçhanlı alacaklılardan alacağın devam edip etmediği, devam ediyor ise bu alacak miktarı sorulacaktır (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 8/1).

Borçlu; anlaştığı alıcının adı ve soyadını, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını, tüzel kişi ise unvanını, vergi kimlik numarasını, ticaret sicil numarasını, MERSİS numarasını, anlaştıkları bedeli ve malın ayırt edici özelliklerini icra müdürlüğünce verilen on beş günlük süre içinde bildirecektir. Borçluyla anlaşılan alıcı, aynı süre içinde

b) Borçlu, varsa kanuni temsilcisi ile vekilinin adı ve soyadı, adresi ve iletişim bilgileri.

c) Satılacak şeyin cinsi, niteliği, önemli özellikleri ve muhammen kıymeti.

ç) Malın muhammen kıymetinin yüzde doksanına karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alıcısına rüçhanlı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak bu aşamaya kadar haczedilen mal için yapılan takip masrafları toplamından az olamayacak şekilde belirlenmiş asgari rızai satış bedeli.

d) Borçlunun, anlaştığı alıcının adı ve soyadını, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını, tüzel kişi ise unvanını, vergi kimlik numarasını, ticaret sicil numarasını, merkezi sicil kayıt sistemi (MERSİS) numarasını, anlaştıkları bedeli ve malın ayırt edici özelliklerini; alıcının ise adı ve soyadını, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını, tüzel kişi ise unvanını, vergi kimlik numarasını, ticaret sicil numarasını ve MERSİS numarasını, tebligata elverişli adresini, iletişime yarar bilgilerini, banka hesap bilgilerini, borçluyla anlaştıkları bedeli ve malın ayırt edici özelliklerini borçluya verilen on beş günlük süre içinde icra dairesine bildirmesi gerektiği.

e) Alıcının, belirlenen asgari rızai satış bedelinden az olmamak kaydıyla borçluyla anlaştıkları bedeli borçluya verilen on beş günlük süre içinde icra dairesi banka hesabına ödemesi gerektiği.

f) Mahkemenin kabul kararıyla malın mülkiyetinin alıcıya geçeceği ve tüm hacizlerin kaldırılarak devir ve teslim işlemlerinin gerçekleştirileceği.

g) Mahkemece rızaen satış talebinin reddine karar verilmesi hâlinde, kararın icra dairesine gönderilmesinden itibaren üç iş günü içinde yatırılan bedelin alıcının bildirdiği banka hesabına iade edileceği.

ğ) İlgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla devir ve teslim masraflarının alıcıya ait olacağı.

¹⁴⁷ Öztekin, s. 23.

icra müdürlüğünce belirlenen satış bedelini icra müdürlüğünün hesabına yatıracaktır (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 10,11).

İcra müdürlüğünce rızai satışın koşullarının sağlandığı tespit edildiğinde icra dosyası, derhal satışa onay verilmesi için icra mahkemesine iletilecektir. Mahkemece dosya üzerinden yapılacak inceleme sonucunda talebin kabulüne karar verilirse, satışı yapılan malın mülkiyeti alıcıya geçecek ve gerekli devir teslim işlemleri gerçekleştirilecektir. Malın devir ve teslimi, o mal üzerindeki tüm haciz şerhlerinin kaldırılmasıyla yapılacaktır (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 14/1).

Mahkemece talebin reddine dair karar verilirse, kararın icra müdürlüğüne gönderilmesinden itibaren üç iş günü içinde alıcı tarafından yatırılan satış bedeli kendisine iade edilecektir (Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik m. 13/3).

2.6. Satış İsteme Süresi ve Sürenin İşlemediği Durumlar

Haciz işlemi, borçlunun haczolunan malı üzerindeki tasarruf yetkisini kısıtladığından ve böyle bir kısıtlama, takibin tarafları arasındaki menfaat dengesi gereği sınırsız ve sonsuza dek olamayacağından satış talebi, belirli bir süre sınırına tabidir¹⁴⁸. 7343 sayılı Yasa'nın, İcra ve İflas Kanunu hükümlerinde gerçekleştirdiği değişikliklerden önce taşınırılar için altı ay ve taşınmazlar için bir yıl olan satış isteme süreleri bu Yasa'nın 9. maddesiyle değişikliğe uğramış ve her türlü hacizli mal için tek bir satış isteme süresi belirlenmiştir. Buna göre, alacaklı veya borçlu, haczolunan malın satışını, haciz tarihinden itibaren bir yıl içinde isteyebilir. Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı da aynı süreye tabidir (İİK m. 106/1). Böylelikle malın niteliğine bakılmaksızın her türlü malın satışı için tek bir süre öngörülerek uygulamada birlik sağlanmıştır. Yasa hükmünün gerekçesinde de bu hükümle satış isteme sürelerinin yeknesak hale getirildiği ifade edilmiştir¹⁴⁹. Bir yıllık satış isteme süresi, hak düşürücü süre niteliğindedir¹⁵⁰.

Burada belirtilen haczin niteliği, kesin haciz olup¹⁵¹ haciz tarihi ile kastedilen, müdürlükçe alınan haciz kararının tarihi veya tapuya haciz kaydı işlenme tarihi değil; o

¹⁴⁸ Erturgut, s. 67.

¹⁴⁹ Hüseyin Demir/Erdem Demir, **2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu & 7343 Sayılı Kanunun İcra ve İflas Kanununda Getirdiği Yenilikler**, Bilge Yayınevi, Ankara 2022, s. 7.; Gündoğan, s. 29.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 232.; Öztekin, s. 16.

¹⁵⁰ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 281.; Ercan, s. 587.; Namli, s. 358.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 232.

¹⁵¹ Olgaç, s. 904.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 290.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 199.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 321.; Kuru/Aydın, s. 217.; Muşul, s. 674.

malın fiilen haczedildiği, diğer bir deyişle haczin tamamlandığı tarihtir¹⁵². Geçici veya ihtiyati hacizli malların satışı, bu hacizler kesinleşmeden istenemeyeceği için malların geçici veya ihtiyati hacizli olduğu sırada satış isteme süresi işlemeyecektir (İİK m. 108).

Borcun taksitlendirilerek ödenmesine ilişkin İcra ve İflas Kanunu 111. maddesi uyarınca, yapılacak sözleşme veya sözleşmelerin toplam süresi on yılı aşmadıkça, bu madde kapsamında yapılan sözleşme veya sözleşmelerin devamı sırasında da satış isteme süresi işlemeyecektir (İİK m. 111/3). Bu hüküm uyarınca da taksit sözleşmelerinin on yılı aşan bir süre için belirlenmesi halinde, on yıllık sürenin dolmasıyla, satış isteme süresinin başlayacağı kabul edilmelidir.

Satış isteme süresinin işlemediği bir diğer durum ise istihkak iddialarında karşımıza çıkmaktadır. Üçüncü kişinin ileri sürdüğü istihkak iddialarına ilişkin yargılama esnasında satış isteme süresi işlemez (İİK m. 97/8). Benzer biçimde İcra ve İflas Kanunu 89. maddesine göre borçlunun üçüncü kişilerde bulunan malları veya alacaklarının haczi için gönderilen bildirimler (haciz ihbarnameleri) üzerine, üçüncü ihbarnamede yasal süresi içinde üçüncü kişi tarafından menfi tespit davasının açıldığı durumlarda, menfi tespit davasının sonucu kesinleşinceye kadar satış isteme süresi işlemeyecektir (İİK m. 89/3). İcra ve İflas Kanunu 72. maddesi uyarınca açılan menfi tespit davalarında ihtiyati tedbir kararı alınmışsa da satış süresi işlemeyecektir¹⁵³.

7343 sayılı Yasa ile hukukumuzda giren borçluya rızai satış yetkisi verilmesine ilişkin İcra ve İflas Kanunu 111/a maddesine göre de icra müdürlüğünce borçluya verilen sürenin başlangıcından, icra mahkemesince satışın onayına dair verilecek karar tarihine kadar, alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemeyecektir (İİK m. 111/a/1).

İcra ve İflas Kanunu 106. maddesine göre yasal süresi içinde satışı istenen mal, açık artırma sonucunda alıcı bulamaz ve satış gerçekleştirilemezse, bir yıllık satış isteme süresi, satışı talep eden alacaklı bakımından bir yıl daha uzayacaktır (İİK m. 106/2). Böylelikle satışı talep edilip artırmaya çıkarılan ancak alıcı bulamayan mal üzerinde bulunan ve satış talep eden alacaklıya ait haciz, bir yıl daha devam etmiş olacaktır¹⁵⁴.

Satış talebiyle beraber kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması, 7343 sayılı Yasanın İcra ve İflas Kanunu'nun 106. maddede yaptığı değişiklikle bir zorunluluk haline gelmiştir (İİK m. 106/3). Sicile kayıtlı motorlu kara

¹⁵² Olgaç, s. 903.; Erturgut, s. 67.; Namlı, s. 356.

¹⁵³ Yargıtay 12. HD. T. 28/5/2014, E. 2014/12674, K. 2014/15369.

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 17.09.2022.

¹⁵⁴ Demir/Demir, s. 7.

araçlarının satışına ilişkin taleplerde ise burada belirtilen giderlere ek olarak muhafaza giderlerinin de peşin olarak yatırılması gerekmektedir (İİK m. 106/4). Aksi durumda satış talebi vaki olmamış, bir diğer deyişle hiç satış talebinde bulunulmamış sayılacaktır. Böylelikle satış isteme süresinin kesilmesine dair yasa değişikliği öncesi de uygulamada var olan bu kural, yasa hükmü haline gelerek bu konuda çıkabilecek tereddütleri gidermiştir¹⁵⁵. Elbette bu düzenlemelerle, yasa hükmünün gerekçesinde de belirtildiği üzere, satışın hızlı bir biçimde yapılması amaçlanmaktadır¹⁵⁶. Burada belirtilen giderlerin satış isteminde bulunan taraf dışında diğer tarafça karşılanmasına dair bir yasal engel bulunmamaktadır¹⁵⁷.

Haczolunan mal hakkında yasal süresinde satış isteminde bulunulmadığı zaman o mal üzerindeki haciz kalkar (İİK m. 110). Dolayısıyla takip derdest olacak, yalnızca haczedilen mal üzerindeki hukuki tedbir ortadan kalkacak ve borçlu yeniden o mal üzerinde tasarruf yetkisini elde edecektir. Bu durumda alacaklının yeniden haciz talebinde bulunması gerekecektir.

Satış talebinin belirli bir süreye tabi olması kamu düzeninin bir gereği olduğu için satışın süresinde istenip istenmediği icra müdürlüğünce kendiliğinden incelenmeli ve değerlendirilmelidir¹⁵⁸. Satışın süresinde istenmediği durumlarda, ortada hacizli bir mal kalmayacağından dolayı bu malın satışı da talep edilemeyeceğinden bahisle, bu talep icra müdürlüğünce reddedilmelidir¹⁵⁹.

Bizim de katıldığımız görüşe göre, satış isteme süresinin geçmesiyle birlikte o mal üzerindeki haciz kendiliğinden kalkar; bunun için icra müdürlüğünün kararı olmadan veya hacizli taşınmaz malın tapu kaydında haciz şerhinin kaldırılmasına yönelik işlem yapılmadan haciz, hukuken kalkmış olur. Dolayısıyla icra müdürlüğünce haczin kaldırılmasına yönelik yapılan bildirim, kurucu değil, bildirici nitelik taşımaktadır. İlgili hacizli taşınmaz mal bu haliyle satılıp devredilse bile hacizli olarak devredilmiş sayılmayacaktır¹⁶⁰. Süresinde satış istenmediğinde haciz kalkacağından ve haciz

¹⁵⁵ Yargıtay 12. HD. T. 09/11/2021, E. 2021/8386, K. 2021/9906. “...12/08/2016 tarihli haciz şerhinden sonra alacaklı vekilinin usulüne uygun ve yasal süresinde satış talebinde bulunmadığı görülmekle, satış isteminin varlığını kabul için bu konudaki açık talep yanında satış giderlerinin de yatırılması gerekir. Satış talebinden önce masraf yatırılması, o tarihte satış talebinde bulunulduğu anlamına da gelmez...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 17.09.2022.

¹⁵⁶ Demir/Demir, s. 7-8.

¹⁵⁷ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 284-285.

¹⁵⁸ Olgaç, s. 910.; Erturgut, s. 74.; Ercan, s. 588.; Namlı, s. 358.; Yargıtay 12. HD. T. 19/2/2018, E. 2017/2250, K. 2018/1541. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 18.09.2022.

¹⁵⁹ Erturgut, s. 76.

¹⁶⁰ Olgaç, s. 911.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 281.

olmadığı için ortada geçerli bir satış talebi de bulunamayacağından ilgililer, süresinde satış istenmeden yapılan açık artırma ve satışlar hakkında süresiz olarak ihalenin feshi yoluna başvurabileceklerdir¹⁶¹.

2.7. Satış İsteminin Geri Alınması

İcra ve İflas Kanunu 110. maddesinde satış isteyen tarafın, satış talebinden sonra bu talebini bir defaya özgü olmak üzere geri alabilmesi hakkı düzenlenmiştir. Bu hakkın, takibin hangi aşamasına kadar yapılacağına dair önceden bir hüküm bulunmamaktaydı. 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu 115. maddesinde artırmanın yapılmasına dair yapılan değişiklikler kapsamında, açık artırmada teklif vermenin başlamasının ardından satış talebinin geri alınamayacağı hükmedilmiştir (İİK m. 115/5). Bu hükümden hareketle, satış talebinin en geç, açık artırmada teklif vermeye başlanmadan öncesine kadar geri alınabileceği söylenebilir. Böylelikle öğretide farklı görüşlere¹⁶² yol açan bu belirsizlik ortadan kaldırılarak açık artırmaya katılacak olan ilgililerin mağdur olmasının önüne geçilmeye çalışılmaktadır¹⁶³.

Satış talebi geri alındıktan sonra satış isteme süresinin yeniden mi başlayacağı, yoksa geri alma tarihinden sonra satış süresinden kalan süre içerisinde mi satış istenmesinin gerektiği hususunda önceden Yargıtay, satış isteme süresinin yeniden başlayacağı yönünde kararlar vermektedir¹⁶⁴. Ancak son dönemlerde gerek Yargıtay içtihatlarında gerekse öğretideki görüşlerde büyük ölçüde birlik sağlanmıştır ve satış talebinin geri alınmasının ardından, yeni bir satış isteme süresinin başlamayacağı; bir yıllık yasal satış isteme süresinden, geriye kalan süre içinde satışın istenmesi gerektiği kabul edilmektedir¹⁶⁵. Aksi takdirde İcra ve İflas Kanunu 20. maddesinde düzenlenen, yasada belirlenen süreleri değiştirme yasağı ihlal edilmiş olacaktır¹⁶⁶. Yine satış isteme süresinin

¹⁶¹ Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 236.

¹⁶² Bu konudaki görüşler için bkz Erturgut, s. 78-79.

¹⁶³ Ercan, s. 583.

¹⁶⁴ Yargıtay 12. HD. T. 10/4/1986, E. 9897, K. 4192.

¹⁶⁵ Yargıtay 12. HD. T. 19/2/2018, E. 2017/2250, K. 2018/1541.: “...Satış talebini geri alan alacaklı ancak, haciz tarihinden itibaren kalan satış isteme süresi içinde yeniden satış isteyebilir...”
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 18.09.2022.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 282.; Erturgut, s. 76-77.; Namli, s. 379.; Muşul, s. 684.; Ercan, s. 584.

¹⁶⁶ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 199.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 282.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 322.; Erturgut, s. 76.; Kuru/Aydın, s. 218.; Namli, s. 378-379.; Muşul, s. 684.; Yargıtay 12. HD. T. 19/2/2018, E. 2017/2250, K. 2018/1541.: “...Somut olayda, şikayete konu taşınmaz üzerine 26.02.2009 tarihinde haciz konulduğu ve alacaklı tarafından 07.01.2011 tarihinde 300,00 TL satış avansı da yatırılarak mahcuz taşınmazın satışının talep edildiği görülmektedir. Öte yandan, yasal iki yıllık süre içerisinde satış istenmiş ise de; alacaklı yanca 24.06.2011 tarihinde satışın durdurulması istenmiş olup, alacaklının bu talebi satış talebinin geri alınması niteliğindedir.

yeniden başlayacağı yönündeki görüşün kabulü halinde, satış isteyen tarafın, satış talebini geri aldıktan sonra satış isteme süresini dilediği gibi uzatmasına yol açabilecektir ki böyle bir durum satış isteme süresinin sınırlandırılması amacına aykırı olacağı gibi borçlunun sürekli olarak cebri icra tehdidi altında bırakılmasına da yol açacaktır¹⁶⁷.

2.8. Satış İstemenin Sonuçları

Haczolunan malın satışının talep edilmesiyle icra müdürlüğü, talebin yasal koşulları taşıyıp taşımadığını değerlendirerek satış için gerekli hazırlıklara başlamakla yükümlüdür¹⁶⁸. Bu kapsamda, satış talebinden itibaren iki ay içinde taşınır (İİK m. 112), üç ay içerisinde ise taşınmaz mallar (İİK m. 123) satılacaktır. Burada belirtilen süreler hak düşürücü nitelikte olmayıp düzenleyici niteliktedir; dolayısıyla satışın bu süreler içinde yapılmaması ve bu süreler geçtikten sonra gerçekleştirilmesi satış işlemini geçersiz hale getirmeyecektir. Diğer bir deyişle satışın, iki ay ve üç aylık sürelerden sonra yapılması, satışın iptalini gerektirmeyecek, yalnızca icra müdürlüğünün sorumluluğunu doğuracaktır¹⁶⁹. Bu kapsamda, paraya çevirme işlemlerinin yasal süreler içinde icra müdürlüğünce başlatılmaması durumunda İcra ve İflas Kanunu 16. maddesi kapsamında bir hakkın yerine getirilmemesinden dolayı süresiz olarak şikâyet yoluna başvurulabilecektir¹⁷⁰. Şikâyetin kabulü halinde, sebepsiz olarak yapılmayan veya geciktirilen işlerin icrası emrolunur (İİK m. 17/2)¹⁷¹.

Alacaklı tarafından yasal süresi içinde satış isteminde bulunulduğu halde icra müdürlüğünce bu istemin reddine karar verilmesi durumunda dahi Yargıtay İBBGK güncel bir kararında¹⁷², satış talebinin varlığını koruduğuna, satış talebinin düşmemesi

Satış talebini geri alan alacaklı tarafından haciz tarihinden itibaren kalan satış isteme süresinde yeniden satış isteminde bulunulmadığı gibi aynı taşınmaza alacaklının 25.07.2011 tarihli haciz talebi üzerine 28.07.2011 tarihinde yeniden haciz konulmuş ancak alacaklı tarafından satış talebinde bulunulmamıştır. Dolayısıyla, geçerli bir satış isteminin varlığından söz edilemeyeceğinden taşınmaz üzerindeki haczin kalkmış olduğu kuşkusuzdur. O halde, müdürlüğün 24.08.2016 tarihli kararında yasaya uymayan bir yön bulunmadığından, yerel mahkeme tarafından şikâyetin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...”

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 18.09.2022.

¹⁶⁷ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 322.; Erturgut, s. 77.; Namlı, s. 378-379.

¹⁶⁸ Erturgut, s. 78.; Namlı, s. 372.; Duran, s. 50.; Şengül, s. 36.

¹⁶⁹ Postacıoğlu, s. 470.; Olgaç, s. 915.; Muşul, s. 695.; Erturgut, s. 81.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 323.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 293.

¹⁷⁰ Hakan Pekcanitez/Cemil Simil, **İcra – İflâs Hukukunda Şikâyet**, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 145.

¹⁷¹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 199-200.; Erturgut, s. 81.; Şengül, s. 37.; Duran, s. 51-52.

¹⁷² Yargıtay İBBGK T. 16/2/2018, E. 2016/4, K. 2018/1. RG. 29.08.2018, S. 30463.: “İcra müdürünün, satış talebinin reddine karar vermesi haczin düşmesi sonucunu doğurmaz, çünkü esas olan, alacaklının İİK’nın 106. maddesinde öngörülen süreler içinde satış istemesidir... Satış talebi reddedilmiş olmasına

nedeniyle haczin korunduğuna ve ilgili icra takip dosyasındaki haciz alacaklısının, sıra cetveline dahil edilmesi gerektiğine dair karar vermiştir. Dolayısıyla, icra müdürlüğünün vereceği karardan bağımsız olarak, önemli olan, yasal süresi içinde satış talebinde bulunulmuş olmasıdır.

2.9. Taşınır ve Taşınmazların Açık Artırma ile Paraya Çevrilmesi

Haczolunan taşınır ve taşınmaz malların satışı kural olarak açık artırma yoluyla yapılır (İİK m. 114, İİK m. 123). Bu kuralın istisnasını, taşınır malların satışında pazarlık yoluyla satış usulü oluşturur. Ancak konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu'nun satış aşamasına ilişkin geçirdiği yasa değişikliklerinin diğer hükümlerle birlikte ele alınabilmesi için açık artırmayla satışın gerçekleştirilişi, bunun koşulları ve diğer detaylı açıklamalar taşınır ve taşınmaz mallara ilişkin özel düzenlemelerle birlikte, çalışmanın üçüncü bölümünde detaylarıyla ele alınacaktır.

2.10. Alacak ile Diğer Hak ve Payların Paraya Çevrilmesi

2.10.1. Ödeme Yerine veya Tahsil İçin Alacakların Devri

İcra hukukumuzda temel anlamda borçluya ait taşınır ve taşınmaz malların satışı, malın cinsine göre pazarlık veya açık artırma yoluyla satılarak paraya çevrilir. Bunun dışında icra hukukumuzda, borçluya ait olmayan ancak borçlunun üçüncü kişilerde bulunan alacakları üzerine haciz konulması ile alacağın tahsili imkânı bulunmaktadır. Borçlunun, üçüncü kişilerde bulunan alacaklarının haczi için İcra ve İflas Kanunu 89. madde hükmü olmakla beraber İcra ve İflas Kanunu 120. maddesinde de benzer durumlar için bir alternatif yer almaktadır.

Borçlunun, borsada ve piyasada fiyatı olmayan alacakları, hacze iştirak eden bütün alacaklıların muvafakat etmesi durumunda, ödeme yerine geçmek üzere itibari kıymetleriyle kendilerine veya hesaplarına olarak içlerinden birine devredilebilir ve alacaklılar, alacak miktarı oranında borçlunun haklarına halef olurlar (İİK m. 120/1). Bu yolla yapılan işlem 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 185 vd. hükümleri uyarınca

rağmen, bu işlemin iptali için şikâyet yoluna gidilmediğinden bahisle, geçerli bir satış talebinin bulunmadığından söz edilemez. Zira alacaklı bu işlemin haksızlığını icra mahkemesinde savunma yoluyla ileri sürebilecektir. Zaten ortada geçerli bir satış talebi de bulunmaktadır... Sıra cetveli, ayakta olan hacizlere göre düzenlenir. Şu halde, icra müdürünün satış talebinin reddi kararı, süresinde yapmış olduğu satış talebi reddedilen alacaklının haczinin düşmesi sonucunu doğurmayacağından, ilgili alacaklının sıra cetveline dahil edilmesi gerekecektir..." www.sinerjimevzuat.com.tr e.t.: 11.10.2022.

yapılan bir alacağın devri (temlik, yargısal devir) işlemidir. Bu işlem ile borçlunun, devredilen alacak miktarı oranında borcu ödenmiş olur ve icra takibi yine bu miktar oranında sona erer¹⁷³.

Yasa hükmünde açıkça belirtildiği üzere İcra ve İflas Kanunu 120. maddesi uyarınca işlem yapılabilmesi için kesin veya geçici haciz olduğuna bakılmaksızın, hacze iştirak eden bütün alacaklıların muvafakati bulunmak zorundadır. Ancak sadece kesin haciz sahibi olan alacaklılara bu yolla alacağın devri gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla geçici haciz sahiplerine İcra ve İflas Kanunu 120. maddesi kapsamında alacağın devri gerçekleştirilemez¹⁷⁴.

Ödeme yerine alacağın devri dışında, tahsil için alacağın devri de mümkündür. Hacze iştirak edenlerin hepsi veya içlerinden birisi borçlunun üçüncü bir şahıstaki alacağının tahsilini veya böyle bir şahsa karşı sahip olduğu dava hakkının kullanılmasını, masrafları kendilerine ait olmak ve fakat haklarına zarar gelmemesi koşuluyla üzerlerine alabilirler (İİK m. 120/2). Yasa hükmündeki “*aynı suretle*” ifadesinden dolayı alacağın tahsil amacıyla devri için hacze iştirak eden bütün alacaklıların muvafakati aranmaktadır.

Ödeme yerine devirden farklı olarak tahsil için alacağın devrinde alacaklı, borçlunun haklarına halef olmamaktadır. Bunun aksine, borcu tahsil edebilmek için alacağı devreden kişiden bu alacağı tahsil etmek için icra ve dava takip yetkisi elde etmektedir. Tahsil için devirde, borcun sona ermesi tahsilat koşuluna bağlı olduğundan, ödeme yerine devirde olduğu gibi devirle birlikte borçlu takipten kurtulamaz; bir diğer deyişle, devir alacaklısının alacağı da sona ermez¹⁷⁵.

Hem ödeme yerine devirler hem de alacağın tahsili için yapılan devirler sonrası elde edilecek paradan, öncelikle alacağı üzerlerine alanların alacak ve masrafları karşılanır (İİK m. 120/3).

2.10.2. İntifa Hakkı ve Elbirliği Halindeki Hisselerin Satışı

Taşınır, taşınmaz satışı veya alacak devri dışında kalan çeşitli hak ve alacakların paraya çevrilme usulü hakkında İcra ve İflas Kanunu 121. maddesinde özel hüküm

¹⁷³ Postacıoğlu, s. 449.; Kuru/Aydın, s. 225.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 329.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 216.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 315.; Erturgut, s. 227.; Duran, s. 150.; Ercan, s. 664-665.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 331.

¹⁷⁴ Ercan, s. 665.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 290-291.

¹⁷⁵ Kuru/Aydın, s. 225.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 330.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 217.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 316.; Erturgut, s. 230-231.; Gökçen Topuz, **Hisse Hacı ve Satışı**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, İstanbul 2009, s. 119.; Duran, s. 150-151.; Ercan, s. 666.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 332.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 292.

bulunmaktadır. Buna göre intifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras veya bir şirket yahut elbirliği (iştirak) halinde tasarruf olunan bir mal hissesi gibi mal, hak ve alacakların satılması durumunda icra müdürlüğü, bu satışın nasıl yapılacağı hususunda icra mahkemesinden soracaktır (İİK m. 121/1). Burada emredici yasa hükmü gereği, icra müdürlüğünün takdir yetkisi yoktur ve bu tür bir mal, hak veya alacağın paraya çevrilmesinde icra mahkemesinden sorulmadan yapılan satış şikâyeteye konu olduğunda ihalenin feshi nedeni oluşturur¹⁷⁶.

Görüldüğü üzere madde hükmünde örnekler sayılmış olup hakkın kullanımı sadece burada sayılanlarla sınırlı değildir¹⁷⁷. Örneğin telif, patent ve marka hakları gibi gayrimaddi malvarlıkları da bu madde kapsamında değerlendirilir ve paraya çevrilir¹⁷⁸. Ayrıca İcra ve İflas Kanunu 121. maddesi sadece elbirliği (iştirak) mülkiyet halindeki mallar hakkında uygulanacaktır. Paylı (müşterek) mülkiyet halindeki mallarda borçlunun payı devredilebileceğinden ve bu payın doğrudan doğruya haczi ve satışı gerçekleştirilebileceğinden İcra ve İflas Kanunu 121. madde hükmü, paylı mülkiyet halindeki mallar hakkında uygulanmayacaktır¹⁷⁹. Bu kabulün aksine *Topuz*'a göre yasa hükmünde elbirliği halindeki mallar sınırlı olarak sayılmadığından ve örnekseme yoluyla ifade edildiğinden, İcra ve İflas Kanunu 121. madde hükmü mehz İsviçre İcra ve İflâs

¹⁷⁶ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 331.; Yargıtay 12. HD. T. 3/7/2018, E. 2018/8814, K. 2018/7214.: "...İİK'nun 121.maddesindeki yola başvurulmadan terekedeki elbirliği halinde tasarruf edilen bir malın borçlu mirasçının borcundan dolayı satılması mümkün değildir. O halde mahkemece, alacaklının talebinin kabulü ile İİK'nun 121/2. maddesinde öngörülen tedbirlere hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/e.t.: 05.11.2022>.

¹⁷⁷ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 331.; Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 217.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 317.

¹⁷⁸ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 317.; Ercan, s. 667.; Duran, s. 157.; Yavuz Özkan, "Fikrî ve Sanat Eserlerinde Lisans Sözleşmelerinin Sağladığı Lisans Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, 2017, S. 32, s. 383.

¹⁷⁹ Olgaç, s. 935.; Ercan, s. 669.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 333.; Yargıtay 14. HD. T. 17/3/2021, E. 2017/4188, K. 2021/1887.: "...Borçlunun elbirliği halinde ortak olduğu taşınmazlarda borçlu ortağın alacaklısı icra hakimliğinden İcra İflas Kanunu'nun 121. maddesine göre alacağı yetki belgesine dayanarak borçlunun ortağı olduğu taşınmaz için ortaklığın giderilmesi davası açabilir. İcra mahkemesinden alınan yetkiye dayalı olarak açılan davalarda kural olarak borçlu ortağın mülkiyet hakkının elbirliği mülkiyetine konu olması gerekir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/e.t.: 05.11.2022>.; Yargıtay 12. HD. T. 30/11/2017, E. 2016/22831, K. 2017/14983.: "...Taşınmazda elbirliği halinde malik olan sıfatındaki mirasçılardan, ... Tapu Müdürlüğü'nün 2434 Yevmiye ve 13.05.2014 tarihli resmi senede göre, mülkiyet haklarını elbirliği mülkiyetinden paylı mülkiyete dönüştürüp aynı gün taşınmazın hisselerini küll halinde dava dışı üçüncü kişiye sattıkları, böylece üçüncü kişinin taşınmazın tamamının mülkiyetine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda taşınmazda elbirliği mülkiyeti söz konusu olmadığından, sulh mahkemesinden satış sureti ile ortaklığın giderilmesi kararına da ihtiyaç bulunmamaktadır. Bu durumda taşınmazın hacizle yükümlü olarak satışı mümkündür..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/e.t.: 05.11.2022>.

Kanununda olduğu gibi paylı mülkiyet halindeki malların satışında da uygulanabilmelidir¹⁸⁰.

İcra mahkemesi, satışın nasıl yapılacağına ilişkin, yerleşim yerleri olan ilgilileri davet ve gelenleri dinledikten sonra açık artırma yapılmasına karar verebileceği gibi satış için bir memur da görevlendirebilir ya da gereken başkaca bir tedbiri alabilir. Mahkemede ilgililerin davet edilip dinlenmesinde bir yarar olmayacağı kanaati oluşursa -ki uygulamada yaygın olan usul budur- doğrudan doğruya elbirliği halinin giderilmesi için alacaklıya yetki verilir veya diğer tedbirler alınır¹⁸¹.

İcra mahkemesince genelde açık artırma yoluyla satış veya ortaklığın giderilmesi davası açılmak üzere yetki verilse¹⁸² de bundan başka tedbirler de alınabilmektedir. Örneğin, icra mahkemesince, intifa hakkının açık artırmayla satılarak paraya çevrilmesi yerine, intifa hakkından elde edilecek gelirin, alacaklının alacağını karşılamak üzere ödenmesine dair karar verilebilir. Borç bittikten sonra intifa hakkı üzerindeki haciz kalkar ve buradaki semere, tekrar intifa hakkı sahibine ödenmeye devam eder¹⁸³. Benzer biçimde, kollektif veya komandit şirketlerde kâr payından alacağın karşılanmasına ve borcun ödenmesine yönelik karar verilebilir¹⁸⁴. *Topuz*'a göre İcra ve İflas Kanunu 121/2 maddesinde olabildiğince çabuk ve ortaklar ile alacaklının menfaati göz önünde bulundurularak gerekli tedbirlerin alınacağı ifade edildiğinden, icra mahkemesince adi şirketin tasfiyesi için bir tasfiye memuru atanabilir¹⁸⁵.

¹⁸⁰ Topuz, s. 178.

¹⁸¹ Olgaç, s. 936.

¹⁸² Topuz, s. 144,145.; Yargıtay HGK. T. 2/4/2003, E. 2003/253, K. 2003/270.; “...Mirasçılardan birinden alacağı olan gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi bu alacağın tahsili amacıyla, terekeye dahil bulunan taşınır veya taşınmaz malların, paylaşma yada satış suretiyle ortaklığın giderilmesi için dava açabilir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/> e.t.: 26.11.2022

¹⁸³ Kuru/Aydın, s. 227.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 332.; Erturgut, s. 200.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 318.; Ercan, s. 668.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 294-295.

¹⁸⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 218.

¹⁸⁵ Topuz, s. 122.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK ORTAMDA AÇIK ARTIRMA SURETİYLE SATIŞ

3.1. Genel Olarak

6352 sayılı Yasa ile hukukumuzda giren elektronik ortamda teklif verme usulü, birçok yönüyle artırmaya katılacak olan alıcıların işini kolaylaştırmış, fiziki ortamda bulunma için emek ve mesai harcamadan, daha az masrafla artırmaya katılmak isteyenlere teklif verme olanağı tanımıştır. Ancak bir süre sonra bu uygulamanın tam anlamıyla getiriliş amacına hizmet edemediği, artırmalara katılımı istenen düzeyde artırmadığı ve bunun sonucunda satışa konu malın gerçek değerinde ihale edilemediği gözlemlenmiştir. Bu nedenlerle, Yargı Reformu Strateji Belgesi kapsamında yapılan çalışmalardan beşincisi olan yargı paketi ile 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile İcra ve İflas Kanunu'nun 111/b maddesi düzenlenmiştir. Bu sayede artık açık artırmaların sadece teklif verme aşamasında değil, bütün artırma sürecinin ve pey ileri sürme işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi öngörülmüş; fiziki ortamda gerçekleştirilen artırmalar, yerini elektronik ortamdaki açık artırmalara bırakmıştır.

Esasında artırmanın bütünüyle elektronik ortama taşınması, öğretilerde çeşitli yazarlar tarafından daha önceden de öngörülmekte ve önerilmekteydi. Örneğin *Duran*, elektronik ortamda teklif vermenin, bir nevi fiziki artırmalarda ileri sürülen peylerin yarışması durumu olduğunu, bu kapsamda ilerleyen teknolojiyle birlikte katılımcılara açık ve ortak olan iletimin sağlandığı elektronik ortamlarda tüm satış işlemlerinin gerçekleştirilebilmesinin mümkün olduğunu ifade etmiştir¹⁸⁶.

Benzer biçimde *Şengül*, 6352 sayılı Yasa ile getirilen elektronik ortamda teklif verme uygulamasının; cebri artırmaların daha çok kişiye duyurulması, haczolunan malın gerçek değerinde veya gerçek değerine en yakın değerinde satılması ve takibin en kısa sürede sonuçlandırılması amacını gerçekleştirmede ilk adım olduğunu ifade etmektedir¹⁸⁷. Bu amacı gerçekleştirmede ikinci adım, fiziki artırma başlayınca sona eren bir sistem yerine, artırma devam ederken dahi, canlı katılımı açık artırma sonuçlanıncaya kadar teklif verebilme imkânı sağlayan bir sisteme ilişkin yasal düzenleme yapılmasıdır¹⁸⁸. Günümüz

¹⁸⁶ Duran, s. 106.

¹⁸⁷ Şengül, s. 95.

¹⁸⁸ Şengül, s. 95.

yargısında SEGBİS gibi canlı yayın olanağı tanıyan sistemler mevcutken açık artırmalarda da canlı katılım ile pey ileri sürülmesi, katılımcıların istediği yerden artırmaya katılmalarını ve böylelikle rekabetin artarak satışa konu edilen malın gerçek değerinde ihale edilmesi olasılığını artıracaktır¹⁸⁹. Bu amaç doğrultusunda atılması gereken üçüncü bir adım ise elektronik ortamda teklif ve bu yolla satış düzenine alışılmasının ardından, cebri icra satışlarının bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirilmesi ve fiziki ortamda gerçekleştirilen artırmaların ortadan kaldırılması olmalıdır¹⁹⁰.

Elektronik ortamda teklif verme uygulamasının amacı da artırmaya rağbetin artması ile daha çekişmeli bir rekabet ortamının oluşturularak satışa konu edilen malın olabilecek en yüksek değerden alıcı bulması olduğuna göre elektronik ortamda satış ile fiziki artırmalara katılmadaki zorluklar ortadan kalkacağından, elektronik ortamda satışın bu amaçlara daha çok hizmet edeceği her türlü tartışmanın dışındadır.

Elektronik ortamda satış fikrinin yarattığı bu olumlu yanlar dışında bu yönde yapılabilecek bir düzenlemenin, çeşitli olumsuz yanları olabileceği de öngörülmüş ve öğretilde daha önce buna ilişkin çekinceler dile getirilmiştir. Örneğin *Namlı*, fiziki ortamda açık artırmaların tamamen ortadan kaldırılarak tüm artırma sürecinin yalnızca elektronik ortamda yapılmasına yönelik bir uygulamanın, bireylere bir zorlama getireceği ve ülkemizdeki değişken toplumsal ve coğrafi koşullar nedeniyle artırmaya katılmak isteyen herkesin, elektronik ortamda artırmaya katılamayabilecekleri göz önünde bulundurulduğunda, böyle bir uygulamanın, hak arama özgürlüğünü ihlal edeceğini ileri sürmüştür¹⁹¹.

3.2. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin İcra ve İflas Kanunu

111/B Maddesinin Düzenleniş Amacı

Ülkemizin, Avrupa Birliği'ne tam üye adaylığı sürecinde Kopenhag Siyasi Kriterleri bir koşul olarak öngörülmüş, bu kapsamda Avrupa Birliği ile Türkiye'nin o dönem mevcut olan mevzuatı karşılıklı olarak taranmıştır. Yapılan müzakereler esnasında Kopenhag Siyasi Kriterlerinin gözlemlenebilmesi için 23. fasıl kapsamında ülkemiz hakkında "Yargı ve Temel Haklar" alanında toplantılar düzenlenmiş ve bu toplantıların

¹⁸⁹ Şengül, s. 95-96.

¹⁹⁰ Şengül, s. 95-96.

¹⁹¹ Namlı, s. 477.

sonucunda elde edilen veriler, Avrupa Komisyonu tarafından bir rapor haline getirilmiştir. Bu rapor sonucunda ülkemizden, Türkiye’de yargının tarafsızlığı, bağımsızlığı ve etkinliğinin güçlendirilmesine yönelik bir “Yargı Strateji Belgesi” sunulması istenmiştir. Bu doğrultuda Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından, Dokuzuncu Kalkınma Planı ve Adalet Hizmetleri Özel İhtisas Komisyonu Raporu da göz önünde bulundurularak 2008-2013 yıllarını kapsayacak biçimde bir Yargı Reformu Stratejisi oluşturmak üzere bir komisyon kurulmuştur¹⁹².

Yargı alanından geniş katılımlarla yapılan çeşitli toplantılar sonrasında, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının güçlendirilmesi ve geliştirilmesi, yargının verimliliği ile etkililiğinin ve yargıya güvenin artırılması gibi birçok hedefin yaşama geçirilebilmesi için bir eylem planı doğrultusunda Yargı Reformu Stratejisi oluşturularak uygulanmaya başlanmıştır¹⁹³.

Hazırlanan Yargı Reformu Stratejisinde, icra ve iflas sisteminin etkililiğinin artırılması da bir amaç olarak belirtilmiştir. Öncelikle icra ve iflas alanındaki sorunlar örnekseme yoluyla sayılmış¹⁹⁴, ardından bu sorunların giderilmesi için planlanan uygulamalar ifade edilmiştir. Bu alanda yapılacak çalışmalar arasında, satış işlemlerinde internet imkânlarının kullanılması sayesinde satışın etkinleştirilmesi de sayılmıştır¹⁹⁵. Dolayısıyla icra hukukunda paraya çevirme işlemlerinde, gelişen teknolojinin sağladığı imkânlar ile elektronik ortamların kullanılması, ilk Yargı Reformu Stratejisinde bir hedef olarak yer almıştır.

2009 yılında uygulanmaya başlayan ilk Yargı Reformu Stratejisinin ardından hukuk dünyamızda birçok mevzuat değişikliğiyle yeni uygulamalara geçilmiştir. Stratejide yer alan hedeflerin gerçekleşme durumlarına göre bu stratejileri güncellemeye yönelik çalışmalar başlamıştır. İlk Yargı Reformu Stratejisi kapsamında hayata geçirilen ve hedeflenen diğer uygulamalar ile mevcut duruma göre duyulan yeni ihtiyaçlar

¹⁹² T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2009, s. 1-2.

<https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163043Yargi-Reformu-Stratejisi.pdf>
e.t.:10.12.2022.

¹⁹³ Yargı Reformu Stratejisi, 2009, s. 3-4.

<https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163043Yargi-Reformu-Stratejisi.pdf>
e.t.:10.12.2022.

¹⁹⁴ İcra iflas sisteminde özellikle; takip hukukuna ilişkin mevzuattan kaynaklanan sorunlar, aşırı iş yükü, organizasyon yapısının yeterince işlevsel olmaması, insan kaynaklarının nitelik ve niceliğine ilişkin olumsuzluklar, uygulamadaki yanlış alışkanlıklar, fiziki ve teknik alt yapı yetersizlikleri birer sorun olarak sıralanmıştır.

¹⁹⁵ Yargı Reformu Stratejisi, 2009, s. 22.

<https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163043Yargi-Reformu-Stratejisi.pdf>
e.t.:10.12.2022

görü  l  rek yeni bir Yargı Reformu Stratejisi geliştirilmiş ve bu strateji belgesi, 2015 yılında kamuoyuna sunulmu  tur¹⁹⁶. Bir diğer deyişle, ilk Yargı Reformu Stratejisinin sonuçları irdelenerek analiz edilmiş, görülen eksiklikler ve duyulan ihtiyaçlar doğrultusunda buradaki hedefler güncellenerek yeni bir yol haritası   zilm  , bu sayede güncel ikinci Yargı Reformu Stratejisi oluşturulmuştur.

  kinci Yargı Reformu Stratejisinde, ilk stratejide belirtilen, satış işlemlerinde internet imkânlarının kullanılması sayesinde satışın etkinleştirilmesi hedefinin uygulamadaki karşılığı olan 6352 sayılı Yasa ile elektronik ortamda teklif verme uygulamasından söz edilmiştir. Elektronik ortamda teklif verme uygulamasıyla, cebri icra kapsamındaki satış işlemlerinin teknolojiyle bir araya gelerek daha şeffaf bir ortamda satış işlemlerinin amaçlandığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte Yasanın, tüm işlemlerin elektronik ortamda, güvenli elektronik imza ile yapılması ve icra m  d  rl     tarafından yapılan tüm işlemlerin UYAP sistemine işlenmesi ve kaydedilmesi uygulamasına ge  ildi  ı belirtilmi  tir¹⁹⁷.

  lk Yargı Reformu Stratejisinde olduğu gibi ikinci Yargı Reformu Stratejisinin ardından da yapılan yeniliklerle beraber hem yeniliklerin ve bu yeniliklerle güncel durumun analizi hem de uygulamadaki yeni ihtiyaçlar doğrultusunda yeni hedefler belirlenmiştir. Yargı alanının iyileştirilmesi ve reformuna yönelik politikasındaki bu yeni hedefleri gerçekleştirmek üzere,     nc   kez Yargı Reformu Stratejisi belirlenmiş ve 2019 yılında uygulamaya geçilmiştir.

    nc   Yargı Reformu Stratejisinde sıralanan amaçların sekizinci başlığı altında alacaklı ile borçlu arasındaki hassas dengenin gözetilerek, cebri icra yoluyla satış sisteminin yenilenece  ı ifade edilmiştir. Bu kapsamda, sadece elektronik ortamda satış yapılması ve gazete ilanının kaldırılması ile takip masraflarının azaltılacağı, yapılacak faaliyetler arasında sayılmı  tır¹⁹⁸. Benzer biçimde 2021 yılında y  r  rl     giren İnsan Hakları Eylem Planı'nda da mülkiyet hakkının daha etkin korunması amacıyla, alacaklı ile borçlu arasındaki mülkiyet hakkı yönünden gözetilen denge de dikkate alınarak, haczedilen malın mümkün olan en yüksek bedelden satılabilmesi için cebri icra

¹⁹⁶ T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2015, s. 5-6.

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163004yargi_reformu_stratejisi.pdf
e.t.:10.12.2022

¹⁹⁷ Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2015, s. 51.

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163004yargi_reformu_stratejisi.pdf
e.t.:10.12.2022

¹⁹⁸ T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2019, s. 88.

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019162931YRS_TR.pdf e.t.:10.12.2022.

satışlarının elektronik ortamda yapılabilmesi, Eylem Planı kapsamında üzerinde önemle durulan konulardan biri olmuştur¹⁹⁹.

Yargı Reformu Strateji Belgeleri'nde belirtilen bu hususların yaşama geçirilmesi amacıyla 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kabul edilmiş ve 30.11.2021 tarihli 31675 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki 7343 sayılı Yasa'nın getirdiği yenilikler bakımından, her hüküm doğrudan yayımlanma tarihinde yürürlüğe girmemiş, birçok düzenleme için farklı yürürlük tarihleri kabul edilmiştir. Yasa hükümlerinin yürürlüğe girmesi hususu, aşağıda daha detaylı olarak incelenecektir. 7343 sayılı Yasa, icra hukukunun birçok alanında Yargı Reformu Stratejisi'nde belirtilen hedefler doğrultusunda değişiklikler ve yenilikler içermektedir.

7343 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde, icra ve iflas iş ve işlemlerinin büyük çoğunluğunun elektronik ortamda yapıldığı da göz önünde bulundurularak, cebri icra satışlarına ilişkin kamu hizmetlerinin daha etkin bir biçimde yapılmasına katkı sağlayacağı için fiziki ortamda açık artırma usulünden vazgeçilerek, artırmanın bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirileceği ifade edilmiştir²⁰⁰.

Çalışma konumuz olan elektronik ortamda açık artırma yoluyla satış, fiziki artırımları ortadan kaldırarak tüm satış prosedürünün elektronik ortam üzerinden yapılmasına imkân tanımaktadır. Bu haliyle 6352 sayılı Yasa ile getirilen elektronik ortamda teklif verme uygulamasında bir adım öteye gidilmiş; elektronik ortamın, sadece teklif verme aşamasında değil, artırma sürecinin tamamında kullanılması uygulamasına geçilmiştir²⁰¹.

7343 sayılı Yasa'nın 13. maddesiyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b maddesinin gerekçesinde 6352 sayılı Yasa ile uygulanmaya başlayan elektronik ortamda teklif vermenin uygulamada yarattığı birtakım sorunlardan söz edilmiştir. Buna göre, elektronik ortamda teklif verme uygulaması ile artırımlara beklenen ve istenen oranda katılımın olmadığı, bu nedenle de satışa konu malların gerçek değerinde ihale edilemediği, bunun sonucunda da alacaklının alacağına kavuşamadığı gibi borçlunun da borcundan kurtulamadığı gözlemlenmiştir. Buradaki sorunların ortadan kaldırılması ve artırmadan beklenen en yüksek menfaatin sağlanabilmesi amacıyla karma usul terk

¹⁹⁹ T.C. Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Eylem Planı ve Uygulama Takvimi, Ankara 2021, s. 95. https://insanhaklariylemplani.adalet.gov.tr/resimler/%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1_Eylem_Plan%C4%B1_ve_Uygulama_Takvimi.pdf e.t.:10.12.2022.

²⁰⁰ Demir/Demir, s. 1.; Uyar, s. 17.

²⁰¹ Ercan, s. 601.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 261.; Öztekin, s. 32.; Çelikoğlu, s. 421.

edilerek satışların bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirilmesi söz konusu olacaktır²⁰².

İcra ve İflas Kanunu 111/b ile satışların elektronik ortama taşınmasıyla amaçlanan hususlardan birisi, fiziki artırmalarda karşılaşılan güçlüklerin ortadan kaldırılmasıdır. Fiziki artırmalara katılım, kimi zaman bulunulan yerden başka yerlere seyahat etmeyi gerektirdiğinden alıcı için zahmetli ve masraflı bir iş olmaktadır. Bu düzenlemeyle, fiziki artırmalarda karşılaşılanın aksine mümkün olan en az gider ile artırmaların gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu durum ise hükmün bir diğer amacı olan artırmaya katılımın artması olanağını da gündeme getirecektir. Satışın belirli bir çevreyle sınırlı kalmayıp, tüm ülke geneline yayılmasının ve internet bağlantısı olan her yerden katılım sağlanarak canlı bir biçimde artırmada pey ileri sürülebilmesinin, artırmalara olan ilgiyi artıracığı beklenmektedir. Artırmalara olan ilginin yükselmesi de rekabetin artması ve bunun sonucunda satışa konu malın daha yüksek bedelden alıcı bulma olasılığını da artıracaktır. Bu sayede cebri icra yoluyla satıştan beklenen en yüksek menfaat, hem alacaklı hem borçlu açısından gerçekleşecek ve tarafların tatmin olması sağlanacaktır²⁰³.

İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinde elektronik satışa dair temel kurallar ortaya koyulmuş, bunun dışında uygulamaya yönelik detaylara yer verilmeden, elektronik ortamda satış hakkında daha sonra çıkarılacak olan yönetmeliğe atıfta bulunulmuştur (m. 111/b/10).

3.3. Karşılaştırmalı Hukukta Elektronik Ortamda Açık Artırma Yoluyla Satış

3.3.1. İsviçre Hukukunda

Bilindiği üzere hukukumuzda yürürlükte olan İcra ve İflas Kanunu, İsviçre İcra ve İflas Kanunu (Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs) (SchKG)²⁰⁴ esas alınarak oluşturulmuştur. Mevzuat kanunda da icra ve iflas işlemlerinde elektronik ortamların kullanılması bir zorunluluktur. Nitekim İİK m. 8/a hükmünde belirtilen hususlar esasen İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nun 33/a ve 34. maddelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Bu hükümlerde de icra işlemlerinde elektronik imzanın kullanılması, ilgili kişinin rızası halinde alınan kararların ve diğer bildirimlerin elektronik ortamdan yapılacağı gibi hususlar ifade edilmiştir (SchKG m. 33/a, 34). Bu nedenle

²⁰² Demir/Demir, s. 10.; Uyar, s. 39.

²⁰³ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 261.

²⁰⁴ Yasa metni için bkz. https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/11/529_488_529/de e.t.: 24.12.2022.

SchKG’de elektronik ortamda açık artırmaya ilişkin açık bir hüküm yer almasa bile yasa elektronik ortamda satışa cevaz vermektedir ve hem fiziki ortamda hem de elektronik ortamda satışlar gerçekleştirilebilmektedir²⁰⁵. Bu yönüyle, mehz İsviçre hukukunda doğrudan doğruya elektronik ortamda açık artırma yapılmasına ilişkin hüküm yer almazken; Türk hukukunda, 7343 sayılı Yasa değişiklikleri ile İcra ve İflas Kanunu 111/b madde hükmüyle elektronik ortamda açık artırma yapılması sadece bir olanak olarak değil bir zorunluluk olarak uygulamaya başlamıştır.

3.3.2. Alman Hukukunda

Alman icra hukukuna ilişkin hükümler, Alman Medeni Usul Kanunu’nun²⁰⁶ (Zivilprozessordnung) (ZPO) sekizinci kitabında yer almaktadır. Kanunun açık artırma yoluyla satış başlıklı 814. maddesinde mahkeme tarafından belirlenen icra memurunun, haczolunan malları açık artırma yoluyla satışa sunacağı ifade edilmiştir (ZPO, m. 814/1). Mahkemece görevlendirilen icra memuru, satışı gerçekleştirirken satışın, yerinde (fiziki olarak) veya bir artırma platformu kullanılarak internet üzerinde herkes tarafından erişilebilecek biçimde yapma konusunda seçim yapmak suretiyle satışı gerçekleştirecektir (ZPO, m. 814/2). Dolayısıyla, Türk hukukunun aksine, Alman hukuku kapsamında cebri icraya ilişkin açık artırmalarda hem fiziki hem de elektronik ortamda satış uygulaması yürürlükte ve icra memurunun satışı fiziki ortamda veya elektronik ortamda gerçekleştirme konusunda takdir yetkisi bulunmaktadır²⁰⁷.

Satışın elektronik ortamda gerçekleştirilmesine karar verildiği takdirde, artırmanın ne kadar süre boyunca geçerli olacağı, artırmanın gerçekleştirileceği elektronik ortam (platform), katılımcıların kayıt süreçlerine ilişkin bilgiler, artırmanın başlangıcı, bitişi veya iptal edilmesine ilişkin bilgiler, artırmanın koşulları ve diğer yasal sonuçları, borçlunun kişisel bilgilerinin anonimleştirilmesi, istekleri halinde katılımcıların da bilgilerinin anonimleştirilebileceği ve varsa diğer usuli işlemler ülke genelinde ilan edilir (ZPO m. 814/3).

Taraflar daha erken bir tarih belirlemedikçe veya haczolunan malın hızla değer kaybetmesi nedeniyle, hızlı bir biçimde satılması gerekmiyorsa ya da malın muhafazasının aşırı masraflı olduğu durum söz konusu olmadıkça, haciz tarihinin

²⁰⁵ Çelikoğlu, s. 425.

²⁰⁶ İngilizce yasa metni için bkz.

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_zpo/englisch_zpo.html#p2920 e.t.:24.12.2022.

²⁰⁷ Çelikoğlu, s. 424-425.

üzerinden bir hafta geçmedikçe fiziki ortamda veya elektronik ortamda artırma yapılamaz (ZPO m. 816/1, 816/4).

Elektronik ortamda yapılacak artırmalarda, asgari ihale bedelini karşılamak koşuluyla, artırma süresinin sonunda en yüksek teklif veren katılımcıya satışa konu mal ihale edilir (ZPO m. 817/1). Asgari ihale bedeli ise satışa konu malın kıymet takdirinin yarısı kadardır. (ZPO m. 817/a). Dolayısıyla hem Türk hukuku hem de Alman hukukunda, kural olarak satışa konu malın kıymet takdirinin yarısı üzerinden artırma başlayacak ve katılımcılar teklifte bulunabileceklerdir.

3.3.3. Avusturya Hukukunda

Avusturya icra ve iflas hukukunda da Alman hukukunda olduğu gibi açık artırmaların yapılışı, birden fazla seçenek halinde gerçekleştirilebilmektedir. Açık artırmanın düzenlendiği Avusturya İcra ve İflas Kanunu (Österreich Exekutionsordnung) (ÖEK)²⁰⁸ 274. maddesinde açık artırmanın; internet üzerinden²⁰⁹, açık artırma için kullanılan salon veya binalarda ya da satışa konu malın bulunduğu yerde yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. İcra müdürlüğü artırmanın yapılacağı yeri belirleme konusunda yetkili olup bu belirlemeyi yaparken malın satışından elde edilmesi muhtemel en yüksek gelir ve bunun için yapılacak masrafları göz önünde bulundurur (ÖEK m. 274/2). Takdir yetkisinin bir istisnası olarak, özellikle teknik cihazlar, değeri yüksek görüntülü ve işitsel medya içerikleri, dergiler ve müzik aletleri elektronik ortamında artırma yoluyla satılır (ÖEK m. 274/2/1).

Yasa hükmünün üçüncü fıkrasında hem artırma salonlarında hem de elektronik ortamda yapılacak artırmalarda satış yasak olan mallar sıralanmıştır. Burada özellikle artırmaya tehlike oluşturacak yanıcı patlayıcı mallar ile radyasyon yayan veya zehirli şeylerin satışının mümkün olmadığı ifade edilmiştir (ÖEK m. 274/3). Dolayısıyla elektronik ortamda yapılan satışlarda güvenlik amaçlı olarak çeşitli sınırlamalara gidilmiştir.

Avusturya hukukunda satışa konu mal, ancak ve ancak kıymet takdiri yapılmış ve alıcıya teslim edilebilir durumda ise elektronik ortamda satış gerçekleştirilebilir (ÖEK

²⁰⁸ Yasa metni için bkz.

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001700>
e.t.:24.12.2022.

²⁰⁹ Yasa hükmünde elektronik satış portalı için belirtilen internet sitesi bkz. <http://www.justiz-auktion.at/>
e.t.:24.12.2022.

m. 277/1). Arttırmadan önce satışa konu malın özellikleri, ileri sürülebilecek en düşük teklif miktarı, tekliflerin alınacağı süre sınırı gibi bilgiler ilan edilir. Teklif verme süresi yedi günden az, dört haftadan fazla olamaz (ÖEK m. 277/3). İlanda, satışa konu malın kıymet takdir raporu, en az bir fotoğrafı ve satışa konu malı niteleyen diğerk açıklayıcı bilgiler yer almak zorundadır (ÖEK m. 277/4).

Elektronik ortamda yapılan arttırmalarda katılımcıların, ileri sürülen peylere ilişkin verileri işleyerek izleyen ve teklif verme süresi bitmeden hemen önce otomatik olarak pey arttıran yazılımlar yoluyla katılmasına ve teklif vermesine izin verilmez. Bu yolla ileri sürülen peylar geçersiz sayılır (ÖEK m. 277/5).

Yapılan arttırmada hiçbir teklif ileri sürülmezse, satışa konu mal açık arttırma olmaksızın, kıymet takdirinin en az dörtte biri oranında internet üzerinden satışa sunulabilir. Bu yöntemle satış yapıldığı takdirde derhal taraflara bildirimde bulunulmalıdır (ÖEK m. 277/a).

Elektronik ortamda açık arttırma süresinin sona ermesinin ardından, en yüksek pey ileri sürene satışa konu mal ihale olunur. Alıcı, arttırma sonucu hakkında bilgilendirilir (ÖEK m. 278/a).

3.4. Elektronik Ortamda Açık Arttırma Suretiyle Satışa İlişkin İcra ve İflas Kanunu

111/B Maddesinin Hazırlık Süreci Bağlamında Elektronik Ortamda Teklif Verme

3.4.1. Genel Olarak

Yakın geçmişimizde icra hukukunda elektronik ortam ve sistemlerden yararlanılmaya yönelik getirilen en önemli düzenlemelerden birisi açık arttırmaya elektronik ortamda teklif verilmesiyle başlanmasına yönelik yapılan düzenlemelerdir. Buna göre 6352 sayılı Yasanın 24. maddesiyle arttırmaya hazırlık işlemlerine ilişkin İcra ve İflas Kanunu 114. maddesine satış ilanının elektronik ortamda da yapılması gerekliliğı²¹⁰ ve açık arttırmaya

²¹⁰ Yargıtay 12. HD. T. 7/10/2020, E. 2020/5357, K. 2020/8262.: “...İİK'nun 114/3. maddesinde yer alan satış ilanının elektronik ortamda yapılması ilkesi, kanunun emredici hükmü olup, bu hususun ihlal edilmesi başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğundan mahkemece re'sen dikkate alınmalıdır. Satış ilanının elektronik ortamda yapılması icra müdürlüğünün takdirine bırakılmış bir husus olmayıp yasal bir zorunluluktur. Somut olayda, satış kararında ilanın elektronik ortamda yapılmasına ilişkin bir ibarenin olmadığı, ihale tutunağında da elektronik ortamda teklif verilip verilmediğinin yazılmadığı gibi dosya evrakı içinde ve UYAP sisteminde de elektronik ortamda ilan yapıldığına dair herhangi bir evraka rastlanılmamıştır. O halde ilk derece mahkemesince, yukarıda açıklanan nedenlerle şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...”; Aynı yönde bkz. Yargıtay HGK. T. 22/6/2022, E. 2019/631, K. 2022/987 <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:03.12.2022.

elektronik ortamda verilecek teklifler ile başlanacağı hükmü getirilmiştir. Bu sayede artırmaya katılacak olanlar için artırmanın yapılacağı yerde fiziki olarak bulunmadan dahi, bulundukları yerden elektronik ortamda teklif verme yoluyla artırmaya katılma olanağı sağlanmıştır²¹¹.

Yasa hükmü ile satış ilanının elektronik ortamda ilan edilmesi ve elektronik ortamda teklif verme uygulamasının getiriliş amacı, madde gerekçesinde açık artırmaya katılımı artırarak en üst düzeye çıkarmak, malın gerçek değerinde satılmasını sağlamak ve satış masraflarını azaltmak olarak sıralanmıştır. Yine bu kapsamda getirilen değişikliklere uyması bakımından taşınmazların satışına ilişkin İcra ve İflas Kanunu 124. maddesinde yapılan değişikliklerle satış mahalline gelinmeksizin elektronik ortamda teklif verilebilmesi ve takibin kısa sürede sonuçlandırılması, yasa hükmünün gerekçesinde belirtilmiştir²¹². Bu sayede ayrıca ihaleye fesat karıştırma nedeniyle ihalenin feshi konulu yargılamaların sayısında da azalma sağlanabilecektir²¹³.

Yasa hükmünün kabul edilmesinin ardından elektronik ortamda teklif vermeye ilişkin getirilen düzenlemelerin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuştur. Söz konusu başvuruda, elektronik ortamda teklif vermenin, artırımların açık ve aleni olması ilkesini zedeleyebileceği, ihaleye fesat karıştırma iddialarını artırabileceği, ayrıca elektronik ortamdaki verilerin her zaman bozulabileceği ve bu verilerin dışarıdan müdahaleye her zaman açık olduğu ileri sürülerek ilgili hükümlerin iptali talep edilmiştir. Ancak Anayasa Mahkemesince yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, yasa hükmünün, artırmayı sınırlı bir alandan çıkarıp ülke geneline yaymak suretiyle rekabetçi ortamı sağlayarak malın gerçek değerinde satılmasını sağlamayı amaçladığı; ayrıca elektronik ortamda verilen teklif aşamasında tüm sürecin takip edilebildiği, böylelikle denetime açık olduğu, bu haliyle de artırmanın aleniliğini ve açıklığını zedelediği ve takip taraflarının menfaatlerinin korunduğu ifade edilerek iptal talebi reddedilmiştir²¹⁴.

²¹¹ Kazmaz Tepe, s. 38-39.

²¹² Duran, s. 102.; Şengül, s. 91.; 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava Ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Gerekçesi, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:03.12.2022.; Talih Uyar/Alper Uyar/Cüneyt Uyar, **6103, 6352 ve 6728 Sayılı Kanunlar ile İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, Getirilen Yenilikler ve Bu Konulara İlişkin Son İçtihatlar**, Bursa 2017, s. 54.

²¹³ Duran, s. 102.

²¹⁴ AYM. T. 04/07/2013, E.2012/100, K. 2013/84.: "...Dava konusu kurallarla hacizli malların satışının sınırlı bir alıcı çevresinden kurtarılarak fiziki ortam yanında ilgili elektronik ortam kullanıcılarının katılımına açık hale getirilmesi sağlanmakta, böylece rekabetçi ve yaygın katılımcı bir ortamda malın gerçek değerinde satılmasına imkân tanınmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Bu durum, hem alacaklının hem de borçlunun menfaatlerini koruyan ve icra takibinin amacına uygun şekilde sonuçlanmasına hizmet eden bir sisteme işlerlik kazandırılmaktadır. İhalenin sadece fiziki ortamdaki teklifler üzerinden değil, elektronik ortamdaki teklifler üzerinden de yapılabilecek olması, ihalenin icra

Elektronik ortamda teklif verme usulüyle, ilandan haberdar olan ve artırmaya katılmak isteyen alıcılar, artırmanın gerçekleştirileceği yerde bulunmadan, internet erişiminin olduğu her yerden, mesai saatinde olup olmadığı gözetilmeksizin, artırma konusu hacizli malı almak için teklif sunabilir hale gelmiştir. Bu durum, artırmaya katılımı kolaylaştırdığı için daha çok katılım ve bunun sonucunda haczedilen malın daha çekişmeli bir ortamda satılmasıyla, hem alacaklı hem de borçlunun menfaatine olacak şekilde ihalenin yapılmasını sağlamıştır²¹⁵.

3.4.2. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Hukuki Niteliği

Elektronik ortamda teklif verme, pey ileri sürmeyi içerdiğinden elektronik ortamda teklif vermenin, açık artırma sürecine dâhil olduğu veya bu işlemin bir “ön artırma” olarak nitelendirilebileceği ileri sürülse de elektronik ortamda teklif verme işlemi, fiziki ortamdaki artırmaların öncesinde gerçekleştirilmesi gereken bir teklif toplama işleminden ibarettir²¹⁶. Çünkü elektronik ortamda toplanan tekliflerin ardından fiziki ortamda gerçekleştirilen açık artırma işlemi sonucunda satışa çıkarılan hacizli mal ihale olunur. Elektronik ortamda teklif verme sonucunda ayrıca fiziki ortamda açık artırma yapıldığından ve burada da teklifler alındıktan sonra ihale gerçekleştiğinden, elektronik ortamda teklif vermenin bir artırma işlemi olduğundan söz edilemez²¹⁷. Her ne kadar fiziki artırmada, elektronik ortamda verilen teklifin üzerinde teklif verilmediğinde, satışa konu mal elektronik ortamda en yüksek teklif verene ihale olacaksa da bu husus, elektronik ortamda verilen tekliflerin ardından yapılacak fiziki açık artırma işlemi ile tespit edilecek ve tutanak altına alınacaktır. Söz konusu işlemler olmadan, satışa konu malın ihale edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle elektronik ortamda teklif verme,

dairesi görevlileri dışındaki ilgililerin giremeyeceği ve denetleyemeyeceği kapalı bir elektronik ortamda yapılması anlamına da gelmeyip, bu tüm ilgililerin rahatlıkla girebildiği ve yapılan işlemleri izleyebildiği, denetime açık bir ortam sağlamaktadır. Dolayısıyla, dava konusu kurallarla getirilen elektronik ortamda satışa katılma imkânının, ihalenin aleniliği ve açıklığı ilkelerini zedeleyen bir yönü olmadığı gibi alacaklı ile borçlunun menfaatlerinin daha iyi korunmasını sağlayan bir mekanizmaya işlerlik kazandırdığı açıktır. Ayrıca, elektronik ortamda satışa katılmanın ancak elektronik imza kullanılmak suretiyle mümkün olabilmesi ve günümüzde elektronik imzanın güvenli işlem yapma konusunda ulaştığı başarı dikkate alındığında bu yöntemle oluşturulan verilerin fiziki ortamdaki verilere nazaran daha güvensiz olduğu söylenemez...”<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2013/84?EsasNo=2012%2F100&KararNo=2013%2F84> e.t.:27.11.2022

²¹⁵ Kazmaz Tepe, s. 40,41.; Namlı, s. 477.

²¹⁶ Kazmaz Tepe, s. 43.; Namlı, s. 475.

²¹⁷ Kazmaz Tepe, s. 43-44.; Namlı, s. 475.

doğrudan doğruya malın ihale edilmesi sonucunu doğurmadığından, yapılacak artırma öncesi teklif vermenin doğrudan bir açık artırma işlemi olmadığı görüşündeyiz²¹⁸.

Getirilen düzenlemeyle gerek taşınır gerekse taşınmaz malların satışında birinci ve ikinci artırmaya, elektronik ortamda verilen tekliflerle başlanır (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 114/4 ve m. 126/4). Bu nedenle elektronik ortamda teklif vermenin, bulunduğu madde başlıklarının aksine bir artırmaya hazırlık işlemi değil; artırma sürecinin içinde bir işlem olduğu öğretilmektedir²¹⁹. Yasa hükmü ile artırmanın başlaması, elektronik ortamda teklif verme işlemine bağlı kılındığından biz de elektronik ortamda teklif vermenin, artırma süreci içinde kabul edilmesi gereken bir işlem olduğu görüşüne katılıyoruz.

3.4.3. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Taşınır Satışında Uygulanması

6352 sayılı Yasanın İcra ve İflas Kanunu hükümlerinde yaptığı değişiklikle beraber açık artırma aşamasına elektronik ortamda teklif verme süreci dahil olmuştur. Bu süreç taşınırın satışına ilişkin İcra ve İflas Kanunu 114. maddesinde ele alınmıştır. İlgili hükme göre, elektronik ortamda teklif verme, birinci artırma tarihinden on gün önce başlar, artırmanın tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer. İkinci artırmada ise elektronik ortamda teklif verme, birinci artırmadan sonraki beşinci gün başlar, en az on gün sonrası için belirlenecek ikinci artırmanın tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer. (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 114/4). Burada ifade edilen gün sonu, mesai saati sonu değil, gün sonu olan 00.00 saatidir²²⁰.

Yasa hükmünden, ikinci artırmanın en az on gün sonra olarak belirleneceği tarihin başlangıcının, ilk artırma tarihi mi yoksa ikinci artırmaya yönelik elektronik ortamda teklif verme tarihinin mi esas alınacağı tam olarak anlaşılmamaktadır. Ancak öğretide ve Yargıtay içtihatlarında da yerleşik olduğu üzere²²¹, ilk artırma tarihinden en az on gün

²¹⁸ Aksi yönde, elektronik ortamda teklif vermenin bir “ön pey sürme aşaması” olarak nitelendirilmesine ilişkin bkz. Duran, s. 106.

²¹⁹ Kazmaz Tepe, s. 45.; Namlı, s. 475.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 238.

²²⁰ Yargıtay HGK. T. 22/06/2022, E. 2019/631, K. 2022/987.: “...İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliğinin 16. maddesi uyarınca taraf veya vekilleri tarafından elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter. Elektronik ortamda yapılacak işlemlerin, ertesi güne sarkmaması açısından saat 00:00'a kadar tamamlanması zorunludur. “Tatil saati veya çalışma saati” kavramından farklı olarak yedi gün yirmi dört saat esasına göre çalışan UYAP sisteminin kullanılması hâlinde “gün sonu” kavramı ile sürenin gün sonunda biteceği kabul edilmiştir. Bu nedenle gün sonu saat 00.00 olup, elektronik ortamda gün sonuna kadar teklif verilebilir...” <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:03.12.2022.

²²¹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 202.; Kazmaz Tepe, s. 92.; Uyar/Uyar/Uyar, s. 54.; Yargıtay 12. HD. T. 27/2/2014, E. 2014/1070, K. 2014/5530.: “...Somut olayda borçluya ait taşınırın

sonrası değil, ikinci artırmaya ilişkin elektronik ortamda teklif vermenin başlangıcından itibaren en az on gün sonrası, ikinci artırma tarihi olarak belirlenecektir. Örneğin, 7343 sayılı Yasa değişiklikleri ile satış sürecine ilişkin getirilen İcra ve İflas Kanunu ilgili hükümlerinin henüz yürürlüğe girmediği ve satışın bu hükümlere göre yapılmadığı bir icra müdürlüğünde veya satış memurluğunda, bir otomobil satışı gerçekleştirilirken, birinci artırma için 13.06.2022 tarihi belirlendiğinde elektronik ortamda teklif verme süreci, artırma tarihinden on gün öncesi olan 03.06.2022 tarihinde başlayacak ve 12.06.2022 gün bitiminde sona erecektir. 13.06.2022 tarihinde yapılan birinci artırmada yeterli pey ileri sürülmezse veya diğer yasal koşullar yerine getirilmezse, ikinci artırmaya ilişkin elektronik ortamda teklif verme, bu tarihten beş gün sonrası olan 18.06.2022 tarihinde başlayacaktır. Bu tarihten itibaren en az on gün sonrası için ikinci artırma gerçekleştirileceğinden, ikinci artırmanın tarihi en erken 28.06.2022 tarihi olacaktır. Böylelikle on günlük elektronik ortamda teklif verme süresi, ikinci artırma yönünden de korunmuş olacaktır.

Elektronik ortamda teklif verilebilmesi için Adalet Bakanlığı'nın resmî sitesi olan "https://esatis.uyap.gov.tr/" adresinden siteye üye olarak giriş yapılması gerekmektedir. Bu giriş, kişinin e-devlet bilgileri ile mümkündür. Ancak bu giriş, imzasız giriş niteliğinde olup ayrıca artırmaları görmek ve elektronik ortamda teklif ileri sürmek isteyen katılımcılar, güvenli elektronik imza ile giriş yaparak artırmaları görebilir, bu artırmalara yönelik elektronik ortamda teklif ileri sürebilir²²². Eğer tüzel kişi olarak teklif verilmek istenirse, tüzel kişinin teklif vermeye yetkili olan kişi tarafından sisteme giriş yapılarak ardından sistemde tüzel kişinin MERSİS bilgileri ile tüzel kişinin teklif vermeye yetkili olduğuna dair bilgilerin girilmesi ile tüzel kişi adına teklif verilebilmektedir²²³.

Elektronik ortamda verilecek olan teklif, haczedilen malın tahmin edilen değerinin en az yüzde ellisini karşılamak zorundadır (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 114/4). Ancak 7343 sayılı Yasa değişikliği öncesi, 6352 sayılı Yasa ile

satış için 1. artırmının tarihinin 06.05.2013 tarihi ikinci satış tarihi olarak ise 16.05.2013 tarihinin belirlendiği, taşınırın ikinci satış günü olan 16.05.2013 tarihinde satıldığı, elektronik ortamda teklif verme için 11.05.2013 ile 15.05.2013 tarihleri arasında belirlendiği, elektronik ortamda teklif verme için en az on günlük süre verilmesi hükmüne aykırı hareket edildiği görülmüştür. Bu durumda elektronik ortamda teklif verme için en az on günlük süre verilmemesi nedeniyle mahkemeye şikâyetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/e.t.:03.12.2022>.

²²² Kazmaz Tepe, s. 53-54.

²²³ Kazmaz Tepe, s. 59.

değişik İcra ve İflas Kanunu m. 115 hükmü uyarınca, bizim de katıldığımız görüşe göre, birinci ve ikinci artırma, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlatıldığından ve bu artırma bedelinin, malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların toplamından fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerektiğinden, elektronik ortamda teklif verilirken sadece yüzde elli oran koşulunun aranması bir eksikliktir²²⁴. Bu nedenle elektronik ortamda teklif verilirken de varsa rüçhanlı alacakların miktarları, satış ve paylaşım giderleri gibi ihalenin olabilmesi için gereken yasal koşullar, elektronik ortamda verilecek tekliflerdeki miktara eklenmeli ve buna göre elektronik ortamda pey ileri sürülmelidir ki esasında uygulama da bu şekildedir²²⁵. Böyle bir durum, fiziki artırmada pey ileri sürülmemesi halinde elektronik ortamdaki en yüksek teklife göre ihale edilecek olan mal için sonradan yeniden ödenecek miktarların ortaya çıkmasını ve ödeme yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır ki böyle bir durum, hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturacaktır.

Elektronik ortamda teklif vermek isteyen alıcılar, hacz edilen malın kıymet takdirinin yüzde yirmisi oranında teminat göstermek zorundadırlar (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 114/4). Madde kapsamındaki açık hüküm gereği, tahmin edilen bedele KDV eklenmeden teminat bedeli belirlenmelidir²²⁶. Ancak satışa çıkarılan taşınır üzerinde hakkı olan alacaklının alacağı, yüzde yirmi oranındaki teminat miktarını karşılıyor ise artırmaya katılımı halinde ayrıca pey akçesi ve teminat aranmaz (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 114/5).

Elektronik ortamda teklif verilmeden önce teminat istenmesinin nedeni elbette artırma konusu malın ancak ciddi alıcılar tarafından takip edilmesi ve alıcıların, söz konusu malları alma niyetlerini tam olarak ortaya koymalarının istenmesidir. Aksi halde, artırma konusu mal için elektronik ortamda alma niyeti olmadan teklif verilerek satışa konu

²²⁴ Kazmaz Tepe, s. 94.

²²⁵ Kazmaz Tepe, s. 94.; Satış masraflarının ihale bedeline eklenmesi gerekliliğine ilişkin bkz. Yargıtay 12. HD. T. 20/10/2021, E. 2021/9786, K. 2021/9279.: “...Şikayete konu bu menkullerin ihalesi için 44.444,70 TL gazete ilânı, 644,20 TL keşif ve bilirkişi ücreti olmak üzere (tebligat masrafları hariç) 45.088,90 TL satış masrafı yapılmıştır. Her bir menkul payına düşen masraf 1.803,55 TL olmaktadır. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere ihalesi yapılan menkuller için muhammen değer in yüzde ellisine 1.803,55 TL satış masrafının eklenmesi halinde ortaya çıkan değer in ihale bedeli ile karşılanmadığı anlaşılmaktadır. O halde mahkemeye, İİK'nun 129/1. maddesi gereğince bu husus re'sen gözetilerek ayrıntısı yukarıda yazılı menkullere ilişkin ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, şikayetin tümünden reddi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir...” <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:03.12.2022.

²²⁶ Kazmaz Tepe, s. 85.

malın değerinin gereksiz yere artırılması söz konusu olabilecektir ki bu durum, fiziki ortamdaki artırmaya katılım oranını ve ileri sürülecek peyleri doğrudan etkileyecektir²²⁷.

3.4.4. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Taşınmaz Satışında Uygulanması

6352 sayılı Yasa'nın elektronik ortamda teklif vermeye ilişkin usulü, taşınmazlar için de uygulanmaktadır. Bu kapsamda 6352 sayılı Yasa'nın 29. maddesiyle İcra ve İflas Kanunu 126. maddesinde yapılan değişiklikle taşınmazların açık artırmasına da elektronik ortamda teklif vermeye başlanır (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 126/4).

Taşınırların satışından farklı olarak taşınmazlarda elektronik ortamda teklif verme, birinci artırmadan on gün önce değil; yirmi gün önce başlar ve yine taşınırlarda olduğu gibi artırmanın yapılacağı günden önceki günün sonunda sona erer. Yasal koşulları taşıyan miktarda pey ileri sürülmemesi veya katılımcı olmaması gibi nedenlerden dolayı birinci artırmanın yapılamaması durumlarında ikinci artırmaya ilişkin elektronik ortamda teklif verme işlemi, taşınırlarda olduğu gibi birinci artırmadan sonraki beşinci gün başlayacaktır. Fakat burada da taşınırlardan farklı olarak birinci artırmadan sonra yapılacak olan ikinci artırma en az on gün sonra değil, yirmi gün sonra yapılacaktır (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 126/4). Dolayısıyla taşınırların satışında elektronik ortamda teklif vermeye ilişkin kabul edilen on günlük süre, taşınmazlarda yirmi gün olarak kabul edilmiştir. Ayrıca taşınmazlarda teklif süresinin yirmi gün süreceğine ilişkin yasa hükmü gereği, burada da taşınırların satışında olduğu gibi ikinci artırmadan önceki yirmi gün hesabının, elektronik ortamda teklif verme süresinin başlangıcından sonra başlayacak biçimde yapılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Taşınırların satışında verilen örnek üzerinden açıklamak gerekirse, bu hükme göre bir taşınmazın satışı gerçekleştirilirken birinci artırma günü olarak 13.06.2022 tarihi belirlendiyse, birinci artırmaya yönelik elektronik ortamda teklif verme süreci bu tarihten yirmi gün öncesi olan 24.05.2022 tarihinde başlayacak ve 12.06.2022 tarihinin gün sonunda teklif verme süreci bitecektir. 13.06.2022 tarihinde birinci artırma usulüne uygun biçimde gerçekleştirilemezse veya malın ihale edilmesi için yeterli pey ileri sürülmezse, ikinci artırmanın yapılabilmesi için beşinci gün beklenecek ve 18.06.2022 tarihinde ikinci artırmaya yönelik elektronik ortamda teklif verme süreci başlayacaktır.

²²⁷ Kazmaz Tepe, s. 84.

Taşınmazların satışında elektronik teklif verme süreci yirmi gün olarak kabul edildiğinden, ikinci artırma, en erken teklif vermeye başlanılan 18.06.2022 tarihinden itibaren yirmi gün sonra, 07.07.2022 tarihinde gerçekleştirilebilecektir²²⁸.

Taşınırın satışında olduğu gibi taşınmazların satışında da elektronik ortamda verilecek olan teklif, malın tahmin edilen kıymetinin en az yüzde ellisi kadarı olmalıdır. Ancak taşınır satışlarında da belirttiğimiz gibi, burada elektronik ortamda teklifte bulunanlar için sorumlu olunacak miktarın tam olarak belirlenebilmesi için varsa rüçhanlı alacaklar ve satış ile paylaşırma masraflarının belirtilerek bu miktarlar üzerinden elektronik ortamda teklif vermeye başlanması gerekmektedir. Gerçekten bu husus, elektronik ortamdaki teklifler sonrası fiziki ortamda gerçekleştirilen birinci artırmalara, satış ve paylaşırma masraflarının eklenmeden elektronik ortamdaki en yüksek teklif üzerinden başlanmasına neden olmaktadır. Böyle bir durumda da ihalenin feshi olanağını yaratacaktır²²⁹.

Taşınmazların satışında da elektronik ortamda teklif vermeden önce taşınmazın kıymet takdirinin yüzde yirmisi oranında teminat gösterilmesi bir koşuldur (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 126/4). Burada yatırılması gereken teminat da taşınır malların satışında olduğu gibi teklif verecek olanların satışa konu taşınmazı alma iradesindeki ciddiyeti ortaya koyması noktasında önem taşımaktadır. Satışa konu taşınmaz üzerinde hakkı olan alacaklının alacağı, yüzde yirmi oranındaki teminat miktarını karşılıyorsa ayrıca bir teminat aranmayacaktır (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 126/5). Böyle bir durumda olan ve teminat yatırmadan artırmaya katılma imkânı bulunan bir alıcının teminat yatırmadığından bahisle artırmaya katılmasının önlenmesi, ihalenin feshi nedeni oluşturur²³⁰. Yatırılacak olan teminatın, zamanlama bakımından artırma

²²⁸ Benzer örnek için bkz. Uyar/Uyar/Uyar, s. 61.

²²⁹ Yargıtay 12. HD. T. 07/10/2019, E. 2019/11031, K. 2019/14197.: “...Somut olayda şikayete konu taşınmazın muhammen bedeli 180.000 TL olup, İİK'nun 129/1. maddesi gereğince ihale bedelinin taşınmazın muhammen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşırılması masraflarını aşması zorunludur. Buna göre taşınmazın muhammen bedelinin yüzde ellisi ile paraya çevirme ve paraların paylaşırılması masraflarının toplamı olan 93.642,51 TL'den aşağı olmamak üzere açık artırmanın başlatılması gerekeceğinden ilk derece mahkemesi tarafından ihalenin feshi isteminin reddine karar verilmesi doğru olup, Bölge Adliye Mahkemesince borçlunun istinaf başvurusunun esastan reddi gerekirken yazılı gerekçe ile bahsi geçen taşınmaz yönünden ihalenin feshine karar verilmesi isabetsizdir...” <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:04.12.2022.

²³⁰ Yargıtay 12. HD. T. 15/12/2016, E. 2016/18074, K. 2016/25477.: “...Somut olayda, şikayetçi ... (...), ihalesi yapılan 901 parsel sayılı taşınmazda 15/24 hisse sahibi olup hissesi teminat miktarını karşıladığına göre, İİK'nun 124. maddesinin 3. ve 4. fıkraları gereğince şikayetçinin ihaleye teminatsız katılması mümkün iken, şikayetçi hissedarın teminat yatırmadığı gerekçesi ile ihale salonundan çıkarıldığı ve ihaleye

gerçekleştirilmeden ve sona ermeden yani ihale gerçekleşmeden önce yatırılması önem arz etmektedir. Bu zamanlamaya uyulmaması da bir ihalenin feshi nedeni olarak karşımıza çıkabilmektedir²³¹.

Taşınırın satış ilanının yapılmasına ilişkin 7343 sayılı Yasa değişikliği öncesi, 6352 sayılı Yasa ile değişik İcra ve İflas Kanunu 114. maddesi ikinci ve üçüncü fıkralar, taşınmazların satışında da uygulanır. Dolayısıyla taşınmazların satışında da elektronik ortamda satış ilanı yapılacaktır.

3.4.5. Elektronik Ortamda Teklif Vermenin Sonuçları

Elektronik ortamda verilen tekliflerin ardından, burada verilen en yüksek teklif üzerinden birinci ve ikinci artırma gerçekleştirilir. Fiziki artırmada, elektronik ortamda teklif edilenin üzerine ek olarak varsa rüçhanlı alacak miktarı ile satış ve paylaşırma giderleri de eklenmek suretiyle pey ileri sürülürse satışa konu mal, fiziki artırmada en yüksek pey ileri sürene ihale edilir (7343 sayılı K. değişikliği öncesi, 6352 sayılı K. ile değişik İİK m. 115, 129).

Fiziki artırmada daha yüksek teklif verilmediği takdirde elektronik ortamda en yüksek teklifi veren alıcı, bu teklifiyle bağlıdır. Bu nedenle elektronik ortamda en yüksek teklifi sunan alıcı, artırma sonuçlanıncaya kadar yatırdığı teminatı da geri alamaz²³². Bu durumda, elektronik ortamda sunulan teklif, yasal koşulları taşıyacak miktardaysa, satışa konu mal, fiziki artırmada kullanılan bu miktar üzerinden teklifte bulunana ihale edilir. Dolayısıyla satışa konu hacizli mal, doğrudan elektronik ortamda en yüksek teklifte bulunana ihale edilmemektedir. Bunun yerine, fiziki artırmada elektronik ortamdaki en

katılmasına izin verilmediği gerek tanık olarak dinlenen satış memurunun gerekse diğer tanıkların beyanlarından anlaşılmaktadır. Satış memurluğu tarafından şikâyetçinin kanundan kaynaklanan ihaleye teminatsız girme hakkının engellenmesi ihaleyi usulsüz hale getirir...” <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:04.12.2022.

²³¹ Yargıtay 12. HD. T. 24/5/2016, E. 2016/11002, K. 2016/14523.: “...Somut olayda, mahkemece bozma ilamımız doğrultusunda icra müdürlüğünden istenen banka dekontu ve tahsilat makbuzundaki tarih nazara alınarak ihale alıcılarının ihale günü 80.000 TL teminat yatırdıkları kabul edilmiş ise de, şikâyet konusu ihalenin 24/12/2014 tarihinde 14.00 – 14.05 saatleri arasında yapıldığı, icra müdürlüğünce teminatın bankaya yatırılmasına ilişkin banka dekontu üzerinde ise işlem saatinin 16.41 olarak gösterildiği, teminat bedeli tahsilat makbuzu üzerinde herhangi bir saat yazılı olmadığı, ancak Uyap kayıtlarının incelenmesinde tahsilat makbuzunun elektronik ortamda oluşturulma saatinin 14.35 olarak görüldüğü tespit edilmiştir. İhale teminat bedelinin ihaleden öncesinde yatırılması kanunen zorunlu olduğundan mahkemece ihaleyi yapan satış memuru tanık olarak dinlenilerek, teminatın ihale saatinden önce nakit olarak verilir verilmediği ve buna göre teminatın ihaleden önce yatırılıp yatırılmadığı, bu hususta tutanak düzenlenip düzenlenmediği sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...” <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> e.t.:04.12.2022.

²³² Kazmaz Tepe, s. 101.

yüksek teklif bedeli kullanılarak bu bedel üzerinden malın ihale edilmesi işlemi gerçekleştirilmektedir²³³.

Elektronik ortamda teklif sunanların fiziki artırmaya katılmalarına dair bir engel yoktur; elektronik ortamda teklif sunan alıcılar fiziki artırmaya katılarak daha önce elektronik ortamda ileri sürdükleri teklifleri artırarak pey ileri sürebilirler. Elektronik ortamda verilen en yüksek teklif, açık artırmanın başlangıcında esas alınacağından katılımcılar, fiziki artırmada, elektronik ortamda ileri sürdükleri tekliften daha düşük bir teklifte bulunamazlar. Bu durumda elektronik ortamda ileri sürülen tekliflerle değil, fiziki ortamda artırılan yeni peyler oranında alıcının sorumluluğu ve bağlılığı devam edecektir²³⁴.

Artırma sonucunda elektronik ortamda en yüksek teklif sunana satışa konu malın ihalesi durumunda alıcı, artırma şartnamesine göre hacizli malın mülkiyetini elde eder, dolayısıyla ihalenin doğuracağı tüm sonuçlar elektronik ortamda en yüksek teklif eden bakımından da doğacaktır²³⁵.

3.5. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin İcra ve İflas Kanunu

111/B Maddesinin Yürürlüğe Gireceği Zaman Meselesi

7343 sayılı Yasa, 30.11.2021 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanmış ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir (7343 sayılı K. m. 57). Ancak birtakım yasa hükümlerinin yürürlüğü kendi içerisinde farklı düzenlemelere tabi tutulmuş ve özel olarak yürürlük tarihleri belirlenmiştir²³⁶. Bu kapsamda, 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu’nda elektronik ortamda satışa ilişkin yapılan değişikliklerle ilgili İcra ve İflas Kanunu’na geçici madde 18 eklenmiştir (7343 sayılı K. m. 33).

İcra ve İflas Kanunu’na eklenen geçici madde 18’de elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinin uygulanmasına dair yönetmeliğin, 7343 sayılı Yasa yürürlüğe girdikten sonra altı ay içinde çıkarılacağı ifade edilmiştir. Ayrıca 7343 sayılı Yasa ile değişiklik yapılan İcra ve İflas Kanunu 87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244. maddeleri ile 134. maddenin dokuz ve onuncu fıkralarında yapılan değişikliklerin uygulanmasına da

²³³ Kazmaz Tepe, s. 102.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 238.

²³⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 203, 213.; Kazmaz Tepe, s. 101.

²³⁵ Kazmaz Tepe, s. 103.

²³⁶ Hakan Pekcanitez/Mine Akkan, “7343 Sayılı Kanunla İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ankara 2022, S. 160, s. 261.

Adalet Bakanlığınca belirlenen il ve ilçelerde, 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlayacağı hükmedilmiştir. Uygulamaya geçilecek olan il ve ilçeler Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinden duyurulacaktır (7343 sayılı K. m. 33, İİK Geçici Madde 18/2). Özetle, elektronik ortamda satışa ilişkin İcra ve İflas Kanununa eklenen 111/b maddesinin yürürlüğü, Yasa hazırlandığından henüz yürürlükte olmayan ve ileride çıkarılması öngörülen yönetmelikten sonrasına ve uygulamanın başlaması için Adalet Bakanlığınca yapılacak duyurulara bırakılmıştır.

7343 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinin ardından yasa hükmünde tanınan altı aylık süre içinde İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik²³⁷ hazırlanarak 08.03.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinin ardından Adalet Bakanlığı tarafından farklı zamanlarda, farklı il ve ilçelerde elektronik ortamda satış için duyurular yapılmaya başlanmış ve elektronik ortamda açık artırma yoluyla satış uygulaması resmen uygulamaya geçmiştir. Bu kapsamda ilk yapılan duyuru ile Ankara Batı Adliyesi (mülhakatlar hariç) yargı çevresinde, 15.03.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak artırmalar hakkında elektronik ortamda açık artırma uygulamasının yapılacağı bildirilmiştir²³⁸.

Yapılan ilk duyurunun ardından uygulamanın kapsamı genişletilerek Ankara, Kayseri ve Bursa illeri ile bu illerin ilçelerinde, 01.06.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak artırmalar hakkında da Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı ve bu sayede elektronik ortamda satış uygulamasının başlayacağı ilan edilmiştir²³⁹. Ardından yapılan ilan ile bu il ve ilçelere; Antalya, Aydın, Gaziantep, Kocaeli, Konya, Mersin, Samsun ve Van illeri ile bu illere bağlı olan ilçeler eklenmiş ve bu il ve ilçelerde 01.09.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak artırmalar hakkında da ilgili Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı duyurulmuştur²⁴⁰.

²³⁷ RG. T. 08.03.2022, S. 31772.

²³⁸ Adalet Bakanlığı resmî internet sitesinde yapılan 10.03.2022 tarihli duyuru için bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/elektronik-ortamda-yapilacak-satislara-iliskin-duyuru10032022104700> e.t.:18.12.2022.

²³⁹ Adalet Bakanlığı resmî internet sitesinde yapılan 25.05.2022 tarihli duyuru için bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/e-satis-yonetmeligi-ve-tarifenin-uygulanmasina-dair-duyuru23052022043721> e.t.:18.12.2022.

²⁴⁰ Adalet Bakanlığı resmî internet sitesinde yapılan 29.08.2022 tarihli duyuru için bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/e-satis-yonetmeliginin-uygulanmasina-dair-duyuru2508202204708> e.t.:18.12.2022.

25.10.2022 tarihinde yapılan duyuru ile İstanbul ili ve buna bağlı ilçelerde 01.11.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak satışlarda, ilgili Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı ve elektronik ortamda açık artırma yoluyla satış yapılacağı kamuoyuna bildirilmiştir²⁴¹.

Son olarak, 27.12.2022 tarihinde Adalet Bakanlığı'nın resmî internet adresinde yapılan duyuruyla, henüz uygulamaya geçilmeyen diğer il ve ilçelerde, yani tüm ülke genelinde, 02.01.2023 tarihinden itibaren satış ilanı yapılacak olan dosyalar hakkında da elektronik ortamda açık artırma usulünün uygulanacağı ifade edilmiştir²⁴².

Yürürlüğe girecek olan hükümlerin uygulanması hakkında çeşitli esaslar yine İcra ve İflas Kanunu Geçici Madde 18'de belirtilmiştir. Buna göre, elektronik satış uygulamasına geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında, 7343 sayılı Yasa ile değişik İcra ve İflas Kanunu 87, 106 ve 110. madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur (7343 sayılı K. m. 33, İİK Geçici Madde 18/3).

Benzer biçimde, elektronik ortamda satış uygulamasına geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra satış ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında, 7343 sayılı Yasa ile değişik 88, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129 ve 130 uncu maddeler, 134 üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkraları ile 111/b maddesi uygulanır. Geçiş tarihinden önce satış ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur (7343 sayılı K. m. 33, İİK Geçici Madde 18/4). Satış ilanından önce ve sonra uygulanacak hükümlere ilişkin aynı esaslar taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, iflas tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlarda da geçerlidir (7343 sayılı K. m. 33, İİK Geçici Madde 18/5). Ayrıca elektronik ortamda satış uygulamasına geçiş tarihinden önce yapılan satış ilanı üzerine ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen açık artırmalar hakkında da yeni düzenlemelere ilişkin hükümler uygulanacaktır (7343 sayılı K. m. 33, İİK Geçici Madde 18/6).

7343 sayılı Yasa ile yapılan değişikliklerin tüm ülkede uygulanmaya başlamasının, Yasanın yayımlandığı tarihten bir buçuk yıl sonra mümkün olacağı tahmin edilmiştir²⁴³.

²⁴¹ Adalet Bakanlığı resmî internet sitesinde yapılan 25.10.2022 tarihli duyuru için bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/e-satis-yonetmeliginin-uygulanmasina-dair-duyuru19102022120128> e.t.:18.12.2022.

²⁴² Adalet Bakanlığı resmî internet sitesinde yapılan 25.10.2022 tarihli duyuru için bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/e-satis-yonetmeliginin-uygulanmasina-dair-duyuru27122022014050> e.t.:28.12.2022.

²⁴³ Öztekin, s. 93.

İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik 08.03.2022 tarihinde yürürlüğe girmiş ve bundan sonraki bir yıl içinde ülke genelinde uygulamaya başlanacağı yönünde duyurular Adalet Bakanlığı tarafından yapılmıştır. Ancak bir aksilik olması, teknik yetersizliklerin ortaya çıkması ve belirtilen süreler içerisinde uygulamaya geçilememesi durumunda nasıl bir yol izleneceği ve hangi hükümlerin uygulanacağı belirsizdir. Her ne kadar Yasa hükmünde net bir tarih (Yönetmeliğin yayımlanmasının ardından en geç bir yıl, yani 08.03.2023 günü) verilmişse de uygulamanın başlayamadığı bu tür bir durumda, fiziki koşullar nedeniyle bu madde hükmünün uygulanması mümkün olmayacağından ve takip sürecinin bu sebeple sürüncemede bırakılamayacağı gerekçesiyle fiziki ortamda satışa ilişkin hükümlere göre işlemlerin yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Nitekim İcra ve İflas Kanunu Geçici Madde 18’de uygulamaya geçiş tarihinden önce satış ilanı yapılan açık artırmalar hakkında değişiklik öncesi hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir (İİK Geçici Madde 18/2, 18/3). Adalet Bakanlığınca uygulamaya geçiş için duyurular yapılmış olmasına rağmen, belirtilen süre içinde elektronik ortamda satış uygulamasına geçilememesi durumunda, buradaki satış ilanları da henüz yeni hükümlere göre yapılamamış olacağından, geçici madde hükümlerinin kıyasen uygulanması gerekecektir. Burada belirtilen bir yıllık süre, takibin taraflarına ilişkin bir süre değil; düzenlemenin bir an önce yaşama geçirilmesine yönelik nisbi düzenleyici bir hükümdür. Dolayısıyla bu tarihte elektronik ortamda satış uygulamasına geçilemese bile değişikliklerden önceki hükümler geçerli olacak ve buna göre işlemler yapılacaktır.

Yasa hükmünün yürürlüğe girmesine ilişkin, daha sonra çıkarılacak olan bir yönetmeliğe atıf yapılması ve uygulamanın yürürlüğe gireceği il ve ilçelerin Adalet Bakanlığı tarafından bir süreye yayılacak biçimde açıklanacak olması; uygulamada birliğin sağlanmaması, yasa hükümlerinin tüm ülkede aynı anda yürürlüğe girmemesi ve bu uygulamanın da Anayasa’da belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesine aykırılık oluşturacağı nedenleriyle eleştirilere konu olmuştur²⁴⁴. Bununla birlikte, 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu’nun satışa ilişkin hükümlerinde farklı yürürlük tarihleri öngörüldüğünden, sadece satışa ilişkin hükümler arasında bile bir birlik olduğundan söz edilemeyecektir. Ayrıca bu durum, bir icra müdürlüğünün kendi içinde farklı tarihlerde satış ilanı yapılan dosyalara farklı yasa hükümlerinin uygulanmasına yol açacağı gibi uygulamaya geçilen ve geçilmeyen icra müdürlükleri arasında istinabe yoluyla yapılacak

²⁴⁴ Pekcanitez/Akkan, s. 263.

satış işlemlerinde de karışıklığa neden olabilecektir²⁴⁵. Bu haliyle, 7343 sayılı Yasa ile yapılan değişikliklerde yürürlüğe ilişkin çeşitli detaylar ve geçici maddeler yer alması nedeniyle farklı uygulamalara yol açabilecek nitelikteki düzenlemeler, uygulamada sorunlara yol açabilecektir. Düzenlemelerin bu şekilde yapılmasının, ayrıca yasa yapım tekniğiyle de bağdaşmadığını düşünüyoruz²⁴⁶.

3.6. Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışın Hükümleri

3.6.1. Genel Olarak

Haczolunan mal, UYAP sistemine entegre olmuş elektronik satış portalında²⁴⁷ açık artırma yoluyla satılır (İİK m. 111/b/1). Açık artırmanın elektronik ortama taşınmasıyla, elektronik ortamda teklif verme ve fiziki ortamda açık artırma şeklindeki iki aşamalı eski sistem yerine tüm süreç birleştirilmiştir. Dolayısıyla eski sistemde ilk aşamada yer alan, elektronik ortamda teklif verme ile ikinci aşama olan asıl fiziki artırma, elektronik ortamda açık artırma yoluyla bir bütün haline gelmiştir²⁴⁸. Bu doğrultuda, 7343 sayılı Yasa değişikliği öncesi İcra ve İflas Kanunu 115. ve 129. maddelerinde yer alan, artırmanın elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlayacağını emreden hüküm, 7343 sayılı Yasa hükümleri uyarınca yeni uygulamaya geçilmesiyle ilga edilmiştir. Fiziki artırma uygulaması kaldırıldığından ve tüm süreç elektronik ortamdaki satış portalı üzerinden yürütüleceğinden, fiziki artırma öncesi bir teklif verme süreci olmayacak; bunun aksine söz konusu teklifler, katılımcılar tarafından açık artırmanın sürdüğü esnada canlı olarak ileri sürülebilecektir.

Yasa hükmünün ilk fıkrasında “*haczolunan malların*” satışında elektronik ortamın kullanılacağı ifade edilmiştir. Bu hükümden, sadece hacizli malların satışında elektronik ortamda satış hükümlerinin uygulanacağı; ipotek veya rehinle teminat altına alınmış bir malın paraya çevrilmesinde veya satış memurluğunca yapılacak olan satışlarda uygulanmayacağı yönünde bir anlam çıkabilmektedir. Gerçekten de bu husus Adalet Komisyonu Raporu’nda da ifade edilmiş ve ilgili yasa hükmünde, “*haczolunan malın satışı*” ibaresi yerine “*Bu kanuna göre taşınır ve taşınmaz malın satışı*” ibaresinin yer almasının daha uygun olacağı belirtilmiştir²⁴⁹.

²⁴⁵ Pekcanitez/Akkan, s. 263.

²⁴⁶ Pekcanitez/Akkan, s. 265.; Öztekin, s. 36.

²⁴⁷ Erişim için bkz. <https://esatis.uyap.gov.tr/main/esatis/index.jsp?v=3735>

²⁴⁸ Çelikoğlu, s. 421.

²⁴⁹ Uyar, s. 40.

Her ne kadar yazım tekniği olarak söz konusu düzenlemede, sadece “*haczolunan mallar*”ın yer aldığı görülse de yasa hükmünün getiriliş amacının, fiziki ortamdaki tüm açık artırma süreçlerini elektronik ortama taşıma olduğu gözetildiğinde sadece hacizli malların elektronik ortamda satılacağına ilişkin bir sınırlama, maddenin getiriliş amacına aykırı olacaktır. Bu nedenle, bu yöndeki düzenlemenin uygulamada büyük bir sorun yaratmayacağını düşünmekle beraber, elektronik ortamda satışlarda, satışın türü fark etmeksizin tüm satışları kapsayacak biçimde, hacizli veya rehinli mal satışı ayrımı yapılmaksızın işlem yapılması gerektiği ve amaçsal yorum yapıldığında yasa koyucunun da amacının bu yönde olduğunu belirtmek isteriz. Nitekim 7343 sayılı Yasanın 33. maddesiyle İcra ve İflas Kanununa eklenen geçici madde 18 hükmünde de İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinin uygulamaya girişine ilişkin, taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, iflas tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlar bakımından, uygulamaya geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümlerin uygulanacağı açık bir biçimde ifade edilmiştir (İİK Geçici Madde 18/2/3).

Açık artırmada alıcılar, yedi gün boyunca teklif verebilir (İİK m. 111/b/2). Daha önce 6352 sayılı Yasa ile getirilen elektronik ortamda teklif verme uygulamasında, fiziki ortamdaki artırmalar yapılmadan önce taşınır için on günlük, taşınmazlar için ise yirmi günlük teklif verme süresi öngörülmüştü. Elektronik ortamda teklif verme ile fiziki ortamdaki artırma arasındaki ayrım ortadan kalktığından, yedi gün boyunca süren artırma sırasında katılımcılar pey ileri sürebileceklerdir.

İlk bakışta, yeni düzenleme ile elektronik ortamda teklif verme süresinin kısaltıldığı, bu yönüyle katılımcıların hak kaybı yaşayacağı düşünülebilir. Ancak elektronik ortamda teklif verme, sadece bir teklif vermeden ibaret olup, sonrasında gerçekleştirilecek fiziki ortamdaki artırmada ileri sürülecek peyler için bir başlangıç noktası olmaktadır. Bununla birlikte, fiziki artırmada daha yüksek bir teklif ileri sürülmediği ve elektronik ortamdaki teklif, tüm yasal koşulları taşıdığı takdirde etkili bir teklif haline gelmekteydi; aksi takdirde fiziki artırmaya katılım olmamışsa artırma esnasında müdahale ve yeniden pey ileri sürme imkânı olmadan, artırma öncesi verilen teklifler geçerliliğini yitirmekteydi. Ancak yeni uygulama ile artırma esnasında canlı olarak, pey artırma suretiyle artırmaya katılma olanağı bulunduğundan, teklif verme süresinin azaltılmasının büyük bir hak ihlaline neden olmayacağı, artırmaya canlı olarak katılma imkânı karşısında makul bir dengenin sağlandığını düşünüyoruz. Teklif verme süresinin, eski düzenlemede olduğu

gibi on gün veya yirmi gün gibi sürelerle tabi olması halinde, takip sürecinin gereksiz uzaması, alacağın sürüncemede kalması gibi sorunlar doğabilecektir.

Elektronik ortamda açık artırma, satış ilanında belirtilen gün ve saat aralığında, teklif verme yoluyla gerçekleştirilir. Artırmaya katılarak teklif verenlerin kişisel bilgileri, artırma boyunca bilişim sistemini işleten kamu görevlileri dışında hiç kimse tarafından görülemez ve bilişim sisteminde gösterilemez (İİK m. 111/b/3). Dolayısıyla e-satış ekranında yalnızca o ana kadar verilen en yüksek teklif miktarı görülecek, katılımcılar en yüksek teklife göre bu tekliften daha yüksek bir teklif sunabileceklerdir. Katılımcıların bilgilerinin gizlenmesiyle, artırmanın güvenli bir ortamda, katılımcılar üzerinde hiçbir baskı oluşturulmadan ve katılımcıların iradeleri fesada uğratılmadan gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır²⁵⁰. Nitekim İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinin düzenlenmesine ilişkin 7343 sayılı Yasanın 13. maddesi gerekçesinde de teklif verenlerin hukukunun korunması, satış işlemlerinin gerçekleştirileceği sistemlerin güvenliğinin sağlanması, düzenlemenin amaçları arasında yer almıştır²⁵¹.

Adalet Komisyonu Raporu'nda, fiziki artırmadaki asıl amacın, katılımcıların birbirlerinin teklifini görerek daha yüksek bedelden malın satışının sağlanması olduğu, bu haliyle verilen tekliflerin görülmediği yeni sistemde, icra ve iflas hukukunun temel ilkelerinin korunmadığı ve elektronik ortamdaki açık artırmada, fiziki artırmalarda olduğu gibi ileri sürülen peylerin görülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Komisyon Raporu'nda ayrıca kişilerin tekliflerinin görülememesinin, tekliflerin açık ortamda değil kapalı biçimde yapılmasının, açık artırmadaki şeffaflık ilkesine aykırılık oluşturacağı ve kapalı zarf usulü ile teklif vermeye benzer bir durum yaratacağı belirtilmiştir²⁵². Ancak biz bu görüşe katılmıyoruz; çünkü artırma esnasında verilen en yüksek teklif, hâlihazırda katılımcılar tarafından görülebilmekte ve takip edilebilmektedir. Pey sürmenin temelinde de daha önce o mal için teklif edilen en yüksek miktarın üzerine daha yüksek bir miktar teklif etme olduğu için en yüksek tekliften önce teklif edilen miktarların veya bu miktarların kim tarafından teklif edildiğinin bilinmesinde herhangi bir yarar yoktur. Artırmaya katılan kişi sadece, satışa konu mal hakkında, o mal için teklif edilen en yüksek miktarın üzerinde bir bedel ödemek isteyip istemediğine karar vermek durumundadır. Fakat yasa hükmünün düzenlenişi bu konuya tam olarak bir açıklık

²⁵⁰ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 292.; Kale, s. 9.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 280.; Çelikoğlu, s. 422.

²⁵¹ Demir/Demir, s. 10.

²⁵² Uyar, s. 39-40.

getirmediğinden, uygulamaya yönelik bu yönde kaygıların oluşması ve çekincelerin belirtilmesi oldukça doğaldır.

İcra ve İflas Kanunu madde 111/b hükmüyle artırmada ileri sürülecek olan pey miktarları açısından da bir alt sınır getirilmiştir. Buna göre ileri sürülecek peyler arasında, en az satışa konu malın muhammen kıymetinin binde biri kadar fark olmalıdır (İİK m. 111/b/4). Eğer bu oran, yüz Türk lirasından az bir miktara denk geliyorsa, ileri sürülebilecek en az miktar, yüz Türk lirası olarak kabul edilecektir (İİK m. 111/b/4). Bu hükümle, artırmanın samimi olmayan tekliflerle uzatılmasının, sistemin gereksiz yere meşgul edilmesinin ve açık artırmanın manipüle edilmesinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Böylelikle satışa konu malı gerçekten almak isteyenler daha çok katılım gösterebilecek ve satışa konu mal gerçeğe en yakın değerinde ihale edilebilmiş olacaktır²⁵³.

Örneğin, 1.200.000,00-TL (bir milyon iki yüz bin Türk lirası) değerinde bir hacizli mal satışa konu olduğunda, teklifler arasında en az kıymet takdirinin binde biri oranında fark bulunması gerektiğinden, açık artırmada katılımcılar, verilen son teklifteki miktarın üzerine en az 1.200,00-TL (bin iki yüz Türk lirası) ekleyerek pey ileri sürmek zorundadır. Eğer 90.000,00-TL (doksan bin Türk lirası) değerindeki bir hacizli mal satışa söz konusu olursa bu değer binde biri 90,00-TL (doksan Türk lirası) olduğu için, 100-TL'den (yüz Türk lirasından) az teklif ileri sürülemeyeceğinden, ileri sürülecek her pey en az 100,00-TL (yüz Türk lirası) olmak zorundadır²⁵⁴.

Açık artırmaya sadece samimi alıcıların katılmasını ve bu sayede daha sağlıklı bir artırma ortamını sağlamaya ilişkin yapılan bir diğer düzenleme ise madde hükmünün beşinci fıkrasında düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca, açık artırmada en yüksek teklifi veren, artırma süresi içerisinde kendisinden yüksek bir teklif verilmediyse teklifini geri çekemez ve teminatını geri alamaz (İİK m. 111/b/5). Böylelikle artırmayı manipüle edici alıcıların pey ileri sürmesinin önüne geçilmesi sağlanabilecek, sadece gerçekten satışa konu malı almak isteyenlerin pey ileri sürmesiyle adil bir rekabet ortamının oluşturulması mümkün olacaktır.

Açık artırmalarda artırmanın sonuna doğru rekabetin daha da arttığı, artık son teklifler verildiği için satışa konu malı alma konusunda alıcılar arasındaki yarışın hızlandığı bilinen bir gerçektir²⁵⁵. Bu rekabet ortamının yarıda kalmaması, bu sayede tekliflerin bir

²⁵³ Ercan, s. 602.; Kale, s. 9.

²⁵⁴ Benzer örnek için bkz. Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 289-290.

²⁵⁵ Ercan, s. 602.; Kale, s. 9.

süre daha alınabilmesi için artırmanın son on dakikasında yeni bir teklifin verilmesi durumunda açık artırma, tek sefere özgü olmak üzere, on dakika daha uzatılacaktır (İİK m. 111/b/6). Bu hükümle de satışa konu malın olabilecek en yüksek bedelden ihale edilmesinin ve bu sayede hem alacaklının hem de borçlunun takipten beklediği en yüksek menfaatin sağlanabilmesinin amaçlandığı görülmektedir.

Açık artırma ortamının kesintiye uğramadan güvenli bir biçimde sürekli olması ve tarafların haklarının en üst düzeyde korunabilmesi için teklif verme süresi içerisinde bilişim sisteminin bakımı veya iyileştirilmesi için gerekli olan yapılacak işlemlerin, artırmayı ve sonucunda ihaleyi etkilemeyeceği de hüküm altına alınmıştır (İİK m. 111/b/9). *Atalı/Ermenek/Erdoğan*'a göre, söz konusu bakım veya iyileştirmeye yönelik işlemler esnasında teklif verme engellenmemeli veya engellenecekse bu sürenin makul bir süre için engellenmesi gerekmektedir. Eğer teklif vermenin engellenmesi, bakım ve iyileştirme çalışmalarından dolayı makul bir süreyi aşacak düzeyde ise artırma iptal edilmeli ve yeniden yapılmalıdır²⁵⁶.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b maddesinin son fıkrasında, maddenin uygulanmasına ve elektronik ortamda satışa ilişkin usul ve esasların daha sonra çıkarılacak olan yönetmelikte belirleneceği ifade edilmiştir. Yine aynı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu'na eklenen geçici madde 18'de ilgili yönetmeliğin, 7343 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarih olan 30.11.2021'den itibaren altı ay içinde çıkarılacağına dair hüküm düzenlenmiştir. Yasa hükmünde belirtilen süreye uygun biçimde altı aylık süre içinde İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik²⁵⁷ (El. Sat. Yön.) hazırlanarak 08.03.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, altı bölümü kapsayan toplam yirmi yedi maddeden ibarettir. Ancak yönetmelik hükümleri esasında Yasa hükmünde belirtilen hükümlere ek bilgi içermemekte, Yasa hükmünde belirtilen hususları tekrarlar niteliktedir. Bu yönüyle Yasa hükmü ile daha sonra çıkarılacak Yönetmeliğe atıf yapılması fakat yönetmelik hükümlerinde usule ilişkin açıklayıcı ve uygulamada karşılaşılmaması muhtemel sorun ve soruları giderici hükümlerin yer almaması eleştiriye açıktır.

²⁵⁶ *Atalı/Ermenek/Erdoğan*, s. 292.

²⁵⁷ RG. T. 08.03.2022, S. 31772.

3.6.2. Taşınırın Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Paraya Çevrilmesi

3.6.2.1. Genel Olarak

İcra ve İflas Kanunu kapsamında, taşınırın satışına ilişkin hükümler yer almakla beraber “taşınır” kavramı hakkında bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, taşınırın paraya çevrilmesinden önce, icra hukukunda taşınır kavramından neyin kastedildiği üzerinde kısaca durmakta yarar vardır. Burada malın niteliğini belirlemede temel olarak medeni hukuk ve borçlar hukukuna ilişkin genel hükümlerden yararlanılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) 762. maddesine göre, nitelikleri itibarıyla taşınabilen maddi şeyler ile edinmeye elverişli olan ve taşınmaz mülkiyetinin kapsamına girmeyen doğal güçler, taşınır mülkiyetinin konusunu oluşturur. Yasa hükmünden anlaşılabacağı üzere taşınır mallar, özüne zarar verilmeksizin kendi gücüyle veya dışarıdan bir güç ile bir yerden başka bir yere taşınabilen (yer değiştirebilen) eşyalardır²⁵⁸. Taşınırın tanımlanmasında ayrıca taşınmaz kavramından yararlanılarak, taşınmaz mülkiyeti kapsamına girmeyen malların da taşınır olduğu ifade edilmiştir²⁵⁹. Dolayısıyla TMK m. 704 hükmüne göre araziler, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ile kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler dışındaki mallar da taşınır mal olarak değerlendirilecektir. Kural böyle olmakla birlikte, her ne kadar maddi hukuk kapsamında taşınır olarak kabul edilse de gemi siciline kayıtlı bütün gemiler hakkında istisna olarak taşınmaz malların satışına dair hükümler uygulanmaktadır (İİK m. 136).

Burada belirtilen ayrımın yapılması, özellikle satış isteme süresi ve paraya çevirme işlemlerinin hangi hükümlere tabi olacağı konusunda önem taşımaktaydı. Ancak 7343 sayılı Yasa ile getirilen değişikliklerle, taşınır veya taşınmaz mal ayrımı gözetilmeksizin, satış isteme süresi bir yıl olarak kabul edildiğinden yapılan ayrımın, bu yönüyle bir önemi kalmamıştır.

Taşınır malların satışı, kural olarak açık artırmayla yapılır (İİK m. 114/1). Ancak sadece taşınır mallara özgü olmak üzere haczolunan mallar ayrıca pazarlık yoluyla da satılabilir. Bu nedenle öncelikle açık artırma yoluyla satış prosedürü incelenecek olup ardından taşınırın pazarlık yoluyla satışına değinilecektir.

²⁵⁸ M. Kemal Oğuzman/Özer Seliçi/Saibe Oktay Özdemir, **Eşya Hukuku**, 19. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016, s. 740.; Nilüfer Boran Güneysu, **İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020, s. 80.

²⁵⁹ Erturgut, s. 22.

3.6.2.2. Artırmaya Hazırlık İşlemleri

Haczolunan taşınırın satışa hazırlanmasında yapılacak ilk iş, satışın ilan edilmesidir. Bu konuda icra müdürlüğünün herhangi bir takdir yetkisi bulunmamakta olup ilan yapılması bir zorunluluktur (İİK m. 114/2). Satışın ilan edilmemesi halinde menfaati zarara uğrayanlar, ihalenin feshi yoluna başvurabileceklerdir (İİK m. 134)²⁶⁰.

7343 sayılı Yasanın, İcra ve İflas Kanunu 114. maddesinde yaptığı değişikliklerden önce, taşınırın satışına ilişkin birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı günün ve saatin “daha önceden” ilan edileceği ifade edilmekteydi; dolayısıyla yasa hükmünde satış ilanının, artırmadan tam olarak ne kadar öncesinde ilan edilmesi gerektiği belirgin değildi. Bu durumda icra müdürlüğü, açık artırmanın olabildiğince yüksek katılımı ve mümkün olan en yüksek bedelle malın satılması amacı göz önünde bulundurularak, satışla ilgilenenlerin satışı öğrenerek açık artırmaya katılabilmelerine yönelik hazırlıkları yapmaya elverişli biçimde, uygun bir süre tanınarak ilan yapmak durumundaydı²⁶¹. Ancak 7343 sayılı Yasanın 14. maddesiyle, İcra ve İflas Kanunu 114. maddesinde yapılan değişiklikle beraber, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığının en az on beş gün önceden ilan edileceğine hükmedilmiştir. Bununla beraber, ikinci artırmanın başlangıç tarihi, birinci artırmanın bitimi tarihinden itibaren bir ayı geçemeyecektir (İİK m. 114/2, El. Sat. Yön. m. 12/2).

Taşınır mallarda, hazırlanan satış ilanının takibin taraflarına tebliğ edilmesi, bir yasal zorunluluk değildir. Yargıtay’a göre, icra müdürlüğü tarafından satış ilanının tebliğ edileceğine dair bir karar alınıp da bu karar gereği satış ilanının tebliğe çıkarılmaması

²⁶⁰ Yargıtay 12. HD. T. 11/10/2021, E. 2021/8574, K. 2021/8698.: “...Somut olayda, Ankara İli Keçiören İlçesi ... 25 nolu bağımsız bölüm niteliğindeki 380.000,00 TL muhammen bedelli taşınmazın 13/11/2019 tarihli ihalede 257.500,00 TL bedelle alacağı mahsuben alacaklı tarafından satın alındığı görülmektedir. İhaleye ilişkin satış kararının gazetede ilanı yapılmaması, satışa katılımın olmamasına veya az olmasına sebep olabileceği gibi; bu durum, talep ve talibi azaltıcı nitelikte olup, ihaleye tek alacaklının katılıp pey sürmesi ve artırma bedelinin yalnız taşınmaz için tahmin edilmiş olan kıymetin %50'sini ve paraya çevirme ve paylaşılma masraflarını karşılaması bunun göstergesidir. O halde ilk derece mahkemesince, yukarıda açıklanan nedenlerle şikayetin kabul edilerek ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 24.09.2022.; Yargıtay 12. HD. T. 4/10/2021, E. 2021/7847, K. 2021/8301.: “...22.09.2018 tarihli satış kararında; satışa çıkarılacak taşınmaz ilanının gazete ile ilanına yer olmadığına karar verildiği, taşınmazın muhammen bedelinin 96.135,00 TL olduğu ve 52.000,00 TL'ye ihale edildiği, satışa yalnızca ihale alıcısının katıldığı görülmüş olup, bu haliyle, ihaleye yeterli katılımın olmadığı, yapılmış olan ilanların gerekli talep ve talibi artırmadığı anlaşıldığından, taşınmaz satış ilanının gazete ile ilan edilmesinin, alakadarların menfaatine uygun olacağı anlaşılmıştır. O halde, İlk Derece Mahkemesince, yukarıda açıklanan nedenlerle şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 24.09.2022.

²⁶¹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 201.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 324.

hali bir ihalenin feshi nedenidir. Ancak icra müdürlüğü tarafından, çıkarılan tebligatın sonuca etki etmeyeceğine ilişkin karar alınmışsa, çıkarılan tebligatın tebliğ edilip edilmediğinin bir önemi olmayacaktır; bir diğer deyişle bila tebliğ iade halinde de satış gerçekleştirilebilecektir²⁶². *Olgaç* 'a göre ise; borçlu, hacze iştirak eden diğer alacaklılar, rehin veya hapis hakkına sahip imtiyazlı alacaklılar, malda paylı mülkiyet sahibi olanlar ve kefiller, artırmanın daha yüksek katılımla ve ihalenin olabilecek en yüksek bedelle yapılması durumundan istifade edecekleri için bu tür ilgililere satış ilanının yapılmasında yarar vardır²⁶³.

İlanın biçimi ve gazetede yapılıp yapılmayacağı konusunda icra müdürlüğüne takdir yetkisi tanınmıştır. Buna göre icra müdürlüğü satış ilanını, malın niteliği ve ülke genelinde alıcısının çıkıp çıkmayacağı göz önünde bulundurularak, açık ve olabildiğince fazla katılımı sağlayacak ve ilgililerin menfaatine en uygun olacak biçimde hazırlamalıdır (İİK m. 114/3)²⁶⁴. Satışın ilanının gazetede yayınlanmasına karar verilmesi halinde satış ilanı, ülke düzeyinde dağıtımı yapılan ve tirajı ellibinin üzerinde olan gazetelerden birinde yapılacaktır. Gazetenin bu koşulları taşıyıp taşımadığı ise Basın İlan Kurumu'ndan sorularak tespit edilmelidir²⁶⁵.

Daha önce 6352 sayılı Yasa²⁶⁶ ile İcra ve İflas Kanunu hükümlerinde yapılan değişikliklerle satış ilanının elektronik ortamda da yapılacağı 114. maddenin 3. fıkrasına

²⁶² Yargıtay 12. HD. T. 7/10/2021, E. 2021/7946, K. 2021/8597.

²⁶³ *Olgaç*, s. 922.

²⁶⁴ *Olgaç*, s. 921.; Muşul, s. 696.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 296.; Yargıtay 12. HD. T. 11/11/2021, E. 2021/8247, K. 2021/10050.: "...Taşınmaz ihalelerinde de uygulanması gereken İİK'nun 114/2. maddesi gereğince, ilanın şekli, artırmanın tarzı, yer ve günü ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı icra müdürlüğüne tarafların menfaatine en uygun geleni nazara alınarak tayin olunur. Şikayete konu ihaleye ilişkin icra müdürlüğüne düzenlenen 07.02.2020 tarihli satış kararının 3. maddesinde açık artırma ilanının belediye ilan araçları ile de ilan ettirilmesine karar verildiği, bu karar doğrultusunda Çorlu Belediye Başkanlığı'na 07.02.2020 tarihinde müzekkere yazıldığı görülmekle birlikte, mevcut dosya kapsamında söz konusu ilanın yapıldığına ilişkin bir belgeye rastlanılmamıştır. O halde, İlk Derece Mahkemesi'nce şikayetin, satış ilanı tebliğ işleminin usulsüz olması ve belediyede ilan yapılmaması nedenleriyle kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 25.09.2022.

²⁶⁵ Yargıtay 12. HD. T. 11/9/2014 E. 2014/18189, K. 2014/21000.; Yargıtay HGK. T. 16/6/2020 E. 2017/742, K. 2020/406.; Yargıtay 12. HD. T. 13.01.2021, E. 2020/9059, K. 2021/198.; "...icra müdürlüğünün 23.05.2013 tarihli satış kararında "Türkiye genelinde yayın ve dağıtımı yapılan ve günlük tirajı 50.000'in üzerindeki gazetelerden birinde ilanın yapılmasına" karar verildiği, buna göre satış ilanının Milli Gazete isimli gazetede yayımlandığı ve ilanın yapıldığı tarihe göre gazete tirajının, medyatava.com isimli internet sitesinden yapılan araştırma sonucu 29.000 civarında olduğu görülmektedir. İcra müdürlüğüne satış ilanının tirajı yüksek gazetelerden birinde yayımlanmasına karar verildiğine göre, mahkemece, gazete tirajının satış talep tarihinde 50.000'in üzerinde olup olmadığının Basın İlan Kurumu'ndan sorulup tesbiti gerekirken, borçlunun bu talebi hakkında bir araştırma yapılmaması da doğru görülmemiştir. O halde mahkemece yukarıda açıklanan nedenlerle şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 24.09.2022.

²⁶⁶ RG. 05.07.2012, S. 28344.

eklenmiştir. 7343 sayılı Yasa ile yapılan değişikliklerde ise bu ekleme kaldırılmış ve asıl olan ilanın, elektronik ortamda yapılan ilan olacağı kabul edilmiştir (İİK m. 114/2). Nitekim gazete ile ilan yapılıp yapılmayacağı icra müdürlüğünün takdirine bırakılmıştır ancak elektronik ortamda yapılacak ilana ilişkin icra müdürlüğünün bu yönde bir takdir yetkisi bulunmamaktadır; bu yönüyle asıl olan elektronik satış portalında yapılacak olan ilandır. Ayrıca elektronik ortamda yapılan ilan ile gazete ilanı arasında farklılık bulunması durumunda, elektronik satış portalında yapılan ilan metninin esas alınacağı, yasa koyucu tarafından elektronik ortamda yapılacak olan ilanın öncelikli önemi haiz olduğunu bizlere göstermektedir (İİK m. 114/5). Benzer biçimde icra müdürlüğünce zorunlu olarak yapılması gereken ilanlar dışında tarafların kendi istekleri doğrultusunda ve masrafları kendilerine ait olacak biçimde yapacağı özel ilanlarda da elektronik satış portalında ilan edilen metnin esas alınması gerektiği, 7343 sayılı Yasa ile getirilen değişiklikler arasındadır. Tarafların isteğine bağlı olarak yapılan özel nitelikteki bu ilanlar, resmi işlemleri ve resmi ilanı etkilemeyecektir (İİK m. 114/4). Elektronik satış portalında yapılacak ilanların temel alınmasına yönelik bu değişiklikler, cebri satışların amacına daha uygun olduğu gibi elektronik ortamdaki ilana erişimdeki kolaylık, cebri icra yoluyla yapılan satışlara olan ilgiyi de artıracak niteliktedir²⁶⁷.

3.6.2.3. Artırma Şartnamesi

Artırma şartnamesi, icra müdürlüğünce satış hazırlığı yapılan hacizli malın, ilanda yer almayan fiziki ve hukuki durumu hakkında temel ve önemli özelliklerinin belirtildiği, ayrıca malın hangi koşullar altında ihale edileceğini ve açık artırmaya ilişkin diğer hususların düzenlendiği bir beyannamedir²⁶⁸.

7343 sayılı Yasa ile elektronik satış portalında yapılacak ilanlarda yer alması gereken hususlar, İcra ve İflas Kanunu 114. maddesine işlenmiştir. Buna göre yapılacak ilanda; satılacak malın cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti, bulunduğu yer ve varsa görselleri ile artırma şartnamesinde yer alan diğer bilgileri öncelikli olarak yer alacaktır (İİK m. 114/6 b. 1). 7343 sayılı Yasa ile değişikliğe uğramadan önce yapılacak ilanda görsellerin yer alması kuralı mevcut değildi. 7343 sayılı Yasanın getirdiği yenilikle artık taşınır satışları hakkında elektronik ortamda yapılacak ilanlarda artırmaya konu taşınır malın görselleri de yer alacaktır. Böylelikle bulunduğu yerde fiziki olarak

²⁶⁷ Kale, s. 6.

²⁶⁸ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 297.; Ercan, s. 600.

görme imkânı olmayan ancak artırmaya katılmak isteyen alıcılar, taşınır malın temel özelliklerinin yanında görsellerini de görmek suretiyle, artırmaya katılım için karar verme iradelerini netleştirecektir²⁶⁹. Bu da artırmaya katılımın artması ve neticede rekabetin artmasıyla, taşınırın daha yüksek bedelden alıcı bulmasını sağlayacaktır.

Bununla birlikte artırmaya katılabilmek için haczolunanın kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutardaki teminatın satışı yapan icra müdürlüğünün banka hesabına yatırılmasının zorunlu olduğu, teminatın nakit olması durumunda en geç artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23.30'a kadar yatırılması gerektiği, teminatın nakit değil de teminat mektubu şeklinde olduğu durumlarda ise aynı orandaki kesin ve süresiz banka teminat mektubunun en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra müdürlüğüne tevdi edilmesi gerektiği hususları, ilanda belirtilecektir (İİK m. 114/6 b. 2-3, El. Sat. Yön. m. 13/1-2). Nakit olarak hesaba yatırılacak olan teminatın, gün sonuna kadar değil de saat 23.30'a kadar olması, gün sonu işlemlerinin doğru bir biçimde tespitinin yapılabilmesi için yaygın bankacılık uygulamasından kaynaklanmaktadır²⁷⁰. Gereken teminatın süresinde yatırılmayıp daha sonradan yatırılması ve bu yolla malın alıcıya ihale edilmesi bir ihalenin feshi nedenidir²⁷¹.

Teminat, cebri satışlarda, alıcının niyetinin ciddi olup olmadığı noktasında yol gösteren ve ihalenin kesinleşmesini önlemek veya alacaklının alacağına kavuşmasını geciktirmek için açılan ihalenin feshi davalarını en aza indirmek için gereken bir koşuldur. Ancak teminat oranının, artırmaya katılımı engellemeyecek, mülkiyet hakkına engel olmayacak ve katılımcıları dürüstlük kuralına aykırı biçimde zor durumda bırakmayacak düzeyde ve nitelikte olması gerekir. Bu nedenle, günümüz koşulları ve uygulamada yaşanan çeşitli sorunlar da dikkate alınarak, yüzde yirmi olan teminat oranı, 7343 sayılı Yasa değişikliğiyle yüzde ona düşürülerek artırmaya katılmada güçlük çekilmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır (7343 sayılı K. m. 14, İİK m. 114/5). Daha az orandaki teminat koşulu ile daha çok alıcının artırmaya katılımı beklenmektedir.

²⁶⁹ Kale, s. 6.

²⁷⁰ Kale, s. 7.

²⁷¹ Yargıtay 12. HD. T. 4/11/2021 E. 2021/8905, K. 2021/9768.:”...Somut olayda, yukarıda belirtilen taşınmaza ilişkin ihalenin 13/01/2021 tarihinde 14:00-14:06 saatleri arasında yapıldığı, ihale alıcısından teminat tahsilatı işlem saatinin ise icra müdürlüğünce düzenlenen tahsilat makbuzuna göre 14:07:42 (provizyon) olarak görüldüğü tespit edilmiştir. İhale teminat bedelinin ihale öncesinde yatırılması kanunen zorunlu olduğundan, teminatı ihale saatinden önce yatırmayan kişinin ihaleye kabul edilerek taşınmazın ihale edilmesi usulsüz olup, mahkemece 17 nolu bağımsız bölüme ilişkin ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir...”
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 15.10.2022.

Temsilci vasıtasıyla artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra müdürlüğüne müracaat etmelerinin zorunlu olduğu hususu da ilanda belirtilmelidir (İİK m. 114/6 b. 4).

İlanda ayrıca, hisseli satışın mümkün olduğu hâllerde açık artırma konusu malı belirli paylarla satın almak isteyen müşterek alıcıların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu yer almalıdır (İİK m. 114/6 b. 5). Satışı talep eden ve artırmaya katılmak isteyen alacaklı ile ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra müdürlüğüne başvurmaları hâlinde, alacağın veya ortaklık payının teminatı karşıladığı miktar kadar kendilerinden teminat alınmayacaktır (İİK m. 114/6 b. 6).

İlanda bulunması gereken bir diğer husus, koşullar yerine gelmişse, malın en yüksek teklif verene ihale edileceğidir (İİK m. 114/6 b. 7). Elektronik satış portalında verilecek tekliflerin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ek olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını geçmesi gerektiği de ilanda bulunması gereken diğer bir husustur (İİK m. 114/6 b. 8).

İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması durumunda, alınan teminat iade edilmeyecek; öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödenecektir (İİK m. 114/6 b. 9).

İlanda bulunması zorunlu bir başka husus, asgari ihale bedelinin teklif edilmemesi nedeniyle ihalenin yapılamadığı veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmaması nedeniyle ihalenin iptal edildiği durumlarda, ikinci artırmanın, ilk açık artırmadaki koşullar çerçevesinde tekrar yapılacağıdır (İİK m. 114/6 b. 10).

İhale alıcısı, satış bedelinin tamamını, ihalenin gerçekleştiğine ilişkin tutanağın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde icra müdürlüğü hesabına ödemesi gerekmektedir (İİK m. 114/6 b. 11). Burada 7343 sayılı Yasa değişikliklerinden önceki düzenlemelerden farklı olarak, yedi günlük ödeme süresi, icra müdürlüğü tarafından verilen bir süre olmayıp, doğrudan doğruya yasal hükümde emredici olarak ifade edilmiştir²⁷².

²⁷² Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 255.

Satışa katılanların bütün ekleriyle birlikte şartnameyi görmüş ve içeriğini kabul etmiş sayılacakları ve ihalenin kesinleşmesi üzerine malın tescil ve teslim işlemlerinin yapılacağı, ilanda ayrıca belirtilir (İİK m. 114/6 b. 12-13). Bu tescil ve teslim, haczolunan malın satışından kaynaklanan damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra yapılacaktır (İİK m. 114/7).

3.6.2.4. Artırmanın Yapılması

Uzun yıllardan bu yana yerleşik olduğu üzere, satış ilanında birinci artırmanın yapılacağı yer ve zaman geldiğinde bu yerde tarafların fiziki olarak katılımı ve pey ileri sürmesiyle açık artırma ve satışa çıkarılan malın ihalesi gerçekleştirilmekteydi. Ancak 7343 sayılı Yasa ile paraya çevirme aşamasına ilişkin bu düzen ortadan kaldırılmış ve ülke genelinde Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde²⁷³ duyurduğu il ve ilçelerde²⁷⁴ elektronik ortamda satışa geçilerek açık artırmalar elektronik satış portalı üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Bu değişiklikten dolayı, özellikle bu çalışmanın esas konusunu oluşturan İcra ve İflas Kanunu 111/b madde hükmü de göz önünde bulundurularak İcra ve İflas Kanunu 115. maddesi büyük ölçüde değişikliğe uğramış ve elektronik ortamda yapılacak satışlara uyum sağlanmıştır. Böylelikle elektronik ortamda teklif vermayla başlayan süreç ardından fiziki ortamda yapılan açık artırmayla sonuçlanmaktayken yapılan değişikliklerle bu aşamaların hepsi elektronik ortama taşınmıştır²⁷⁵.

Esasen İcra ve İflas Kanunu 115. maddesinde yapılan değişiklikler, çoğunlukla elektronik ortamda satışa geçiş için getirilen İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesine yönelik değişikliklerdir. Bu kapsamda İcra ve İflas Kanunu 115. maddesinin ilk

²⁷³ <https://www.adalet.gov.tr/> e.t.: 05.01.2023.

²⁷⁴ 10.03.2022 tarihinde Adalet Bakanlığı'nın resmî web sitesinde yapılan duyuruyla, 7343 sayılı Kanun ile değişik 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'na eklenen Geçici 18'inci madde hükmü uyarınca, 15.03.2022 tarihinden itibaren ilanı yapılacak olan satışlarda, Ankara Batı Adliyesi (mülhakatlar hariç) yargı çevresinde İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik'in uygulanmaya başlanacağı ifade edilmiştir. Ardından 25.05.2022 tarihli duyuru yayınlanmış ve bu duyuruda da Ankara, Kayseri ve Bursa illeri ile bu illerin ilçelerinde, 01.06.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak olan satışlarda ilgili yönetmeliğin uygulamaya geçeceği belirtilmiştir. Ardından 29.08.2022 tarihinde yapılan duyuru ile bu iller giderek genişlemiş, Antalya, Aydın, Gaziantep, Kocaeli, Konya, Mersin, Samsun ve Van illeri ile bu illere bağlı olan ilçelerde de 01.09.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak olan artırmalarda elektronik satışa geçileceği ve ilgili yönetmeliğin uygulanacağı kamuoyuna duyurulmuştur. 25.10.2022 tarihinde yapılan duyuru ile de İstanbul ili ve buna bağlı ilçelerde 01.11.2022 tarihi itibarıyla satış ilanı yapılacak satışlarda elektronik ortamda açık artırma yoluyla satış uygulamasına geçileceği kamuoyuna bildirilmiştir. Son olarak 27.12.2022 tarihinde yapılan duyuru ile henüz ülke genelinde uygulamaya geçilmeyen diğer illerde de 02.01.2023 tarihinden itibaren satış ilanı yapılacak icra takip dosyalarında elektronik ortamda satış uygulamasının başlayacağı ifade edilmiştir.

²⁷⁵ Gündoğan, s. 17.; Çelikoğlu, s. 421.

fıkrasında 7343 sayılı Yasa öncesi geçerli olan elektronik ortamda teklif verme ve ardından fiziki ortamda açık artırma düzeni kaldırıldığından, yasa hükmündeki “*elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden*” ihalenin başlayacağına dair hüküm kaldırılarak doğrudan ihalenin “*haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi üzerinden*” başlatılacağı belirtilmiştir (İİK m. 115/1). Benzer biçimde artık fiziki ortamda açık artırma yapılmayacağından İcra ve İflas Kanunu 115. maddesinde bulunan “*satışa çıkarılan mal üç defa bağırıldıktan sonra*” ibaresi de elektronik ortamda satışa uyarlanarak madde metninden kaldırılmıştır.

Artırma bedelinin, haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ek olarak, paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi bir koşuldur. Bu husus, icra hukukunda paraya çevirmeye ilişkin karşılama prensibinin (principe de la couverture) getirdiği bir sonuçtur. Karşılama prensibi, artırma sonucunda ihalenin yapılabilmesi için ulaşılmaması gereken asgari miktar olup bu miktara ulaşılmadığında ihale yapılmayacaktır²⁷⁶. Öğretide Meriç, karşılama prensibini, “*paraya çevrilen mal veya hakkında Kanunda karşılanması öngörülen bedelin altında ihale edilemeyeceğine ilişkin esas*” olarak tanımlamıştır²⁷⁷. Paraya çevirme ve paylaşırma masrafları arasında gazete ilan masrafı, yapılan tebligat masrafları, keşif ve bilirkişi incelemesi için yapılan masraflar, yediemin ücretleri yer almaktadır²⁷⁸.

²⁷⁶ Postacıoğlu, s. 472.; Erturgut, s. 100-101.; Muşul, s. 707.; Meriç, s. 17-18.

²⁷⁷ Meriç, s. 18.

²⁷⁸ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 285.; Muşul, s. 706.; Yargıtay 12. HD. T. 17/11/2021, E. 2021/7791, K. 2021/10297: “...Somut olayda, 10 adet taşınmazın ihalesi yapılmış olmakla, şikayetçinin 9 adet taşınmaz için ihalenin feshini talep ettiği görülmektedir. İcra müdürlüğünün 22/10/2021 tarihli yazı cevabına göre taşınmazlar için 4.270,66 TL gazete ilan masrafı, 175,00 TL satış ilanı tebligat gideri, 1.668,00 TL memur yolluk harcı olmak üzere her bir taşınmaza 611.36 TL masraf tekabül ettiği anlaşılmıştır. Buna göre; icra dosyasının incelenmesinde, 131 ada 18 nolu, 128 ada 3 nolu, 123 ada 4 nolu, 104 ada 12 nolu ve 101 ada 45 nolu parsellerin ihale bedellerinin satış masraflarını karşılamadığı anlaşılmıştır... O halde, şikayetin kısmen kabulü ile yukarıda yazılı taşınmazlar yönünden ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, istemin tümünden reddi yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 15.10.2022.; Yargıtay 12. HD. T. 24/2/2017, E. 2016/27253, K. 2017/2609: “...Somut olayda satışı istenen menkullerin muhammen değeri toplamının 110.000 TL olarak belirlendiği anlaşılmıştır. 13.08.2015 tarihli 1. arttırmada söz konusu menkullerin 56.000 TL bedel ile alacağa mahsuben alacaklıya ihale edildiği, bu haliyle ihale bedelinin, gazete ilanı için sarf edilen 12.342,92 TL giderin eklenmesi halinde oluşan miktardan menkul ihalesi başına düşen bedeli (1.763,27 TL) dahi karşılamadığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki, paraya çevirme giderlerine satış yolluğu, bilirkişi masrafı ve tebligat giderlerinin de ilavesi gerekir. İİK.nun 115. maddesi gereğince, bu husus tek başına ihalenin feshi nedeni olduğundan mahkemece re’sen gözetilmelidir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 29.10.2022.

Maddenin ilk fıkrasında ayrıca icra memuru tarafından yerine getirilecek işlemler bakımından değişiklik getirilerek bu işlemlerin icra müdürü tarafından yerine getirileceği ifade edilmiştir. Yapılan bu değişiklik, yasa hükmünün İcra ve İflas Kanunu Geçici 2. maddesine²⁷⁹ uygun hale getirilmesi amacıyla yapılmış olup artırmanın yalnızca icra müdürü tarafından yapılabileceği sonucunu doğurmamaktadır²⁸⁰. Öğretide daha önce tartışma konusu olmuş olsa da öteden bu yana öğreti ve Yargıtay içtihatlarında, İcra ve İflas Kanununun Tatbikatına Dair Nizamnamenin²⁸¹ dördüncü maddesi uyarınca icra müdürünün görevlendireceği bir memurun da satışı gerçekleştirebileceği kabul edilmektedir²⁸².

İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesine uygun olarak 115. maddenin ikinci fıkrasında artırmanın sona erdiği gün ve saatte gerekli koşulların olması durumunda, en yüksek teklif verene malın ihale edileceği ve böylelikle malın mülkiyetinin ihale alıcısına geçeceği hüküm altına alınmıştır (İİK m. 115/2, TBK m. 275/2).

İhale alıcısı, en yüksek teklifi vermiş olmasına rağmen artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde ihale bedelini yatırmadığı takdirde yatırılan teminat iade edilmeyecek ve öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere hak sahiplerine, alacaklarına mahsuben ödenecektir (İİK m. 115/3, İİK m. 118, El. Sat. Yön. m. 15/3). Bu yöndeki bir düzenleme ile takibin süruncemede bırakılmaması ve satış isteyen gerçek niyetini ortaya koyması gerektiği yönünde yasa koyucunun baskı yaptığı düşünülebilir. Gerçekten satış yapılması amacı gütmeyen, takibi uzatmaya yönelik yapılacak işlemlerin sonucunda, yasa koyucunun, yaptırım olarak teminatın iade edilmeyeceğini öngördüğü ifade edilebilir. Çelikoğlu'na göre yapılan bu değişiklikle ifade edilen "hak sahiplerine" ifadesinden kastedilen, takip dosyası alacaklıları ise paraya çevirme giderlerini ödemiş olan satış talebi sahiplerine iade olarak masraf mahsubu dışında, yapılan değişiklik maddi hukuka uyumlu olmadığından eleştiriye açıktır²⁸³.

Elektronik satış portalında yapılan artırma tamamlandıktan sonraki ilk iş gününde icra müdürlüğü tarafından artırmanın sonucuyla ilgili bir artırma sonuç tutanağı düzenlenecek ve bu tutanaktaki bilgiler aynı gün satış portalında ilan edilecektir. Bu ilanda; ihalenin hangi gün ve saatte tamamlandığı, koşulları yerine gelmişse en yüksek teklifi verene

²⁷⁹ 3494 sayılı Kanunun 62. maddesiyle İcra ve İflas Kanunu'na eklenen bu hükümle icra memuru unvanı "icra müdürü", icra memur yardımcısı unvanı "icra müdür yardımcısı", iflas memuru unvanı ise "iflas müdürü" olarak değiştirilmiştir.

²⁸⁰ Çelikoğlu, s. 431.

²⁸¹ RG. T. 02.10.1932, S. 2215.

²⁸² Bu görüş ve tartışmalar için bkz. Erturgut, s. 95.

²⁸³ Çelikoğlu, s. 432.

malın ihale edildiği, tutanağın ilanından itibaren yedi gün içinde ihale bedelinin icra dairesi hesabına yatırılması gerektiği ve koşulları yerine gelmediği takdirde ihalenin hangi gerekçeyle yapılamadığı hususları yer alır (İİK m. 115/4). Tutanağın elektronik ortamda ilan edilmesinin doğal bir sonucu olarak, eski düzenlemenin ve fiziki uygulamaların aksine, tutanakta ihale alıcısı ve tellalın imzası yer almayacaktır²⁸⁴.

7343 sayılı Yasanın getirdiği değişiklikler öncesinde, satış talebinin geri alınmasına ilişkin süre sınırı olup olmadığı konusunda yasal bir düzenleme olmadığından yukarıda bahsetmiştik. 7343 sayılı Yasanın İcra ve İflas Kanunu 115/5 madde hükmünde yaptığı değişiklikle, öğreti ve uygulamada da kabul edilen, artırmanın başlangıcına kadar satış talebinin geri alınabileceği, artırma ve teklif verme süreci başladıktan sonra satış talebinin geri alınamayacağı hususu, yasal hüküm haline gelmiştir. Ayrıca teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi hâlinde satış durdurulur (İİK m. 115/5). Artırma esnasında satış talebinin geri alınamayacağının düzenlenmesi; artırmaya katılacak alıcıların haklarının ve beklentilerinin zedelenmemesi, takibi sürüncemede bırakacak eylemlerin önüne geçilmesi, satış isteyen gerçekten satış isteme niyetinde olup olmadığının görülmesi, cebri icranın kamusal niteliği ile sağlanan güvenin korunması yönlerinden bizce de oldukça önemli ve yerindedir²⁸⁵.

Yapılan artırma sonucunda asgari ihale bedeli teklif edilmez, en yüksek teklif veren ihale bedelini yatırmaz veya teklif verme süresinin bitiminden önce borç ödenirse, icra müdürü, ihalenin yapılamadığını veya iptal edildiğini tutanakla tespit eder. İlk artırmada asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı durumlarda ikinci artırma, birinci artırmadaki koşullar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte yapılacaktır (İİK m. 115/6). Ancak ilk artırma ile ikinci artırma arasında bir aydan daha fazla bir süre olmayacaktır²⁸⁶.

Her iki artırmada da haczolunan mal için alıcı çıkmazsa (satış isteminde bulunan) takip alacaklısı, önceki satış talebinden geriye kalan süre içinde yeniden satış günü verilmesini talep edebilir. Satış isteme süresi satış talebiyle birlikte durur ve duran bu süre, ihalenin yapılamadığına veya iptal edildiğine ilişkin tutanak tarihinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlar (İİK m. 115/7). Burada 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu 106. maddesinde yapılan değişikliklere uygun değişikliklerin, İcra ve İflas Kanunu 115. maddesinde de yer aldığı görülmektedir. Ayrıca 7343 sayılı Yasa öncesi

²⁸⁴ Kale, s. 8.; Çelikoğlu, s. 432.

²⁸⁵ Kale, s. 9.; Çelikoğlu, s. 432.

²⁸⁶ Kale, s. 10.

madde hükmünde ikinci artırma sonucunda alıcı çıkmaz veya maddede yazan koşullar gerçekleşmezse satış talebinin düşeceği ifade edilmiştir. Ancak yapılan değişiklikle, varsa kalan sürenin işlemeye devam edeceği ve bu süre içinde yeniden artırma yapılabileceği kararlaştırılmıştır.

Yapılan artırmadan bir sonraki iş gününde, artırmanın son on dakikası içinde elektronik satış portalında yaşanan teknik aksaklıklar nedeniyle pey ileri sürülemediği portal kayıtlarından tespit edilecek olursa, icra müdürlüğü tarafından artırma süresi bir gün daha uzatılır (İİK m. 115/8). Bu durumda artırmaya katılanların kendi kusurlarından kaynaklanmayan nedenlerle, sistemden kaynaklanan teknik arızalar veya aksaklıklar nedeniyle, artırmanın son on dakikasında pey ileri süremeyen alıcıların haklarının korunması bakımından ilgili düzenleme gerekli ve yerindedir. Açık artırmalarda son dakikalarda rekabetin kızıştığı ve verilen tekliflerin sayısının arttığı bilinen bir gerçektir. Bu kapsamda İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinde, son on dakika içinde yeni teklif verilmesi halinde artırmanın on dakika daha uzatılacağı ifade edilmiştir. Bu düzenleme ile aynı gerekçelerden dolayı ve yine bu yasa hükmüyle uyumlu olması bakımından İcra ve İflas Kanunu madde 115/8 hükmünde artırmanın sadece son on dakikası içinde satış portalındaki teknik nedenlerden teklif verilemezse, artırma süresinin bir gün uzayacağına karar verileceğine ilişkin düzenleme yapıldığı düşüncesindeyiz. Gerçekten de satışa konu malın açık artırmasında esasen son dakikalarda verilen teklifler belirleyici olup bundan önce ileri sürülecek olan teklifler veya bu teklifler esnasında yaşanabilecek teknik aksaklıklar, artırmanın yedi gün boyunca süreceği de göz önünde bulundurulduğunda, o esnada giderilebilecek düzeydedir.

Uzatma kararı ile artırmanın başlangıç ve bitiş tarihi ile saatini tüm hususlar satış portalında derhal duyurulur. Ancak sürenin uzatılmasıyla yapılacak olan artırmanın başlangıç tarihi, uzatma kararının verildiği tarihten itibaren üç günü geçemez. Bu durumda, önceki artırmada en yüksek pey ileri süren bu teklifi ile bağlı olacaktır. Ayrıca gerekli teminatın yatırılması halinde artırmaya yeni katılımcılar da dahil olabilecektir (İİK m. 115/8).

3.6.2.5. İhale Bedelinin Ödenmesi ve Malın Teslimi

İhale gerçekleşikten ve icra müdürlüğünce buna ilişkin elektronik ortamda artırma sonuç ilanı yapıldıktan itibaren yedi günlük süre içinde ihale alıcısı, satış bedelini nakden

ödeyecektir (İİK m. 118). Burada ihalenin feshinin talep edilip edilmediği hususu da önem arz etmemekte olup yasal süresi içinde ödeme yapılması bir zorunluluktur.

7343 sayılı Yasa ile ihale bedelinin ödenmesine ilişkin İcra ve İflas Kanunu 118. maddesinde de değişiklik yapılmıştır. İlgili düzenlemede daha önce, ihale bedelinin yine peşin parayla yapılacağı düzenlenmekteydi, ancak bunun için icra müdürlüğü tarafından alıcıya yedi günü geçmemek üzere süre verilebilmekteydi. Dolayısıyla icra müdürlüğünün burada bir takdir yetkisi bulunmaktaydı. Ancak yeni düzenlemeyle beraber bu takdir yetkisi ortadan kalkmış ve ihale alıcısına, doğrudan doğruya yedi günlük yasal süre içinde ihale bedelini ödeme yükümlülüğü getirilmiştir²⁸⁷. Yasa değişikliği öncesinde olduğu gibi yeni düzenlemeye ilişkin dönemde de bu süre, icra müdürlüğü tarafından uzatılamayacaktır²⁸⁸.

7343 sayılı Yasa ile ayrıca İcra ve İflas Kanunu 118. maddesindeki, satılan malın ihale kesinleşmeden teslim olunamayacağına dair hükme ekleme yapılarak yine ihale kesinleşmeden ihaleye konu malın resmi sicilde alıcı adına tescil edilemeyeceği belirtilmiştir (İİK m. 118/2). Tescil için ise damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılması gerekecektir (İİK m. 114/7). Özellikle otel, fabrika gibi işletilmesi ve yönetilmesi gereken taşınmazların ihale edilmesinin ardından teslim için ihalenin kesinleşmesi gerekliliği, ihale alıcısı tarafından bedeli ödendiği halde bu taşınmazların kullanılamaması ve üçüncü kişilerin ihale konusu malı yönetmesi durumunda da satıştan beklenen yararın sağlanamayacağı nedenleriyle öğretide eleştirilere konu olmuştur²⁸⁹.

3.6.3. Taşınırın Pazarlık Yoluyla Paraya Çevrilmesi

Gerek taşınır malların gerekse taşınmaz malların paraya çevrilmesinde esas olan usul, açık artırma yapılarak malların paraya çevrilmesidir. Ancak İcra ve İflas Kanunu, iflas hükümleri hariç olmak kaydıyla, sadece taşınır malların paraya çevrilmesine özgü olmak üzere, açık artırma usulünden ayrı olarak pazarlık suretiyle satışı da öngörmüştür.

Pazarlık yoluyla satış, kıyasla uzun ve masraflı olan açık artırma sürecinin önüne geçilmesini amaçlayan ve belirli birtakım koşulların yerine getirilmesi halinde icra müdürlüğü ile alıcının karşılıklı birbirine uyan irade açıklamaları sonucu anlaşarak

²⁸⁷ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 291.

²⁸⁸ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 205.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 302-303.; Ercan, s. 607.

²⁸⁹ Kale, s. 11.

malın mülkiyetinin devrinin yapıldığı bir satış prosedürüdür²⁹⁰. Burada alıcı ve satıcı karşılıklı görüşmeler ile olabildiğince uygun bir fiyata haczolunan malın satışını sağlamaya çalışmaktadır²⁹¹.

Pazarlık yoluyla satışın hukuki niteliği yönünden öğretide görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Bazı yazarlara göre; pazarlık yoluyla satış, kamusal bir süreci ve icra müdürlüğü kanalıyla işlemlerin gerçekleştirilmesini gerektirdiğinden, bir takip hukuku işlemidir²⁹². Bunun aksini savunan görüşe göre ise pazarlık yoluyla satış hakkında İcra ve İflas Kanunu'nda açık düzenlemeler bulunmadığından, bu boşluklar bilinçli olarak bırakıldığından, pazarlık yoluyla satış özel hukuka (borçlar hukukuna) özgü bir satım sözleşmesi hükmündedir ve satış buradaki genel hükümlere göre yapılır²⁹³. Yargıtay'ın güncel içtihatlarına göre de pazarlık yoluyla satış, özel hukuka ilişkin satış sözleşmeleri niteliğindedir ve bundan doğacak uyuşmazlıklar icra mahkemelerinde değil, genel mahkemelerde görülerek çözüme kavuşturulur²⁹⁴.

İcra ve İflas Kanunu m. 119 kapsamında pazarlık yoluyla satış yapılabilmesi için; bütün ilgililerin bunu istemesi, borsa veya piyasada fiyatı bulunan kıymetli evrak veya diğer mallar için o günün piyasasında mukarrer fiyat teklif edilmesi, artırmada maden kıymetini bulmamış olan altın ve gümüş eşyaya bu kıymet verilmesi, İcra ve İflas Kanunu 113. maddesinin ikinci fıkrasında gösterilen hallerin yani değeri hızla düşen veya muhafazası masraflı olan malların icra müdürlüğünce kendiliğinden satışına karar verilmesi halinin gerçekleşmesi ve 2022 yılı için haczolunan malın kıymet takdirinin 18.460,74-TL'yi²⁹⁵ geçmemesi birer koşuldur. Burada sayılan durumlar sınırlı sayıda olup yasa hükmünde belirtilen durumlar dışında pazarlık yoluyla satış yapılabilmesi mümkün değildir.

²⁹⁰ Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 256.

²⁹¹ Erturgut, s. 166.

²⁹² Erturgut, s. 162-163.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 256-257.

²⁹³ Olgaç, s. 932.; Kuru/Aydın, s. 224.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 328.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 205.; Erturgut, s. 161-162.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 275.

²⁹⁴ Yargıtay 12. HD. T. 16/3/2017, E. 2016/13183, K. 2017/4058.: "...Pazarlık sureti ile satışın hukuki niteliği ve reddi hukuki açıdan ortaya çıkardığı sonuçlar hakkında yasada bir hüküm yoktur. Dairemizin görüşüne göre pazarlık sureti ile satış özel hukuka ilişkin satış sözleşmesi niteliğindedir. Bu nedenle pazarlık sureti ile satış sözleşmesinden doğan ihtilaflar medeni hukuk davalarına bakan mahkemecelerce çözümlenir..." Aynı yönde bkz. Yargıtay 12. HD. T. 10/12/2015, E. 2015/27095, K. 2015/31089.; Yargıtay 12. HD. T. 07/5/2015, E. 2015/8365, K. 2015/12780.

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 15.10.2022.

²⁹⁵ Bu miktar her yıl yeniden değerlendirme oranına göre değişmektedir. 2022 yıl sonu değerlendirme oranı %122,93 olarak belirlenmiş, bu orana göre miktar hesaplanarak metne işlenmiştir.

İlk koşul yönünden incelendiğinde ilgililerden kastedilenin; alacaklı, borçlu, geçici haciz ile hapis hakkı sahipleri, rehin alacaklıları olduğu ifade edilmelidir²⁹⁶. Rehinli malın sahibi, üçüncü bir kişi ise bu üçüncü kişi de ilgili konumundadır²⁹⁷. İkinci koşul yönünden ise ilgililerin muvafakati aranmaz²⁹⁸.

Pazarlık yoluyla yapılan satışın bedeli peşin olarak ödenmelidir²⁹⁹. Her ne kadar bedelin peşin olarak ödenmesi gerekse de 7343 sayılı Yasa değişiklikleri öncesinde, İcra ve İflas Kanunu 118. maddesinde ödeme yapılması için alıcıya süre verilmesine dair hükme atıf yapılarak pazarlık yoluyla satışta da icra müdürlüğünce alıcıya süre verilebileceği, öğretide savunulmaktaydı³⁰⁰. Ancak 7343 sayılı Yasa ile bu hüküm ortadan kaldırıldığından, yeni düzenleme uyarınca, ihale bedelinin yedi gün içinde nakden ödenmesi gerekeceği düşüncesindeyiz. Bununla beraber her ne kadar yasa hükmünde açıkça belirtilmemişse de karşılama prensibine ilişkin genel kurallar burada da geçerli olacaktır. Dolayısıyla pazarlık suretiyle yapılacak olan satışlarda da hacizli malın muhammen bedelinin yüzde ellisi ya da rüçhanlı olan alacakların toplamından fazla olan ve paraya çevirme ile paylaşırma giderlerinin toplamı, en düşük ihale bedeli olarak kararlaştırılmalıdır³⁰¹.

3.6.4. Taşınmazların Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Paraya Çevrilmesi

3.6.4.1. Genel Olarak

Taşınırın satışına dair açıklamalarımızda belirttiğimiz gibi, taşınmazların satışında da İcra ve İflas Kanunu kapsamında taşınmazın ne olduğuna ilişkin olarak bir tanımlama yapılmamış olup taşınmaz malın tespitinde genel hükümlerden yararlanılmaktadır. Genel hükümler incelendiğinde ise taşınmaz mal, taşınır malın karşıtı olarak, özüne zarar gelmeksizin, kendi gücüyle veya dışarıdan bir güçle, bir yerden başka bir yere hareket edemeyen, yerinde sabit olan varlıklar olarak ifade edilmektedir³⁰². Taşınmaz mülkiyetinin konusunu oluşturan varlıklar ise TMK 704. maddesinde araziler, tapu

²⁹⁶ Olgaç, s. 932.; Kuru/Aydın, s. 223.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 327.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 207.; Erturgut, s. 170.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 275.

²⁹⁷ Erturgut, s. 170.

²⁹⁸ Olgaç, s. 932.; Erturgut, s. 170.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 257.

²⁹⁹ Olgaç, s. 932.

³⁰⁰ Kuru/Aydın, s. 224.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 328.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 206.; Erturgut, s. 188.

³⁰¹ Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 258.

³⁰² Oğuzman/Seliçi/Oktay Özdemir, s. 10.; Namlı, s. 17.

kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ve kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler olarak sıralanmıştır.

Özel yasalarda ayrıca bir hüküm bulunmadıkça medeni hukuk kapsamında taşınmaz olarak kabul edilen bir mal, diğer yasaların uygulanmasında da taşınmaz olarak kabul edilir ve buna göre değerlendirme yapılır³⁰³. Bu kuralın bir istisnasını İcra ve İflas Kanunu 23. maddesinde belirtildiği üzere, bayrağına ve bir sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemiler oluşturmaktadır. Ancak paraya çevirmeye ilişkin hükümler kapsamında bayrağı dikkate alınmaksızın gemi siciline kayıtlı bütün gemiler hakkında taşınmaz malların satışına dair hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir (İİK m. 136). Dolayısıyla kural olarak gemilerin paraya çevrilmesinde, yasanın taşınır mallara ilişkin hükümleri uygulanacak, söz konusu gemi sicile kayıtlı ise taşınmaz satış hükümlerine göre paraya çevirme işlemi yapılacaktır³⁰⁴.

Diğer yandan, icra hukuku kapsamında taşınır ve taşınmaz ayrımı sadece Türk Medeni Kanunu hükümlerinde belirtilenlerle sınırlı değildir. Türk Medeni Kanunu kapsamında taşınmaz mallar arasında sıralanmasa bile 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında, ayrıca haczi mümkün olan cevherler dışında, hacz edilen tüm madenin paraya çevrilmesinde taşınmazların paraya çevrilmesine ilişkin hükümler uygulanacaktır³⁰⁵. Öğretide hava araçları bakımından da bir ayırım yapılarak, her ne kadar genel hükümler uyarınca taşınır mal niteliğinde olsa da İsviçre hukukunda sicile kayıtlı hava araçlarında olduğu gibi hava araçlarının cebri icra yoluyla satışlarında, taşınmaz malların satışına ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiği savunulmuştur³⁰⁶. Benzer biçimde, Alman Taşınmaz Satış Kanunu uyarınca hava araçları taşınmaz niteliğindedir ve hava araçlarının satışı, burada belirtilen taşınmaz satış hükümlerine göre yapılacaktır³⁰⁷.

İcra hukukunda taşınır malların tersine taşınmaz mallar yalnızca açık artırma yoluyla satılarak paraya çevrilebilir; bir diğer deyişle pazarlık yoluyla paraya çevirme, taşınmazların satışında uygulanamaz (İİK m. 123)³⁰⁸. Buna karşılık iflas (İİK m. 241/1)

³⁰³ Oğuzman/Seliçi/Oktay Özdemir, s. 356.; Boran Güneysu, s. 80-81.

³⁰⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 208.; Namlı, s. 27.; Şengül, s. 4.; Boran Güneysu, s. 81.

³⁰⁵ Olgaç, s. 939.; Şengül, s. 6.; Boran Güneysu, s. 99.

³⁰⁶ Namlı, s. 28.; Boran Güneysu, s. 103.

³⁰⁷ Boran Güneysu, s. 103.

³⁰⁸ Olgaç, s. 939.; Kuru/Aydın, s.230-231.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 336.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 208.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 294.

ve konkordato (İİK m. 309/e) süreçlerinde alacaklıların karar vermesi halinde taşınmazlar pazarlık yoluyla da satılabilir³⁰⁹.

Taşınmazların satışı, satış talebinden itibaren en geç üç ay içerisinde gerçekleştirilir (İİK m. 123). Burada belirtilen süre taşınırların satışında olduğu gibi icra müdürlüğünün işlemlerini düzenleyici niteliktedir ve bu süre geçtikten sonra yapılacak olan satışlar, satışın geçerliliğini etkilemeyecek olup üç aylık süre geçmiş olsa dahi yapılacak olan satış geçerli ve hukuka uygun olacaktır³¹⁰.

Taşınmazların satışı, taşınmazın bulunduğu yerdeki icra müdürlüğü tarafından yerine getirilir. Bu nedenle, esas icra takibinin bulunduğu yer dışındaki bir yerde bulunan taşınmaz mal satılacağı zaman, istinabe yoluyla yetkili icra müdürlüğü tarafından taşınmazın satışı yapılır³¹¹.

3.6.4.2. Artırmaya Hazırlık İşlemleri ve Satış İlanı

Taşınırlara benzer biçimde taşınmazların satışı için de satış talebi üzerine icra müdürlüğü, birtakım hazırlık faaliyetlerini başlatır. Bunlar; satış ilanının hazırlanması ve açık artırmanın ilan edilerek duyurulması, artırmanın hangi koşullar altında yapılacağını gösterir artırma şartnamesinin hazırlanması ve ardından mükellefiyetler listesinin oluşturulmasıdır.

7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu 126. maddesi de değişikliğe uğramış ve İcra ve İflas Kanunu madde 114 düzenlemesinde belirtilen yasa hükümlerine atıf yapılarak taşınırların satışındaki açık artırmaya hazırlık işlemlerinin, taşınmazlar hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir. Madde gerekçesinde de 7343 sayılı Yasa değişikliğiyle, 114. maddeye getirilen yenilikler, 126. madde kapsamında da uygulanacağından buradaki usul ve esasları tekrara düşmemek adına ilgili düzenlemenin yapıldığı ifade edilmiştir³¹².

Taşınırlarda olduğu gibi taşınmazlarda da artırmaya başlangıç tarihinden en az on beş gün önce, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı elektronik satış portalında ilan edilir. İkinci artırmanın başlangıç tarihi, birinci artırmanın bitimi

³⁰⁹ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 337.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 208.; Muşul, s. 714.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 305.; Ercan, s. 610.

³¹⁰ Kuru/Aydın, s.231.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 336.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 208.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 305.; Namlı, s. 381.

³¹¹ Kuru/Aydın, s.231.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 336.; Muşul, s. 714.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 259.

³¹² Demir/Demir, s. 13.

tarihinden itibaren bir ayı geçmeyecek şekilde belirlenir (İİK m. 114/1, El. Sat. Yön. m. 12/2).

İlanın biçimi ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı, ilgililerin çıkarlarına en uygun olacak biçimde, icra müdürlüğü tarafından takdir edilecektir (İİK m. 114/2, El. Sat. Yön. m. 12/3). Her ne kadar icra müdürlüğüne bu yönde bir takdir yetkisi tanınmışsa da icra müdürlüğü bu yetkisini, taşınmazın niteliği ile özellikleri, yapılan kıymet takdiri, borç miktarı gibi hususları göz önünde bulundurarak ihaleye en fazla katılımın sağlanacağı biçimde, tarafların karşılıklı menfaatleri çerçevesinde kullanmakla yükümlüdür³¹³.

Gazete ile yapılacak ilanlara sadece satış şartnamesi eklentisiyle geçirilmeyip, satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti ve bulunduğu yer, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalı yazılması gerekir (İİK m. 114/4). İlan edilen metinler arasında farklılık bulunması durumunda elektronik satış portalında ilan edilen metin esas alınır. Gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hatalar, ihale tarihi değiştirilmeksizin sadece elektronik satış portalında ilan en düzeltilir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez (İİK m. 114/5).

Elektronik satış portalında yapılacak ilanda, taşınırlarda olduğu gibi aşağıdaki hususlara yer verilir:

1. Satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti, bulunduğu yer ve varsa görselleri ile artırma şartnamesinde yer alan diğer bilgileri.
2. Artırmaya katılabilmek için mahcuzun kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutardaki teminatın satışı yapan icra dairesinin banka hesabına yatırılmasının zorunlu

³¹³ Olgaç, s. 961.; Ercan, s. 611.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 295.; Yargıtay 12. HD. T. 18/11/2021, E. 2021/9302, K. 2021/10348.: "...İİK'nun 114/2. maddesi gereğince, ilanın şekli, artırmanın tarzı, yer ve günü ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı icra müdürlüğüne tarafların menfaatine en uygun geleni nazara alınarak tayin olunur. Bu nedenle de, icra müdürlüğüne taşınmazın satışının belediyede de ilanına karar verilmesi açıklanan yasa hükmü doğrultusunda yerleşmiş bir uygulamadır. Ne var ki Yasada, satış kararında tayin edilmeyen belediye ilanının yapılacağına ilişkin bir zorunluluk olmadığından, bu husustan amaçlananın, ilanın yönteminde ve yeterince yapılmasının sağlanmasına yönelik olduğu açıktır. Somut olayda, 11.10.2019 tarihli icra müdürlüğü satış kararında; "2-Satışa çıkarılacak mal ilanının, ilan panosu ile adliye divanhanesine asılmak ve bir gazetede yayınlattırarak suretiyle yapılmasına" karar verildiği, bu karar doğrultusunda Basın İlan Kurumu'na müzekkere yazıldığı ve satış ilanının 16.10.2019 tarihinde Takvim Gazetesi'nde yayımlandığı, 11.10.2019 tarihinde icra müdürlüğü divanhanesinde ilan edildiği, dolayısıyla yasadaki beklenen amacın gerçekleştiği görülmekte olup, ayrıca bu ilanın satış kararında yer almamasına rağmen Menderes Belediyesi'ne yazılan müzekkere gereğince, satıştan en az bir ay evvel olmayacak şekilde 04.11.2019 tarihinde belediyeye ilan edilmiş olması ihalenin feshini gerektirmez..."

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 28.10.2022.

olduğu, teminatın nakit olması durumunda en geç artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23.30'a kadar yatırılması gerektiği.

3. Gösterilecek teminatın, teminat mektubu olması hâlinde, artırmaya katılacakların en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışa konu mahcuzun kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutarda kesin ve süresiz banka teminat mektubunu, satışı yapan icra dairesine tevdi etmelerinin zorunlu olduğu.

4. Temsilci vasıtasıyla artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu.

5. Hisseli satışın mümkün olduğu hâllerde açık artırma konusu malı belirli paylarla satın almak isteyen müşterek alıcıların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu.

6. Satış talep eden ve artırmaya katılmak isteyen alacaklı ile ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmeleri hâlinde alacağın veya ortaklık payının teminatı karşıladığı miktar kadar kendilerinden teminat alınmayacağı.

7. Şartlar yerine gelmişse malın en yüksek teklif verene ihale edileceği.

8. Elektronik satış portalında verilecek tekliflerin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını geçmesi gerektiği.

9. İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminatın iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşölmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödeneceği.

10. Asgari ihale bedelinin teklif edilmemesi nedeniyle ihalenin yapılamadığı veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmaması sebebiyle ihalenin iptal edildiği hâllerde ikinci artırmanın ilk açık artırmadaki şartlar çerçevesinde tekrar yapılacağı.

11. İhale alıcısının, satış bedelinin tamamını ihalenin gerçekleştiğine ilişkin tutanağın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde icra dairesi hesabına ödemesi gerektiği.

12. Satışa katılanların bütün ekleriyle birlikte şartnameyi görmüş ve içeriğini kabul etmiş sayılacakları.

13. İhalenin kesinleşmesi üzerine malın tescil ve teslim işlemlerinin yapılacağı (İİK m. 126/1 atfıyla, İİK m. 114).

İlanda yer alması gereken hususlar hakkında taşınır satışlarında yaptığımız açıklamalar aynı şekilde taşınmaz satışları için de geçerlidir.

İcra ve İflas Kanunu 114. maddesinde sayılan bu hususlar dışında ayrıca, taşınmazların satışına ilişkin, elektronik satış portalında yapılacak ilanda, varsa ipotek sahibi alacaklılar ile diğer ilgililerin taşınmaz üzerindeki haklarını, hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle on beş gün içinde icra dairesine bildirmeleri gerektiği, aksi hâlde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça, satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları ve bu hususların irtifak hakkı sahipleri için de geçerli olacağı belirtilir (İİK m. 126/2).

Hazırlanan satış ilanının birer sureti borçluya, alacaklıya ve taşınmazın tapu siciline kayıtlı bulunan ilgililerinin tapuda kayıtlı adresleri varsa bu adreslerine tebliğ olunur. Adresin tapuda kayıtlı olmaması hâlinde, varsa adres kayıt sistemindeki adresleri tebligat adresleri olarak kabul edilir³¹⁴. Ancak bunların dışında ayrıca adres araştırması yapılmaz, gazetede veya elektronik satış portalında yapılan satış ilanı tebligat yerine geçer (İİK m. 127).

İlanın tebliğ zorunluluğu, özellikle borçlu açısından gerekli hazırlıkların yapılması, kendisinin de çevresine bildirimde bulunarak artırmaya katılımı artırması ve taşınmazın mümkün olan en yüksek bedelden alıcı bulması açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle de yapılacak ilan tebliği ile artırma tarihi arasında mutlaka makul bir süre bulunmalıdır. İlgililer, bir süre önceden satıştan haberdar olmalı ve buna göre hazırlıklarını yapabilmelidirler³¹⁵.

³¹⁴ Yargıtay 12. HD. T. 30/11/2021, E. 2021/10824, K. 2021/10799.: “...İİK'nun 127. maddesi gereğince taşınmaz satışlarında, satış ilanının bir örneği borçluya (varsa vekiline) tebliğ edilmelidir. Borçluya satış ilanının hiç tebliğ edilmemesi veya usulsüz tebliğ edilmesi, Dairemizin süreklilik arzeden içtihatlarına göre başlı başına ihalenin feshi sebebidir. O halde Bölge Adliye Mahkemesince, borçlunun, satış ilanı tebliğ tarihi itibarıyla, adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi bulunduğu açık olduğundan ihalelerin feshine dair karara karşı yapılan istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir...”

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 28.10.2022.

³¹⁵ Ercan, s. 615-616.; Namlı, s. 404-405.; Muşul, s. 717.; Yargıtay 12. HD. T. 11/11/2021, E. 2021/8247, K. 2021/10050.: “...Somut olayda, alacaklı vekilinin talebi üzerine satış ilanı tebligatı borçlu vekili olan Av. ...'a 07.3.2020 tarihinde elektronik yolla tebliğ edilmiş ise de, ihalenin 10.3.2020'de yapıldığı nazara alındığında; Dairemiz yerleşik uygulamasına göre tebliğ tarihi ile ihale tarihi arasında makul sürenin bulunmadığı aşıkardır. İİK'nun 127. maddesi gereğince, taşınmaz satışlarında, satış ilanının bir örneğinin borçluya tebliğ edilmesi gerekmektedir. Zira satışa hazırlanabilmesi, kendince gerekli duyuruları yapabilmesi ve daha fazla müşteri bulabilmesi, borçlunun satıştan makul bir süre önce haberdar olmasını gerektirir. O halde, satış ilanı borçlu vekiline ihaleden makul bir süre önce tebliğ edilmediğinden, mahkemenin aksi yöndeki gerekçesi isabetsizdir...”

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 28.10.2022.

3.6.4.3. Artırma Şartnamesi ve Mükellefiyetler Listesi

Artırma şartnamesi, satışa çıkarılacak olan taşınmaza ait bilgileri içeren ve açık artırmanın hangi koşullarda gerçekleşeceğini gösteren belgedir³¹⁶. Artırma şartnamesi, satışa konu taşınmaz üzerindeki mükellefiyetleri ve hangi yüklerle devrolunacağını gösterdiğinden alıcı için tapu sicili hükmündedir³¹⁷.

İcra müdürlüğü tarafından hazırlanacak olan artırma şartnamesi, taşınmazın bulunduğu yerin adetlerine göre en elverişli olacak şekliyle tespit edilir (İİK m. 124). 7343 sayılı Yasa ile değişikliğe uğrayan madde hükmü, yine değişikliğe uğrayan İcra ve İflas Kanunu 114. madde içeriği ile detaylıca düzenlendiği için maddenin ilk fıkrası dışındaki fıkraları ilga edilmiştir. Madde gerekçesinde de İcra ve İflas Kanunu 114. maddesinde şartname ilanının ayrıntılarıyla düzenlenmiş olması ve diğer fıkralara ihtiyaç kalmadığı düşüncesiyle yürürlükten kaldırıldığı ifade edilmiştir³¹⁸.

Şartname içeriğinde, taşınmaz üzerindeki irtifak hakları, taşınmaz mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleriyle birlikte satıldığı ve borçlunun bu taşınmaz ile temin edilmiş şahsi borçlarının da alıcıya intikal edeceği açıkça belirtilir (İİK m. 125/1). Şartnamede ayrıca, hangi masrafların alıcıya ait olacağı yer alır (İİK m. 125/4).

Taşınmazın satışı yapılmadan önce, icra müdürlüğü tarafından taşınmazın tapu siciline kayıtlı olan veya resmi senede dayanan mükellefiyetlerin bir listesi yapılır ve bu liste taşınmaz üzerinde haczi bulunanlara ve borçluya tebliğ edilerek itirazlarını bildirmek üzere üç günlük süre verilir. Mükellefiyetler listesine karşı yasal süresi içinde itiraz olduğu takdirde bu itiraz İcra ve İflas Kanunu 96. ve 97. maddelerinde belirtilen istihkak sürecine göre değerlendirilir ve çözümlenir (İİK m. 128/1).

Mükellefiyetler listesinin hazırlanması için taşınmaz kaydının bulunduğu kurumlardan imara, kadastro kayıtlarına, belediye kayıtlarına ve kamunun rüçhanlı alacaklı olduğu dosyalara ilişkin bilgi ve belgeler toplanır. Tapudan ve ilgili diğer kurumlardan toplanacak bilgi ve belgeler, mümkün oldukça satışa en yakın tarihte toplanmış olmalı ve buna göre mükellefiyetler listesi hazırlanmış olmalıdır. Aksi durumda, taşınmaz kaydında değişiklikler meydana gelmesi ve paraya çevirme sürecinin

³¹⁶ Ercan, s. 617.; Namli, s. 418.

³¹⁷ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 338.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 210.; Namli, 418.; Ercan, s. 619.

³¹⁸ Demir/Demir, s. 13.

uzaması olasılığı artacaktır³¹⁹. Hazırlanan mükellefiyetler listesi, artırma şartnamesinin bütünüleyici bir parçasıdır³²⁰.

Yasa hükmünde tapu sicilinde kayıtlı veya resmi senede dayanan yüklerden söz edilmektedir. Bu kavramlara taşınmaz üzerindeki ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleri, irtifak ve intifa hakları, taşınmaz yükleri ve şerh edildiği takdirde satış vaadi, alım, ön alım, geri alım, kira sözleşmesi gibi tapuya şerh edilebilen kişisel haklar girer. Taşınmaz üzerindeki hacizler, bu maddede belirtilen anlamda bir yük olmadığından ve sıra cetveline ilişkin paylaştırmada yer aldığından, mükellefiyetler listesinde yer almaz³²¹.

Mükellefiyetler listesi, artırma şartnamesinin bir parçası olarak tapu sicili hükmünde olmakla birlikte satış bedelinin paylaştırılması biçimini gösterir bir sıra cetveli niteliğindedir³²².

3.6.4.4. Kıymet Takdiri ve Kıymet Takdirine Karşı Şikâyet Yolu

Çalışmanın başlarında söz edildiği üzere, günümüz hukuk anlayışında, borcunu ödeyemeyen kişilerin malvarlığına el koyma veya ihkak-ı hak mümkün olmadığından, borçlunun malvarlığının cebri icra yoluyla satılarak paraya çevrilmesi ve alacaklının satılan malın parasal değerini almasıyla alacağını karşılaması usulü esastır. Bu nedenle alacağın tahsili için başlatılan icra takibinde, satılarak paraya çevrilecek olan malın, borç miktarını karşılayıp karşılamadığının tespiti ve buna göre artırmanın yapılması için öncelikle değerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu işlem, icra hukukumuzda kıymet takdiri olarak adlandırılmaktadır.

Kıymet takdiri, icra hukuku kapsamında, haczedilen malların haciz veya satış aşamasında değerinin belirlenmesine ilişkin tüm süreci ifade eder³²³. Haczi yapan memur, sicile kayıtlı mallar hariç olmak üzere, haczedtiği malın kıymetini takdir edecek olup gerektiğinde bilirkişiye başvurabilir (İİK m. 87/1). 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas

³¹⁹ Olgaç, s. 971.

³²⁰ Kuru/Aydın, s. 231.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 210.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 307.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 300.; Yargıtay HGK T. 25/6/2019, E. 2018/77, K. 2019/790. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 29.10.2022.

³²¹ Kuru/Aydın, s. 235.; Ercan, s. 620.; Boran Güneysu, s. 159.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 299.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 268-269.; Nedim Meriç, **Türk – İsviçre İcra Hukukunda Paylaştırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 103.

³²² Kuru/Aydın, s. 235.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 340.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 210.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 308.; Boran Güneysu, s. 158.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 301.; Yargıtay HGK T. 25/6/2019, E. 2018/77, K. 2019/790. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 29.10.2022.

³²³ Boran Güneysu, s. 28.

Kanunu 87. madde hükmünde yapılan değişikliklerle beraber, sicile kayıtlı mallar açısından kıymet takdirinin, bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere, bunların bulunmaması hâlinde listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması zorunludur (İİK m. 87/2). Cebri icranın özellikleri göz önünde bulundurulduğunda sicile kayıtlı mallar yönünden bu kabiliyete sahip bilirkişilerce kıymet takdirinin yapılması, yasa hükmünün gerekçesinde, alacaklı ve borçlunun menfaatinin korunması için bir gereklilik olarak görülmüştür³²⁴.

İcra ve İflas Kanunu 87. maddesinde belirtilen kıymet takdiri, haciz sırasında yapılan kıymet takdirine ilişkindir. İcra ve İflas Kanunu 128. maddesinde belirtilen kıymet takdiri ise taşınmazların paraya çevrilmesine özgü bir süreç olup mükellefiyetler listesi yapıldıktan sonra bu liste de göz önünde bulundurularak satışa esas olmak üzere yeniden yapılan kıymet takdirini ifade eder³²⁵.

İcra ve İflas Kanunu 128. maddesi uyarınca satışa esas olmak üzere icra müdürlüğü, taşınmazın kıymetini takdir ettirir. Yapılan kıymet takdirinde, taşınmaz üzerindeki mükellefiyetlerin kıymete olan etkisi de göz önünde bulundurulur. Ayrıca taşınmazın önceden takdir edilen kıymetini etkileyen mükellefiyetlerin ortaya çıkması hâlinde, icra müdürlüğü satışa esas olmak üzere taşınmazın kıymetini yeniden takdir ettirir (İİK m. 128/2).

Taşınmazın kıymet takdirine ilişkin rapor borçluya, haciz koydurmuş alacaklılara ve diğer ipotekli alacaklılara tebligatın yapıldığı icra dosyasındaki, ayrıca bildirilmiş bulunması hali ayırık olmak üzere, tapudaki mevcut adresleri esas alınmak sureti ile tebliğ edilir (İİK m. 128/2). Bu tebliğin yapılmaması bir ihalenin feshi nedenidir³²⁶.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde icra müdürlüğü, kıymet takdirini, aynı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi uyarınca yetki verilmiş kişi veya kurumlara yaptırır (İİK m. 128/3).

Satışa çıkarılan taşınmazda eklenti niteliğinde teşvikli mal varsa icra müdürlüğü bu malların kıymetini ayrıca takdir ettirir. Satıştan önce ilgili kurumlardan bu mallar

³²⁴ Demir/Demir, s. 6.

³²⁵ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 310.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 302.; Aşık/Oruç/Tok/Saçar, s. 272-273.

³²⁶ Boran Güneysu, s. 200.; Yargıtay 12. HD. T. 7/11/2013, E. 2013/28605, K. 2013/34926.: “...İİK.nun 127.maddesinin emredici hükmüne göre, satış ilanının borçluya, alacaklıya ve taşınmazın tapu sicilinde kayıtlı bulunan ilgililerine (tapuda adresleri varsa) tebliği şarttır. Satış ilanının adı geçenlere tebliğ edilmemiş yada tebliğ işleminin usulsüz olması başlı başına ihalenin feshi sebebidir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/> e.t.: 30.10.2022.

üzerindeki vergi, resim, harç gibi yükümlülükler sorulur. Satış isteyen alacaklının talebi üzerine bu mallar satış dışında tutulabileceği gibi, üzerlerindeki vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları dikkate alınarak İcra ve İflas Kanunu 129. madde hükümlerine göre taşınmazla birlikte ihale de edilebilir (İİK m. 128/4).

7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un³²⁷ 2018 tarihinde İcra ve İflas Kanunu 128. maddesine yaptığı eklemeyle, ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığında daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve hakların bir bütün halinde paraya çevrileceği kararlaştırılmıştır. Bu haliyle, satışa konu mal veya hak, kıymet takdirine en yakın değer üzerinden veya daha yüksek bir bedele satılabileceği için getirilen bu düzenleme, takibin hem alacaklı hem de borçlu tarafı bakımından en yüksek menfaati sağlayabilecektir.

Kesinleşen kıymet takdiri raporu, iki yıl süre için geçerlidir. Dolayısıyla, doğal afetler ve imar durumundaki çok önemli değişiklikler meydana getiren benzer haller dışında, kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez (İİK m. 128/a/2). Burada düzenlenen iki yıllık süre kamu düzenine ilişkin olup bu süre geçtiği halde yapılan kıymet takdirine göre ihale yapıldığı takdirde bu durum bir ihalenin feshi gerekçesidir³²⁸.

Kıymet takdiri ilgililere tebliğ edildikten sonra ilgililer, raporun tebliğinden itibaren yedi gün içinde raporu düzenleyen icra müdürlüğünün bulunduğu yerdeki icra mahkemesinde şikâyetle bulunabilirler (İİK m. 128/a/1). Bu hüküm uyarınca, esas icra

³²⁷ RG. T. 15.03.2018, S. 30361.

³²⁸ Yargıtay 12 HD. T. 5/10/2021, E. 2021/7351, K. 2021/8428.: "...Somut olayda; ihaleye konu taşınmazın kıymet takdiri işleminin, icra müdürlüğünce 04.06.2018 tarihinde yaptırıldığı, iki yıllık sürenin başlangıcı olan 04.06.2018 den satış tarihi olan 11.8.2020 tarihine kadar İİK'nun 128/a-2. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiği görülmüştür. O halde, İİK'nun 128/a-2. maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin, 7226 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinde yer alan durma hükümlerine tabi olmadığı nazara alınarak, kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı 04.06.2018 tarihinden itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirildiğinden ve bu hususun kamu düzeni nedeniyle re'sen gözetilmesi gerektiğinden, Bölge Adliye Mahkemesince şikayetçi ... yönünden istinaf isteminin kabulüyle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi yerine yazılı şekilde istinaf isteminin esastan reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 30.10.2022.; Yargıtay 12. HD. T. 6/12/2021, E. 2021/11307, K. 2021/11023.: "...Somut olayda; ihalenin feshi istemine konu taşınmazların kıymet takdiri işleminin, icra müdürlüğünce 20.02.2019 tarihinde yaptırıldığı, iki yıllık sürenin başlangıcı olan 20.02.2019'dan satış tarihi olan 22.03.2021 tarihine kadar İİK'nun 128/a-2. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiği görülmüştür. O halde, İİK'nun 128/a-2. maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin, 7226 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinde yer alan durma hükümlerine tabi olmadığı nazara alınarak, kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı 20.02.2019 tarihinden itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra 22.03.2021 tarihinde ihale gerçekleştirildiğinden ve bu hususun kamu düzeni nedeniyle re'sen gözetilmesi gerektiğinden, İlk Derece Mahkemesince şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi yerinde olup, Bölge Adliye Mahkemesince alacaklının istinaf başvurusunun esastan reddi yerine yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup kararın bozulması gerekmiştir..." <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 30.10.2022.

takibinin bulunduğu yer dışında istinabe yoluyla başka yer icra müdürlüklerince yapılan kıymet takdirlerine karşı, istinabe yapılan yerde bulunan icra mahkemeleri yetkili olacak ve bu icra mahkemeleri nezdinde şikâyet yoluna başvurulacaktır. Kıymet takdirine karşı ileri sürülen itirazlar nedeniyle taşınmazın değeri yeniden belirleneceğinden ve bunun için keşif yapılacağından taşınmazın bulunduğu ve kıymet takdirinin yapıldığı yerin yetkili kılınması, takip ekonomisi bakımından da yararlı ve uygundur³²⁹.

Kıymet takdirine karşı şikâyetin yetkisiz mahkemede yapılması durumunda ise icra mahkemesi evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde yetkisizlik kararı verir ve masrafını gider avansından karşılayarak dosyayı kendiliğinden yetkili icra mahkemesine gönderir (İİK m. 128/a/4). 7343 sayılı Yasa ile madde hükmüne yapılan eklemeye beraber artık dosyanın yetkili mahkemeye gönderilmesi için talep aranmayacak olup dosya, mahkemece kendiliğinden yetkili mahkemeye gönderilecektir. Yasa hükmü gerekçesinde, getirilen düzenlemeyle, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin bir an önce ele alınmasının sağlanacağı belirtilmiştir³³⁰.

Takip ekonomisine uygun olan ve kötünietli başvurularla takip sürecinin uzatılmasının ve zaman kaybının önüne geçmeyi hedefleyen bir diğer düzenleme ise şikâyet tarihinden itibaren yedi gün içinde gerekli masraf ve ücretin mahkeme vizesine yatırılması gerekliliğidir. Aksi hâlde başka bir işleme gerek olmaksızın şikâyet, kesin olarak reddedilir (İİK m. 128/a/1). Ayrıca kıymet takdirinin bir an önce kesinleşmesi ve takip sürecinin uzamaması bakımından icra mahkemesince verilecek olan kararlar kesin niteliktedir (İİK m. 128/a/5).

Yeri gelmişken değinmek gerekir ki, uygulamada kıymet takdirine karşı şikâyet yoluna başvurulurken, takibin karşı tarafının yargılamada taraf olarak gösterildiği ve yargılama gideri ile vekâlet ücretinin karşı taraftan talep edildiği görülmektedir. Bazı yargılamalarda icra mahkemesince bu taleplerin kabul edildiğine de rastlanılmaktadır. Ancak yargılama konusu, icra müdürlüğünün görevlendirdiği bilirkişilerin yapmış olduğu değer belirleme işleminin yeniden yapılması ve taşınmazın değerinin belirlenmesi gerektiğine yönelik şikâyetleri içerdiğinden, bu yönde yapılacak şikâyete takibin karşı tarafı neden olmamaktadır³³¹. Dolayısıyla yapılan masraflar şikâyet eden üzerine bırakılmalı ve şikâyet sonucunda takibin karşı tarafı aleyhine yargılama gideri veya

³²⁹ Boran Güneysu, s. 224-225.

³³⁰ Demir/Demir, s. 14.; Öztekin, s. 71.

³³¹ Pekcanitez/Simil, s. 257, dn. 826.

vekâlet ücretine hükmedilmemelidir³³². Şikâyetin dava olarak değil, kendine has bir "hukuki çare" olarak kabul edilmesinin³³³ bir sonucu olarak, şikâyet başvurusunda karşı taraf yer almamalıdır. İncelemenin konusunun icra müdürlüğünce görevlendirilen kişilerin değer belirleme işlemine karşı yapılan bir şikâyet olduğu da göz önünde bulundurulduğunda, şikâyete konu yapılan işlemde hiçbir etkisi olmayan karşı tarafın, sırf karşı taraf olarak gösterilmesi sebebiyle, yargılamanın aleyhe sonuçlanması halinde ortaya çıkacak giderlere katlanmak zorunda bırakılması, mülkiyet hakkına yapılan haksız bir müdahaledir ve kabul edilemez³³⁴.

3.6.4.5. Artırmanın Yapılması

Artırmaya hazırlık işlemlerinde olduğu gibi (İİK m. 114, İİK m. 126) taşınmazların artırma işlemlerine ilişkin İcra ve İflas Kanunu 129. maddesi de 7343 sayılı Yasa ile değişikliğe uğramış ve bu konuda taşınırlar ve taşınmazlar arasında bir fark olmadığı için artırmanın yapılması hakkında İcra ve İflas Kanunu 115. maddesinin uygulanacağı düzenlenmiştir (İİK m. 129). Dolayısıyla artırmanın yapılmasına dair daha önce taşınırların satışında belirttiğimiz hususlar taşınmazların satışında da geçerli olacaktır.

3.6.4.6. İhale Bedelinin Ödenmesi

Taşınırların satışında olduğu gibi (İİK m. 118) taşınmazların satışının ardından ihale alıcısı, ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde satış bedelini nakden ödemek zorundadır (İİK m. 130). 7343 sayılı Yasa ile değişen madde hükmünde daha önce satış bedelinin peşin ödeneceği ancak icra müdürlüğü tarafından alıcıya on günü geçmemek üzere süre verilebileceğine ilişkin düzenleme yer almaktaydı. Yapılan değişiklikle beraber bu süre, icra müdürlüğünün takdir yetkisinden çıkmış ve yedi günlük kesin süre ile sınırlandırılmıştır.

³³² Yargıtay 14. HD. T. 2/3/2020, E. 2020/722, K. 2020/2481.: “Somut olayda; ortaklığın giderilmesi davasında taraflar lehine vekalet ücretini takdir edilmiş, yargılama giderlerinin taraflardan payları oranında alınmasına karar verilmiş olup kıymet takdirine itiraz davası açılmasında herhangi bir kusuru bulunmayan davalılar aleyhine vekalet ücreti ve yargılama gideri takdir edilmemesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır... davanın mahiyeti gereği davalılar aleyhine yargılama gideri ve vekalet ücretine takdir edilmemesinde hukuka aykırı bir durum bulunmadığından, yerinde görülmeleyen kanun yararına bozma talebinin reddi gerekmiştir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> e.t.: 04.11.2022.

³³³ Pekcanitez/Simil, s. 48-49.

³³⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 61-62.; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 53.

Satış bedelinin ödenmesi için süre verilmiş ise para verilinceye kadar hasar ve masrafı alıcıya ait olmak üzere taşınmaz, icra müdürlüğü tarafından idare olunur (İİK m. 131). 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu 130. maddesi değişikliğe uğradığı halde bununla bağlantılı olan İcra ve İflas Kanunu 131. maddesinde herhangi bir değişiklik yer almamıştır. Gerçekten de değişiklik öncesi İcra ve İflas Kanunu 130. maddesinde yer alan icra müdürlüğü tarafından süre verilmesi işlemi ilga olduğu halde İcra ve İflas Kanunu 131. maddesinde icra müdürlüğü tarafından verilen süreden söz edilmektedir. Yasa değişikliği esnasında bu hususun gözden kaçırıldığı düşüncesinde olmakla beraber, Yasa değişikliğiyle İcra ve İflas Kanunu 130. maddesinde yedi günlük ödeme süresi belirlendiğinden, artık İcra ve İflas Kanunu 131. maddesinde belirtilen sürenin de icra müdürlüğü tarafından verilecek süreyi değil; İcra ve İflas Kanunu 130. maddesinde düzenlenen yedi günlük ödeme süresini ifade ettiğini kabul etmek gerektiği düşüncesindeyiz.

İcra müdürlüğü, satış bedelini temin için ayrıca teminat gösterilmesini isteyebilir (İİK m. 131). *Kale*'ye göre, paranın ödenmesi konusunda ihale alıcısından bu teminatın istenebilmesi için bu hususun artırma şartnamesinde belirtilmiş olması gerekmektedir³³⁵.

3.7. Elektronik Ortamda Açık Artırma Ortamının Güvenliği İçin Öngörülen Yaptırımlar

Açık artırmanın bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirilmesi, fiziki ortamda artırma güvenliğini tehlikeye sokacak birçok olumsuzluğu ortadan kaldırmakla birlikte, internet ortamında karşılaşılabilecek birçok tehlikeyi de beraberinde getirmektedir. Günümüz dünyasında birçok işlemin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi, kötüniyetli kişilerin güvenlik zaafi yaratarak elektronik ortamlardaki işlemlerle haksız kazançlar sağlamasına neden olmuştur ve bu nedenle siber suçlar kavramı ortaya çıkmıştır. Siber suçlar, gün geçtikçe arttığı için elektronik ortamda gerçekleştirilen suçlara ilişkin yaptırımlar da bu çerçevede katılaştırılmakta ve internet ortamının güvenliği artırılmaya çalışılmaktadır.

Cebri icra kapsamında açık artırmaların elektronik ortamda yapılacak olması nedeniyle, işlenebilecek siber suçların önüne geçebilmek adına İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinde çeşitli yaptırımlar öngörülmüştür³³⁶. Bu kapsamda ilk olarak, 5651

³³⁵ Kale, s. 11.

³³⁶ Gündoğan, s. 128-129.

sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'a³³⁷ atıf yapılmış; elektronik satış portalında satış işlemlerinin güvenli bir biçimde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemi ile ihale alıcılarının hak ve menfaatlerine zarar veren internet siteleri hakkında ilgili Yasanın 8/A maddesinin uygulanacağı ifade edilmiştir (İİK m. 111/b/7). Elektronik satış portalının taklit edilerek oluşturulacak internet siteleri ile artırmaya katılacak olanların kandırılması, teklif verme niyetiyle yatırılacak olan meblağların kötüniyetli kişilerin eline geçmesi suretiyle dolandırılma, elektronik ortamda satışın güvenliğini tehlikeye sokacak en büyük tehlikelerdendir.

5651 sayılı Yasa ile içerik, yer, erişim ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülükleri ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlara ilişkin internet ortamı üzerinden mücadeleye ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmaktadır (5651 sayılı K. m. 1). Bu kapsamda 5651 sayılı Yasanın 8. maddesinde, internet ortamında yapılan ve madde hükmünde belirtilen suçların³³⁸ işlendiğine yönelik yeterli şüphe oluşturan yayınlarla ilgili olarak, içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verileceği düzenlenmiştir (5651 sayılı K. m. 8). İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesinde atıfta bulunulan 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesinde ise bu içeriklerin çıkarılmasının ve/veya erişiminin engellenmesinin gecikmesinde sakınca bulunması halinde yapılması gerekenler düzenlenmiştir. Madde hükmüne göre, kişilerin yaşam hakkı ile can ve mal güvenliğinin korunması, milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması nedenlerinden herhangi biri veya birkaçına bağlı olarak, hâkim tarafından internet ortamında yer alan yayınlara ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhurbaşkanlığı veya millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması ile ilgili bakanlıkların talebi üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı tarafından da verilebilir. Hâkimlikçe veya Başkan tarafından verilen karar, derhal erişim

³³⁷ RG. T. 23.05.2007, S. 26530.

³³⁸ Burada belirtilen suçlar şu şekildedir: a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; intihara yönlendirme (madde 84), çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190), sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194), müstehcenlik (madde 226), fuhuş (madde 227), kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228), suçları. b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar. c) 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar. ç) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 27 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. Kararın gereği, derhal ve en geç dört saat içinde yerine getirilir (5651 sayılı K. m. 8/A/1).

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı tarafından verilen karar, yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkimliğine sunulur. Sulh ceza hâkimiği, kırk sekiz saat içinde karar vererek bu kararı açıklar. Bu süre içinde karar verilip açıklanmadığı takdirde Başkan tarafından verilen karar kendiliğinden kalkar (5651 sayılı K. m. 8/A/2).

5651 sayılı Yasanın 8/A maddesi kapsamında verilecek erişimin engellenmesi kararı, kural olarak ihlalin gerçekleştiği kısım veya bölümle sınırlı olarak verilir. Ancak bu yolla ihlalin önlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda internet sitesinin tamamı hakkında erişimin engellenmesine yönelik karar verilebilir (5651 sayılı K. m. 8/A/3). Bu madde kapsamında, Başkan tarafından, suça konu internet içeriklerini oluşturan ve yayanlar hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur ve suçun faillerine ulaşılabilmesi için gerekli bilgiler; içerik, yer ve erişim sağlayıcılar tarafından hâkim kararı üzerine adli makamlara verilir. Bu bilgileri sağlamayanlar, işledikleri eylem nedeniyle daha ağır bir cezayı gerektiren bir suçu oluşturmadığı takdirde, üç bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır (5651 sayılı K. m. 8/A/4).

İnternet erişiminin engellenmesine ve içerikleri oluşturanlara ilişkin yukarıda açıklanan cezai boyutun yanı sıra, idari anlamda da yaptırım öngörülmüştür. Buna göre, içeriğin çıkarılması ve/veya erişim engellenmesine yönelik verilen karar yerine getirilmediği durumda kararı yerine getirmeyenler hakkında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı tarafından elli bin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir (5651 sayılı K. m. 8/A/5).

İdari ve cezai boyutunun yanında ayrıca, elektronik ortamda satışta güvenliğin sağlanabilmesi için suç işleyenlerin artırmalara katılımının önüne geçebilmek adına düzenleme getirilmiştir. Bu kapsamda, elektronik ortamda satış portalının işleyişini ya da güvenliğini tehlikeye sokan veya satış portalına erişimi engelleyen ya da zorlaştıran nitelikte eylemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, satış portalına girişi Adalet Bakanlığınca üç ay süreyle engellenir (İİK m. 111/b/8).

Engelleme işlemi derhal uygulanmaya başlanır ve satış portalının ilgili bölümlerinde kişilerin görebileceği bir bölümde duyurulur. Bu işleme karşı duyuru tarihinden itibaren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu³³⁹ hükümleri uyarına sulh ceza hâkimliklerine

³³⁹ RG. T. 31.03.2005, S. 25772 (Mükerrer).

başvurulabilir (İİK m. 111/b/8). Söz konusu başvuru yolu, Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinde düzenlenmiş olup bu idari yaptırıma karşı başvuru süresi, kararın tebliği veya tefhiminden itibaren on beş gündür. Yasal süresi içinde başvuru yapılmazsa verilen karar kesinleşir (5326 sayılı K. m. 27/1). İcra ve İflas Kanunu madde 111/b hükmünde kararın tebliğ veya tefhim edilmesine ilişkin bir hüküm yer almadığından elektronik satış portalında yapılacak olan duyuru, tebliğ işlemi yerine geçecektir. Eğer mücbir sebep söz konusu olmuş ve süresi içinde bu başvuru yapılamamış olursa, mücbir sebebin ortadan kalkmasından itibaren en geç yedi gün içinde, idari yaptırım kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilecektir (5326 sayılı K. m. 27/2).

Sulh ceza hâkimliği tarafından yapılacak inceleme sonucunda idari yaptırım kararının hukuka uygun bulunması durumunda, başvurunun reddine; idari yaptırım kararının hukuka aykırı bulunması durumunda ise idari yaptırım kararının reddine dair karar verilecektir (5326 sayılı K. m. 28/9). Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı en geç yedi gün içinde, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda belirtilen itiraz yolu hükümleri uyarınca başvuruda bulunulabilir (5326 sayılı K. m. 29/1). Ancak üç bin Türk lirası da dahil olmak üzere bu miktarın altında verilen idari para cezalarına karşı yapılan başvurular sonucunda sulh ceza hâkimliğince verilen kararlar kesin niteliktedir (5326 sayılı K. m. 28/10).

Sulh ceza hâkimliğine yapılan başvuru, artırmanın devam etmesini ve tamamlanmasını etkilemeyecektir (İİK m. 111/b/9). Dolayısıyla artırmaya katılan diğer kişilerin etkilenmemesi ve artırmanın devamlılığı burada esas olarak kabul edilmiştir.

Elektronik ortamın getireceği tehlikelere karşı hem cezai hem idari yönden önlemler alınması haklı ve yerindedir. Ancak söz konusu cezai ve idari yaptırımların, siber suçlar ve elektronik satış portalından elde edilebilecek haksız kazançlarla kıyaslandığında yeterince caydırıcı olmadığı görüşündeyiz. E-satış portalı, cebri icra yoluyla yapılan satışlara konu olacak ve açık artırmaların tek elden yapılacağı bir platform olarak kullanılacaktır. Böyle bir yükümlülüğün karşısında ülkedeki tüm icra takip dosyalarının tarafları ve artırmalara katılmak isteyen alıcıların haklarının korunması, kamu düzeninin bir gereğidir. Elektronik ortamın güvenlik zaafından yararlanmak isteyen, iyiniyetli olmayan kişiler, gerçekleştirecekleri eylemlerle katılımcıları yanıltarak onların kişisel verilerini, kart bilgilerini ve doğrudan doğruya paralarını elde edebileceklerdir. Bu yöndeki eylemler ve işlenen suçlar devletin kurumuna güvenerek artırmaya katılım sağlayan kişileri mağdur edeceği gibi resmî elektronik satış portalına olan güveni

azaltacak ve artırmalara katılım oranlarını olumsuz yönde etkileyecek niteliktedir³⁴⁰. Bu nedenle bizce sadece adli para cezası yeterli görülmemeli, özgürlüğü kısıtlayıcı düzeyde cezai yaptırımlar öngörülerek bu yola yeltenmeyi düşünenler önceden caydırılmalıdır.

Bu konuda değinilmesi gereken bir diğer husus, elektronik satış portalında satış güvenliğinin tehlikeye düşürülerek, özellikle sahte isimler altında açılan siteler nedeniyle kişilerin zarara uğraması durumunda devletin sorumluluğunun doğup doğmayacağı hususudur. Anayasa'nın 129. maddesinde memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev ve sorumlulukları nedeniyle kusurlarından doğacak tazminat davalarının ancak idare aleyhine açılabilmesi ifade edilmiştir. Bu düzenlemenin karşılığı İcra ve İflas Kanunu 5. maddesinde yer almaktadır. Buna göre icra ve iflas müdürlüğü görevlilerinin kusurlarından dolayı açılacak tazminat davaları, idare aleyhine (Adalet Bakanlığı) açılacak, idarenin de kusuru bulunan görevlilere zararı rücu etme hakkı olacaktır (İİK m. 5). Bu kapsamda elektronik ortamda açık artırma, elektronik ortamda teklif verme uygulamasında olduğu gibi, katılımcıların ve icra memurlarının interaktif biçimde bilgisayarlar üzerinden katılımı ile gerçekleşeceğinden, satış portalına katılım esnasında katılımcıların ve icra memurlarının bilgisayarından kaynaklanabilecek teknik hatalar nedeniyle devletin hizmet kusuru³⁴¹ nedeniyle kusurlu sorumluluğunun doğacağı görüşündeyiz³⁴².

İdarenin hizmet kusuru nedeniyle kusurlu sorumluluğunun yanında kusursuz sorumluluğu da bulunmaktadır. Bu kusursuz sorumluluk, risk ilkesi veya fedakârlığın denkleştirilmesi ilkesine dayanmaktadır. Risk ilkesinde, idarenin hiçbir kusuru bulunmadığı halde, sırf yapılan hizmetten veya bu hizmet yerine getirilirken kullanılan araçlardan doğabilecek tehlikeler nedeniyle ortaya çıkabilecek zararların, idare tarafından tazmini esas alınmaktadır³⁴³. Fedakârlığın denkleştirilmesinde ise idarenin yürüttüğü hizmet nedeniyle vatandaşların kamu külfetlerine eşit oranda katlanması kuralına aykırı olarak belirli kişilerin bu külfetlere katlanması söz konusu olursa yine idarenin kusurunun olup olmadığına bakılmaksızın zararın tazmin edilmesi söz konusu olacaktır³⁴⁴. Elektronik ortamda yapılan her türlü işlemlerde de belirli risklerle karşılaşılması kaçınılmazdır. Elektronik satış portalı için de elektronik veriyi işleme

³⁴⁰ Kale, s. 10.

³⁴¹ İdarenin hizmet kusuru, kamu görevlilerinin, görevlerinin yerine getirilmesinden ayrılmaz nitelikteki işlemleri nedeniyle doğan kusuru ifade eder. Kemal Gözler/Gürsel Kaplan, **İdare Hukuku Dersleri**, 17. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2015, s. 753.

³⁴² Kazmaz Tepe, s. 128.

³⁴³ Gözler/Kaplan, s. 762.

³⁴⁴ Gözler/Kaplan, s. 771.

sırasında karşılaşılabilecek riskler, sahte internet siteleri kurulmak suretiyle güvenliğin sağlanamaması gibi bilgi teknolojilerinin kullanımı nedeniyle, katılımcıların yüz yüze gelebileceği sorunlar nedeniyle kişilerde meydana gelebilecek zararların tazmini için yukarıda belirtilen ilkeler çerçevesinde idarenin kusursuz sorumluluğunun doğması gerektiğini düşünüyoruz³⁴⁵. Bu nedenle, elektronik satış portalında katılımcıların teknik sistemlerden doğabilecek bu tür zararlarının tazmini için somut olaydaki kusur durumuna göre idarenin kusurlu veya kusursuz sorumluluk hallerine dayanarak talepte bulunabilmesi gerektiği görüşündeyiz.

3.8. Elektronik Ortamda Açık Artırmanın Sağlayabileceği Yararlar

7343 sayılı Yasanın getirdiği en önemli yeniliklerden birisi kuşkusuz fiziki ortamda yapılan artırmaların kaldırılarak artırmanın bütünüyle elektronik ortama taşınmasıdır. Elektronik ortam ve sistemsel çözümler yaşamımızın her alanında yer almakta ve işlerin hızlandırılmasını ve kolay bir biçimde yapılmasını sağlamaktadır. Bu gelişmelerin icra hukukuna yansmasıyla da artık sadece açık artırmanın yapılacağı yer ve çevresinden katılımcılar değil, ülke genelinde internet erişimi sağlanabilen her yerden artırmalara kolay bir biçimde katılım sağlanabilecek ve pey ileri sürülebilecektir. Bu durumda elektronik ortamda ve tek bir yerde toplanması cebri satışların amacına daha iyi hizmet edeceği gibi katılımcıların daha rahat ulaşımı sayesinde artırmaya olan ilgiyi de artıracaktır³⁴⁶.

Esasında İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesiyle getirilen yeniliğin, elektronik ortamda teklif vermeden en büyük farkı da burada ortaya çıkmaktadır. Elektronik ortamda teklif verilmesinin ardından fiziki ortamda artırma yapılmakta ve fiziki ortamda yapılan artırmada elektronik ortamdaki teklifin üzerinde pey ileri sürüldüğünde bunun üzerine elektronik ortamda yeniden pey ileri sürmek mümkün değildir³⁴⁷. Ancak İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesiyle birlikte bu sorun ortadan kalkacak; katılımcılar, elektronik ortamda verdiği tekliflerin ardından artırma süresi boyunca yeni teklifler ileri sürebilecek ve mezat salonuna gitme zahmetine girmeden, canlı olarak artırmaya aktif katılım sağlayabilecektir³⁴⁸.

³⁴⁵ Kazmaz Tepe, s. 129.

³⁴⁶ Kale, s. 6.; Çelikoğlu, s. 423.; Gündoğan, s. 126.

³⁴⁷ Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 261.; Atilla Gündoğan, **30.11.2021 Tarihli 7343 Sayılı Kanunun İ.İ.K. Değişiklikleri ve Getirdiği Yenilikler**, 1. Baskı, Aristo Yayınevi, İstanbul 2021, s. 24.

³⁴⁸ Gündoğan, s. 122-123.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 261.

Artırmaya olan ilginin ve katılımın artması elbette satışa konu malın alınması için talep ve teklifleri de artıracaktır. Bu sayede satışa konu mal olabilecek en yüksek değer üzerinden kendisine alıcı bulabilecektir. İleri sürülecek peylerin, satışa konu malın muhammen bedelinin binde birinden ve her halde yüz Türk lirasından az olamayacağı (İİK m. 111/b/4) da göz önünde bulundurulduğunda, satışa konu malın gerçek değerine en yakın değerde satılması mümkün olabilecektir. Bu durum, icra takibinde alacaklının alacağını tahsil etmeye, borçlunun ise borcundan kurtulmaya yönelik menfaatlerinin gerçekleşme olasılığını da artıracaktır³⁴⁹.

Cebri icra satışlarında, çeşitli çıkar gruplarının artırmaya önceden anlaşarak girmesi ve artırma ortamını kızıştırmak amaçlı olarak pey ileri sürmesi ya da artırma öncesi belirli bedeller karşılığında artırmaya katılacak olanların engellenmesi ülkemizde sıkça yaşanan olaylardır³⁵⁰. Öyle ki, sırf bu işlerle uğraşanlar birçok yerde mevcut olup bu bir sektör haline gelmiştir ve “*ihale mafyacılığı*” olarak anılmaktadır. Yaşanan bu olaylar sonucunda da ihalenin feshi süreçleri yaşanmakta ve alacağın tahsili oldukça gecikmektedir. İşte bu nedenle fiziki artırmalarda yaşanan en büyük sorunlardan birisi olan *ihale mafyacılığı*, artırmaların elektronik ortama taşınmasıyla birlikte, farklı biçimlerde görünmeye devam edebilecekse de bu tür faaliyetler büyük oranda ortadan kalkacak ve katılımcılar hiçbir baskı veya zorlama olmaksızın dilediği artırmaya katılım sağlayarak pey ileri sürebilecektir³⁵¹. *Atalı/Ermenek/Erdoğan*’a göre paraya çevirme usulü olarak elektronik ortamda açık artırma usulünün belirlenmesinin başta gelen amacı da budur³⁵².

Elektronik ortamda gerçekleştirilecek artırmalarda katılımcıların kişisel bilgilerinin gizli tutulması ve sadece yeni teklifte bulunabilmek için o ana kadar ileri sürülen en yüksek teklif miktarı görüldüğü için katılımcılar her türlü baskıdan uzak, rahat ve iradeleri fesada uğramadan/uğratılmadan teklifte bulunabilecektir³⁵³.

Fiziki ortamda gerçekleştirilen açık artırmalarda icra müdürünün veya icra müdürünün görevlendirdiği memurun, satışa konu malı üç kere bağırmadan satması, artırmanın başlangıç ve bitiş saati dışında gerçekleştirilmesi, artırma öncesi teminatın

³⁴⁹ Gündoğan, **Yenilikler**, s. 24.

³⁵⁰ Ercan, s. 601, 634.

³⁵¹ Öztekin, s. 35.

³⁵² *Atalı/Ermenek/Erdoğan*, s. 291.

³⁵³ *Atalı/Ermenek/Erdoğan*, s. 292.; Kale, s. 9.

yatırılmaması³⁵⁴ veya artırma tutanağında imza eksikliği³⁵⁵ gibi usuli kurallara uyulmaması, ihalenin feshine neden olmaktadır³⁵⁶. Artırma süreci katı ve biçimsel kurallara tabi olduğundan bu tür kurallara uyulmaması durumunda ihalenin feshi ile cebri icra sürecinin uzaması söz konusudur. Artırmanın fiziki ortam yerine elektronik ortamda gerçekleştirilmesi, fiziki artırmalarda uyulması gereken biçimsel kuralları ve buna uyulmaması halinde ihalenin feshi süreçlerini ortadan kaldırarak daha hızlı bir paraya çevirme sürecini sağlayacaktır.

Elektronik ortamda açık artırma ayrıca, cebri icra ve paraya çevirme sürecinde ihtiyaç duyulan insan kaynağını da azaltarak cebri icradaki iş yükü sorunuyla mücadelede de hizmet edebilecek niteliktedir. Gerçekten de elektronik ortamda açık artırma yoluyla satışla, satışa hazırlık ve artırma kapsamındaki birçok işlem kolaylaşmıştır. Bu durum paraya çevirme sürecinin hızlı bir biçimde sona ermesi ve tarafların menfaatlerinin sağlanması noktasında da önemlidir³⁵⁷.

3.9. Elektronik Ortamda Açık Artırma Nedeniyle Ortaya Çıkabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri

İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesiyle yaşamımıza giren elektronik ortamda açık artırma yoluyla satış düzenlemesiyle fiziki ortamda gerçekleştirilen açık artırmaların bütünüyle ortadan kaldırılarak tüm artırma sürecinin elektronik ortama taşınması

³⁵⁴ Yargıtay HGK. T. 2/11/2021, E. 2019/789, K. 2021/1321.: “...İhale saati içinde, ihaleye katılmak isteyen kişilerin bankamatik kartlarından bir kısım teminat miktarı pos cihazı ile çekilip icra müdürlüğünün hesabına geçtiği hâlde pos cihazının hata verdiği, hesapta yeterli bakiye bulunmadığı kanısı ile bu kişilerin teminat yatırmadığı kabul edilerek ihaleye katılıp pey sürmelerine izin verilmediği anlaşılmaktadır. Pos cihazı hata verdiği icra memurunca UYAP sistemindeki kayıtlar veya banka kayıtları incelense idi teminat miktarının bir kısmının icra dairesinin hesabına geçtiği görülebilecek ve kalan teminat miktarı da aynı şekilde bankamatik kartları ile yatırılmak suretiyle ihaleye katılım sağlanabilecekti. Bu durumda, teminat yatırarak ihaleye katılmak isteyen kişilerin icra müdürünün hatalı işlemi sonucunda ihaleye katılımının engellendiği, ihaleye sadece bir kişinin katıldığı, taşınmazın tahmin edilen kıymetinin %50’sinin çok az bir miktar üzerinde bir bedelle ihale edildiği, böylece zarar unsuru oluştuğundan sağlıklı şartlarda yapılmayan ihalenin feshi gerektiği sonucuna varılmalıdır...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/> e.t.:25.12.2022

³⁵⁵ Yargıtay 12. HD. T. 10/5/2011, E. 2010/27320, K. 2011/9204.: “...Somut olayda gözlendiği gibi, icra müdürlüğünce belediyeden resmi görevli tellal istenmiş ise de, incelenen ihale zaptında tellal imzasının bulunmadığı görülmekle, 29.3.2010 tarihli Ayvalık Belediye Başkanlığı yazı cevabı da dikkate alındığında bu kişinin ihaleye katılıp katılmadığı anlaşılamamıştır. Bu husus başlı başına ihalenin feshi nedeni olup mahkemece istemin bu nedenle kabulü gerekirken ihalenin feshi talebinin reddine karar verilmesi isabetsizdir...” <https://karararama.yargitay.gov.tr/> e.t.:25.12.2022

³⁵⁶ Ercan, s. 601, 634.

³⁵⁷ Çelikoğlu, s. 424.

amaçlanmaktadır. Bu uygulamanın getireceği birçok olumlu yönün yanında birtakım olumsuzluklarla karşılaşılması da ihtimal dahilindedir.

Öncelikle, ülkemizin değişik coğrafi ve toplumsal özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, internet erişiminin her zaman ve her yerden sağlanamayacağı, bu nedenle de kişilerin artırmalara katılımını olumsuz yönde etkilemesi muhtemeldir³⁵⁸. Ülkemizin her yerinde internet altyapısının diğer birçok ülkeye kıyasla, hızlı olmaması ve yüksek donanıma sahip olmaması; günlük yaşamda UYAP kullanımında dahi birçok kez kesintilerin yaşanması, sadece elektronik ortamda gerçekleştirilecek bir açık artırma düzenini de kötü yönde etkileyebilecek niteliktedir³⁵⁹.

İkinci ve daha önemli bir husus olarak, açık artırmanın fiziki ortamda katılma yoluyla yapılamayıp yalnızca elektronik ortamda açık artırma yoluyla, internet üzerinden gerçekleştirilmesi, kişilere internet koşullarını sağlama yolunda bir zorlama getireceği için hak arama özgürlüğüne ve fırsat eşitliğine aykırılık oluşturabilecek düzeydedir³⁶⁰. Bu nedenlerle, günümüz ülke koşulları da göz önünde tutularak, fiziki ortamda artırmanın tamamen terk edilerek elektronik ortamda açık artırmaya geçilmesi yerine, fiziki ortamda açık artırma usulünün de alternatif olarak bırakıldığı bir sistemin daha isabetli olabileceği yönünde görüşler mevcuttur³⁶¹. Diğer yandan *Öztek*, bir anda tüm artırma sürecinin elektronik ortama taşınmasına yönelik bu düzenlemenin, hukuk politikasını ilgilendiren bir siyasi tercih meselesi olduğundan, en azından şu aşamada tartışmaya gerek olmadığını ifade etmiştir³⁶². Bu durum ayrıca, artırmaya katılmak isteyip de internet koşullarını sağlayamaması nedeniyle katılamayanların mülkiyet haklarını dahi ihlal edebilecektir. Her ne kadar internet erişimi sağlayamaması nedeniyle kişilerin artırmaya katılamaması, günümüz koşullarında düşük bir ihtimal olarak görülse de bu ihtimal her zaman vardır. Bu nedenle, elektronik ortamda açık artırmaya ilişkin hükümlerin yürürlüğe girmesinden önce, ülke çapında teknik altyapıya ve sistemsel gerekliliklerin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmasının ardından söz konusu hükümlerin hayata geçirilmesi sağlanabilirdi. Ayrıca herkesin elektronik ortamda açık artırmaya katılamayacağı durumlar söz konusu olabileceğinden, fiziki ortamdaki açık artırmaların bütünüyle kaldırılarak elektronik ortamda açık artırmaya geçmek yerine, en azından bir müddet bu iki sistemin uygulanabildiği alternatifli bir uygulama

³⁵⁸ Namılı, s. 477.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 262.; Gündoğan, s. 126.

³⁵⁹ Öztek, s. 35.

³⁶⁰ Namılı, s. 477-478, dn. 696.; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 262.; Gündoğan, s. 126.

³⁶¹ Gündoğan, s. 126.

³⁶² Öztek, s. 35-36.

öngörülebilirdi. Ancak bu halde de satışın elektronik ortamda mı yoksa fiziki ortamda mı yapılacağı konusunda takdir yetkisinin nasıl kullanılacağı hususunun çeşitli tartışmalara yol açması olasıdır.

Açık artırmanın bütünüyle elektronik ortama taşınması, siber ortamdaki tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Günümüz dijital çağında birçok işlemin elektronik ortama taşınması, bazı kötünietli kişilerin elektronik ortamdaki güvenlik zaafılarını kendi lehlerine kullanarak suç işlemelerine ortam hazırlamıştır. Bu nedenle elektronik ortamda gerçekleştirilen her türlü eylemde bu yönde bir risk her zaman için mevcuttur.

İcra ve İflas Kanunu 111/b maddesi ile açık artırmaların elektronik ortama taşınmasıyla bu alandaki tehlikeleri öngören yasa koyucu doğrudan yasa maddesinde, satış işlemlerinin güvenli bir biçimde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemi ile ihale alıcılarının hak ve menfaatlerine zarar veren internet siteleri hakkında özel yasa hükümleri ile cezai ve idari tedbirler alınacağı ifade edilmiştir (İİK m. 111/b/7). Ayrıca bu kişilerin elektronik satış portalına girişinin engellenmesine yönelik tedbirler de alınacaktır (İİK m. 111/b/8). Ancak söz konusu yaptırımların ne kadar caydırıcı olduğu konusunun tartışılması gerektiği düşüncesindeyiz. Çünkü internet ortamında işlenen suçlar, çok hızlı bir biçimde boyut ve içerik değiştirebilmekte ve yeni suçlara sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla kişilerin elektronik satış portalına girmelerinin üç aylık süreyle yasaklanması yönündeki tedbirler veya adli para cezalarının, suç konusu eylemleri işleyenlerin elde etmesi muhtemel menfaatlerle kıyaslandığında pek de caydırıcı olmadığı görüşündeyiz. Resmî açık artırma kurumunun bütünüyle elektronik ortama taşınması, kamu düzeninin sağlanabilmesi adına, burada yapılacak artırmaların en üst düzeyde işlem güvenliğinin yaşama geçirilmesini gerekli kılar. Bu nedenle de güvenli bir elektronik satış portalının tesis edilebilmesi için burada alınan önlemlerin daha caydırıcı olması ve verilecek cezaların adli para cezasından ziyade, en az hürriyeti kısıtlayıcı nitelikte cezalar olması beklenir.

SONUÇ

Cebri icra hukuku, borçlunun yükümlülüklerini yerine getirmediği durumlarda alacaklının devlet eliyle borçluya ait mallar üzerinde tasarruf yetkisini kısıtlayacak biçimde hâkimiyet kurmasını sağlayan bir süreci ifade etmektedir. Bu sürecin en önemli aşamalarından birisi de paraya çevirme veya diğer bir deyişle satış aşamasıdır. Satış aşaması, kendine has birçok özelliğiyle her zaman için tartışmaya ve birçok yasa değişikliğine konu olmuştur. Uygulamada karşılaşılan farklılıklar, yaşayan hukukun getirdikleri, içtihat yorumlarındaki çeşitlilikler bu düzenlemelere ve değişikliklere zemin hazırlamıştır.

Bilindiği üzere yasal düzenlemeler, zamanın ve mekânın koşullarına göre biçimlenir ve değişiklik gösterir. Zaman içerisinde gelişen dünya teknolojisi, ülkelerin hukuk sistemlerine de yansımış ve sonuçlarını bu alanda da doğurmuştur. Günlük yaşamda pek çok alanda işleri kolaylaştıran dijital çözümler, hukuk uygulamalarında da kullanılarak daha iyi bir adalet sistemi kurulmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de dijital uygulamalar, yargı düzenine hakim olmuştur ve olmaya devam etmektedir.

Gelişen teknoloji ve dijital çözümlerin yargı alanına yansımalarının güncel olarak en büyük örneklerinden birisi, icra hukuku alanında gerçekleştirilmiştir. 7343 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu'nda birçok değişikliğe gidilmiş, yeni uygulamalar benimsenmiştir. Bu kapsamda İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b maddesiyle satış işlemlerinde, mezat salonlarında yapılan açık artırmalar ortadan kaldırılarak yerine internet üzerinden, elektronik ortamda yapılan açık artırmalar getirilmiştir. Söz konusu düzenlemelerle, İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik'in yürürlüğe girişinden itibaren en geç bir yıl içinde, yani 08.03.2023 tarihine kadar ülke genelinde elektronik ortamda satış düzenine geçiş tamamlanacaktır. Böylelikle cebri icra satışlarına ilişkin açık artırmalara katılacak olanlar, internet erişimi olan istedikleri yerden açık artırmaya katılarak yedi gün boyunca teklifte bulunabileceklerdir.

Elektronik ortamda açık artırma yoluyla satışın, herhangi bir yerle bağlı kalmaması nedeniyle, ülke genelinden daha fazla katılım ile rekabeti artıracığı öngörülmektedir. Bu durumda satışa konu malın satın alınabilmesi için daha fazla pey ileri sürülmesi ve en sonunda malın mümkün olan en yüksek değerden ihale olması söz konusu olacaktır. Bu

yönüyle hem alacaklı hem de borçlu yönünden, icra takibinden beklenen en yüksek menfaat sağlanacaktır.

Açık artırmaların elektronik ortama taşınması, işlem güvenliği açısından da fiziki ortamda yaşanan sorunları ortadan kaldıracak düzeydedir. Fiziki ortamda yapılan açık artırmalarda, mezat salonları yakınlarında çeşitli grupların olduğu, artırmaya katılacaklar üzerinde yapılan baskılarla bir kısım grubun artırmaya girmekte zorlandığı, açık artırma ortamının güvenliğini etkileyecek kötüniyetli tutumların olduğu, ülkemizin bilinen bir gerçeğidir. Getirilen düzenlemeyle artırmaya katılanların kimlik bilgilerinin ve ileri sürdükleri peylerin gizli tutulması, sadece en yüksek teklif edilen artırma miktarının satış portalında yer alması, katılanların iradelerini sakata uğratacak eylemlerin önüne geçilmesini ve baskıdan uzak bir ortamda artırmaya katılmalarını mümkün kılacaktır. Böylelikle açık artırmadan beklenen en yüksek verim elde edilecektir.

Açık artırmaların bütünüyle elektronik ortama taşınması, fiziki ortamda yapılan işlemlerin bir anda tamamen ortadan kaldırması birtakım sorunların yaşanabileceğini de bizlere göstermektedir. Özellikle ülkemiz coğrafi ve toplumsal koşulları bakımından, her an herkesin internet üzerinden açık artırmaya katılması mümkün olmayabilir. Bu haliyle getirilen düzenlemenin hak arama özgürlüğü, fırsat eşitliği ve mülkiyet hakkı gibi Anayasal boyutta korunan temel hak ve özgürlüklere aykırılık oluşturabilmesi olasıdır. Bu nedenle öğretilerde çeşitli yazarlar, fiziki ortamda gerçekleştirilen açık artırmaların tamamen ortadan kaldırılması yerine, elektronik ortamdaki açık artırmalarla birlikte karma bir sistem halinde yer almasının en azından şimdilik daha uygun olabileceğini savunmuştur.

Elektronik ortamda açık artırma, uygulamada karşılaşılan birçok sorunu azaltacak hatta ortadan kaldıracak bir yeniliktir. Ancak elektronik ortamın tehlikesinden kaynaklanabilecek olumsuz yanları da göz önünde bulundurmak gerekir. Bu nedenle, doğrudan doğruya elektronik ortamda açık artırma uygulamasına geçilmesi yerine, gerekli altyapısal teknik çalışmaların detaylıca yapılması, sistemlerin tamamının olmasa bile tamamına yakınının sorunsuz biçimde hazır hale getirilmesi için çalışmalar yapılırken, fiziki ortamdaki artırmalarla birlikte öncelikle belli bir süre denenmesi ve alışılması için elektronik ortamda açık artırma bir alternatif olarak yürürlüğe girebilirdi. Bu sayede bölgelerin yeterlilik durumuna ve icra takip dosyası kapsamına göre icra müdürlüğü veya icra mahkemesince satışın fiziki ortamda veya elektronik ortamda yapılmasına dair takdir yetkisi tanınabilirdi. Özellikle elektronik ortamda açık artırma ile kişilerin açık artırmaya katılımı için özel bir koşula zorlanması ve muhtemel hak

kayıpları göz önünde bulundurulduğunda en azından geçiş aşamasında karma bir sistem öngörülebilirdi.

Elbette 7343 sayılı Yasanın İcra ve İflas Kanunu'na kazandırdığı 111/b maddesine ve elektronik ortamda açık artırma yoluyla satışa ilişkin düzenlemeler henüz çok yeni olup bu konuda öğretideki görüşler ve yargısal içtihatlar daha tam anlamıyla hukuk dünyamıza girmiş değildir. Uygulamada karşılaşılan farklı durum ve uyumsuzlıklara göre gerek duyulduğu takdirde elektronik ortamda açık artırmaya ilişkin yeni düzenlemeler getirilerek önlemler alınabilmesi mümkündür.

KAYNAKÇA

- AKİL, Cenk. 11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. (101), 247-266. Ankara 2012.
- ARSLAN, Ramazan & YILMAZ, Ejder & TAŞPINAR AYVAZ, Sema & HANAĞASI, Emel. İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. Ankara 2021.
- ARSLANPINAR TAT, Tuğçe. İcra Dairesi Tarafından Vaktinden Evvel Satış. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. (151), 199-234. Ankara 2020.
- AŞIK, İbrahim & ORUÇ, Yakup & TOK, Ozan & SAÇAR, Ömer Faruk. İcra ve İflâs Hukuku. Seçkin Yayıncılık. Ankara 2022.
- ATALI, Murat & ERMENEK, İbrahim & ERDOĞAN, Ersin. İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. Ankara 2022.
- ATALI, Murat & ERMENEK, İbrahim & ÜÇÜNCÜ, S. Hilal. Tebligat Hukuku. Seçkin Yayıncılık. Ankara 2020.
- BARLASS, İrfan. Kamu Alacaklarının Haciz Yoluyla Takibi. Onikilevha Yayıncılık. İstanbul 2017.
- BORAN GÜNEYSU, Nilüfer. İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri. Yetkin Yayınları. Ankara 2020.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru. Online International Arbitration. Ankara Law Review, 4(1), 83-93.
- BÖRÜ, Levent. Elektronik Tebligat. Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 10(1), 183-225. Ankara 2020.

CANDAN, Turgut. Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun. Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

ÇAYHAN, Esra. eEurope: Goals, Achievements, Challenges and Prospects. Marmara Journal of European Studies, 10(2), 45-64. İstanbul 2002.

ÇELİKOĞLU, Cengiz Topel. 7343 Sayılı Kanunla İİK'da Yapılan Paraya Çevirme ve İhâlenin Feshi'ne İlişin Değişikliklerin Takdim ve İzahı. Adalet Dergisi, (68), 409-450. Ankara 2022.

DERNBURG, Heinrich. Lehrbuch des Preußischen Privatrechts. 1875.

ERCAN, İsmail. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı. Seçkin Yayıncılık. Ankara 2022.

ERTURGUT, Mine. İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi. Yetkin Yayınları. Ankara 2000.

ERTURGUT, Mine. Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi. Yetkin Yayınları. Ankara 2004.

ERTÜRK, Begüm Hande. Milletlerarası Tahkimde Yeni Gelişmeler: Tahkim Yargılaması Süreci ve Masrafların Azaltılması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 19(2), 1595-1620. İstanbul 2013.

GÖRGÜN, L. Şanal & BÖRÜ, Levent & KODAKOĞLU, Mehmet. İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. Ankara 2022.

GÖZLER, Kemal & KAPLAN, Gürsel. İdare Hukuku Dersleri. Ekin Yayınları, Bursa 2015.

GÜNDOĞAN, Atilla. 30.11.2021 Tarihli 7343 Sayılı Kanunun İ.İ.K. Değişiklikleri ve Getirdiği Yenilikler. Aristo Yayınevi. İstanbul 2021.

GÜNDOĞAN, Atilla. Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesi ve İcra Hukukunda Elektronik Satış. Aristo Yayınevi. İstanbul 2022.

GÜZEL, Dilşad & DELİGÖZ, Kadir. Uyap Bilişim Sisteminin Türk Yargı Sisteminde Kullanılmasının Toplam Kalite Yönetimi Açısından İncelenmesi. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4(7), s. 63-78. Bingöl 2014.

JAUERNIG, Othmar. Zwangsvollstreckungs und Konkursrecht. Münih 1990.

KALE, Serdar. İcra ve İflas Hukukunda Online Satış. 2022.

<https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis/>

KARAKİMSELİ, Ayşe. İcra Takiplerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Kullanımı. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 13(1), 315-360. Kayseri 2018.

KAZMAZ TEPE, Büşra. İcra Hukukunda Elektronik Ortamda Teklif Verme. Yetkin Yayınları, Ankara 2016.

KURU, Baki & AYDIN, Burak. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı. Yetkin Yayınları. Ankara 2021.

MERİÇ, Nedim. İcra Hukukunda Karşılama Prensibi (Türk – İsviçre Hukuku Kapsamında). Onikilevha Yayıncılık. İstanbul 2022.

MERİÇ, Nedim. Türk – İsviçre İcra Hukukunda Paylaştırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları. Yetkin Yayınları, Ankara 2015.

MERİÇ, Nedim & ARSLANPINAR TAT, Tuğçe & IŞIK, Melih & KORKMAZ, D. Nurdan & ÖZKAN KIDIL, Barçın. Olaylarla Tebligat Hukuku. Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2022.

MUŞUL, Timuçin. İcra ve İflâs Hukuku Cilt 1. Adalet Yayınevi. Ankara 2013.

- NAMLI, Mert. İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi. Onikilevha Yayınları. İstanbul 2019.
- NOBLES, Kimberley Chen. Emerging Issues And Trends In International Arbitration. California Western International Law Journal, 43(1), 77-108. 2012. <https://scholarlycommons.law.cwsl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1025&context=cwilj>
- TAHIROĞLU, Fatih & GÜNEŞ, Volkan. Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebligata İlişkin Yönetmelik Çerçevesinde Elektronik Tebligat. Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 11(2). 399-424. Antalya 2021.
- TOPUZ, Gökçen. Hisse Haczi ve Satışı. Yetkin Yayınları. İstanbul 2009.
- OLGAÇ, Senai. İctihatlarla Tatbikatımızda İcra ve İflâs Kanunu Cilt 2. Yörük Matbaası. İstanbul 1974.
- ÖZEKES, Muhammet (Ed.). Dijital Çağda Medenî Yargı. Adalet Yayınevi. Ankara 2022.
- ÖZKAN, Yavuz. Fikîr ve Sanat Eserlerinde Lisans Sözleşmelerinin Sağladığı Lisans Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (32), 367-389. Ankara 2017.
- ÖZTEK, Selçuk. Cebri Satışlarda Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin Bazı Notlar. Platon Plus Yayıncılık. İstanbul 2022.
- PEKCANITEZ, Hakan & AKKAN, Mine. 7343 Sayılı Kanunla İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (160), 259-297. Ankara 2022.

PEKCANITEZ, Hakan & ATALAY, Oğuz & SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral & ÖZEKES, Muhammet. İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı. Vedat Kitapçılık. İstanbul 2018.

PEKCANITEZ, Hakan & MERİÇ, Nedim. Borçlunun Talebiyle Satış. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (151), 235-258. Ankara 2020.

PEKCANITEZ, Hakan & SİMİL, Cemil. İcra – İflâs Hukukunda Şikâyet. Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

POSTACIOĞLU, İlhan E.. İcra Hukuku Esasları. Fakülteler Matbaası. İstanbul 1982.

SCHÖNKE, Adolf & BAUR, Fritz. Zwangsvollstreckungs, Konkurs und Verleichtsrecht. 1978.

STOBBE, Otto. Deutsches Privatrech 2. Berlin 1883.

SZABO, Nick. Smart Contracts. 1994.
<https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html>

UYAR, Talih. 24/11/2021 Tarihli ve 7343 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”’un Getirdiği Yenilikler. İstanbul Barosu Dergisi. 96(1), 15-101. İstanbul 2022.
<https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/dergi/ibd20221/files/assets/commoon/downloads/%C4%B0stanbulBarosuBaroDergisi.pdf?uni=2ea4eccc280373f48df9952c0a92431a>

UYAR, Talih & UYAR, Alper & UYAR, Cüneyt. 6103, 6352 ve 6728 Sayılı Kanunlar ile İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler, Getirilen Yenilikler ve Bu Konulara İlişkin Son İçtihatlar. Bursa Barosu. Bursa 2017.

ÜÇÖK, Coşkun & MUMCU, Ahmet & BOZKURT, Gülnihal. Türk Hukuk Tarihi. Turhan Kitabevi. Ankara 2015.

ÜSTÜN, Ece Su. TBK Kapsamında Geleneksel Sözleşmeler İle Mukayeseli Olarak Akıllı Sözleşmeler – Blok Zincir Teknolojisi. Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

ÜSTÜN, Ümit Süleyman. Elektronik Haciz Uygulamasının Değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 18(2), 9-37. Konya 2010.

YEŞİLBAŞ, Mehmet. Türkiye’de Elektronik Devletin İnşa Süreci ve Mevzuattaki Görünümü. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 1(2), 1-23. Diyarbakır 2011.

YILMAZ, Ejder. Hukuk Sözlüğü. Yetkin Yayınları. Ankara 2005.

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

www.legalbank.net

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>

6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi, s. 9.

https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/20111215_e-tebligatppt/6099syKanunvegerekceleri.pdf

UYAP Bilişim Sistemi, Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü, Ankara 2021, s. 25. <https://www.uyap.gov.tr/Kitap>

<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2009

<https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163043Yargi-Reformu-Stratejisi.pdf>

T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2015,

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163004yargi_reformu_stratejisi.pdf

T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2019,

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019162931YRS_TR.pdf

T.C. Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Eylem Planı ve Uygulama Takvimi, Ankara 2021,

https://insanhaklarieylemlani.adalet.gov.tr/resimler/%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1_Eylem_Plan%C4%B1_ve_Uygulama_Takvimi.pdf

EKLER

EK A. Etik Kurul Onay Belgesi

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	
ADI VE SOYADI	MEHMET ALTINOĞLU
ÖĞRENCİ NO	2020005027
TEL. NO.	
E - MAIL	
ADRESLERİ	
ANA BİLİM DALI	ÖZEL HUKUK
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	TEZ
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP - YAPILMADIĞI	2022 / 2023 - GÜZ DÖNEMİ KAYDINI YENİLEDİM.
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	Tezin konusu, 30.11.2021 tarih ve 31675 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b madde hükmü ve bu kapsamda elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış düzenlemesinin, uygulama koşullarının ve uygulamada ortaya çıkabilecek sonuçlarının incelenmesidir. Bu konu temelinden hareketle yine 7343 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanunu kapsamında icra takiplerinde paraya çevirme aşamasına ilişkin yapılan değişiklikler ile yeni uygulamalar ve ülkemiz mevzuatında hem icra hukuku hem de diğer alanlarda elektronik ortama geçişe dair geçmişten günümüze getirilen düzenlemeler de çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.
TEZİN AMACI	7343 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle beraber İcra ve İflas Kanunu'nun paraya çevirme aşamasına ilişkin hükümlerinde birçok değişiklik yapılarak yeni uygulamalar benimsenmiştir. Bu çerçevede tezin amacı, 7343 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b maddesi ve bu kapsamda elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış prosedürünün incelenerek yeni uygulamaya geçiş sırasında yaşanabilecek sorunların ele alınarak tartışılması ve çözüm önerilerinin sunulmasıdır. Tezde ayrıca icra takibinde paraya çevirme aşamasına ilişkin yapılan diğer değişiklikler ve bu değişikliklerin hukukumuzda nasıl yansımalarının olacağı, uygulamada nasıl karşılık bulabileceği ve genel olarak düzenlemelerin hem biçim hem içerik yönünden incelenmesi ve çeşitli öneriler getirilmesi amaçlanmıştır.
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Teknolojinin ilerlemesi; sonuçlarını, yaşamımızın her alanında olduğu gibi hukuk alanında da doğurmaktadır. Günümüzde geline aşamada, bir yargılamanın tarafları, ekran karşısında mahkeme salonundaymışçasına savunma yapabilir; taraf vekilleri dosya kapsamına sistem üzerinden dilekçe sunabilir, dosyadaki evrakı inceleyebilir ve duruşmalara katılabilir duruma gelmiştir. Hukuk dünyamızda yaşanan bu gelişmelere dair icra hukuku alanında da yakın geçmişte yeni ve güncel düzenlemeler getirilmiştir. Bu düzenlemelere göre artık icra hukuku kapsamında paraya çevirme işlemleri sırasında yapılacak açık artırmalar, mezat salonlarına gitmeye gerek kalmaksızın elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilecektir. 30.11.2021 Tarih ve 31675 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile getirilen bu yenilikle birlikte artırmaya katılmak isteyenler, elektronik ortamda satış portalı üzerinden bu katılıma gerçekleştirebilecek ve artırma konusu mal için pey ileri sürerek o mali satın alma imkânına sahip olacaklardır. İcra hukuku kapsamında, artırmaya ilişkin elektronik ortam üzerinden teklif vermeye dair daha önce getirilen düzenlemelerin bir sonraki adımı olan elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış, artırma ve ihale öncesinde, sırasında ve sonrasında karşılaşılan birçok olumsuzluğu gidermeyi hedeflerken; icra hukuku kapsamında paraya çevirme usulünde de birçok değişikliği beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada, 7343 sayılı Yasa'nın İcra ve İflas Kanunumuzda yaptığı değişiklik ve eklemelerle birlikte yürürlüğe giren ve Kanunun 111/b maddesinde düzenlenen elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış konusu ele alınarak, hukuk dünyamıza getirdikleriyle birlikte açıklanmaya çalışılacaktır.
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	

YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER						
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇEKLERİN UYGULANACAĞI						
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) (.....) Sayfa Ölçeği. 2) (.....) Sayfa Anketi. 3) (.....) Sayfa Formları. 4) (.....) Sayfa					
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: MEHMET ALTINOĞLU		ÖĞRENCİNİN İMZASI: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır. TARİH: 20/01/2023				
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU						
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilmektedir.						
2. Anılan konu ÖZEL HUKUK faaliyet alanı içerisine girmektedir.						
1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI			
Adı - Soyadı: Tuğçe ARSLANPINAR TAT	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: Faruk ANDAÇ	Adı - Soyadı: Murat KOÇ			
Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi	Unvanı:	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.			
İmzası: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası:	İmzası: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.			
... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....			
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tefvik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.
İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.
..... / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE		Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince incelenmiş olup, ... / / 20..... - / / 20..... tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli izni verilmesi tarafımızca uygundur.				
OY ÇOKLUĞU İLE						
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.						

EK B. Tez Etik Kurulu İzin İstek Yazısı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-050.01.04-2300007211
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu Kararı Alınması Hk.

28.07.2023

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: Rektörlük Makamının 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazısı.

İlgi tarihli yazınız kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programında tez aşamasında kayıtlı olan **Mehmet Altınoğlu** isimli öğrencimize ait tez evraklarının "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'te sunulmuş olduğunu arz ederim.

Prof. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ek : 1 adet öğrenciye ait tez evrakları dosyası.

EK C. Etik Kurul Kararı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2300007660
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

14.08.2023

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 02.08.2023 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2300007312 sayılı yazınız.
b) 28.07.2023 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2300007211 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen **Mevlana Boşnak** ve **Mehmet Altınoğlu** isimli öğrencilerimize ait tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör